

Максим Орлик:

І Д Е Я І Ч И Н У К Р А Ї Н И

1940

На правах рукопису

О С Н О В И С В І Т О Г Л Я Д У .

В переломових бурхливих часах, у яких живемо, треба виразно окреслених, ударних ідей, рішучих чинів і сильних нових людей з виразно окресленим світоглядом, що серед постійних перемін і зідарів сил, розбудить і оформить психо-суспільні енергії та надасть їм змісту, напрямку і форми діяння. Тим більше треба такого виразно окресленого, ударного світогляду для поневоленого народу, щоб розбудити і оформити його дрімучі та здавлені психо-суспільні енергії та духово-моральні сили, дати одне кристалізаційне вогнище і ядро для розпротонених суспільно-національних сил. В таких переломових часах треба дати великий образ нового майбутнього життя і пірвати до чину. Таким новим всеосій-маючим суспільно-національним світоглядом є український націоналізм. Український націоналізм це історично-творчий світогляд українського народу, що виростає з глибини української духовости та її формує і це найглибший вираз історичної волі, думки і чину української нації, це могутній голос серця і душі українського народу, голос віків, вияв життя та історичних потреб. Український націоналізм як новий суспільно-національний світогляд - це започаткування нових вартостей, означення цілі, сенсу і основ життя нації і української людини.

Український націоналізм - це боротьба нового герічного українського духа, за одну соборну, владарну, моволітню психіку української нації, за новий тип сильної, творчої, героїчної української людини, це боротьба за нові підстави і організацію суспільно-політичного і державного життя; це боротьба за визволення всіх сил нації, за силу, владу та всесторонній розвиток, за нові підстави й цілі цілого життя духовокультурного, морально-виховного, суспільно-політичного, соціального, економічного, громадянського, родинного і індивідуального.

Український націоналізм - це духово-світоглядовий та суспільно-політичний рух, що органічно виростає з духово-суспільної природи української нації і відповідає її найісторичнішим потребам та змагає революційно-творчим шляхом до установа нових вартостей, до відродження і визволення усіх сил української нації і до всестороннього її розвитку у власних державних формах.

Український націоналізм діє в духово-світоглядовій, етично-виховній і суспільно-політичній площині.

Світогляд, етика, виховання й суспільно-політична діяльність - це підставові вияви українського націоналізму, що творять одну органічну цілість немов душа і тіло. Український націоналізм випливає з глибини українського духа, дає новий всеосіймаючий органічно-творчий світогляд й нову синтезу вартостей, проявляється в етиці й моралі цілого національно-суспільного життя, виховує й перевиховує в ім'я нових ідей цілий нарід і формує новий тип української людини й дає нові підстави й цілі організації цілого національно-суспільного життя й реалізацію ідей в суспільно-політичній діяльності, боротьбі й чині праці й творчості. Український націоналізм відповідає не лише найглибшій духовій і суспільній природі української нації та її найістотнішим потребам, але також поривам волі, душі, серця й думки української людини. В націоналізмі зісполується одиниця з нацією в одну душу й одне суспільно-політичне тіло. Український націоналізм це найпевніший, найглибший і наймогут-

ніший вираз українства, найкращих і
 найсильніших поривів українського
 духа, українського серця, думки й істо-
 ричної волі. Коли хочемо ставити духову й суспільно-по-
 літичну будівлю, мусимо пізнати найдокладніше ті підстави, той ду-
 хово-суспільний і історичний ґрунт, на якому хочемо будувати. Як
 індивідуальний так і суспільний світогляд це не витвір самого ін-
 телекту на підставі теоретичних розпуків холодного чистого розуму.
 Світогляд - це синтеза психо-волевого наставлення, переживань, до-
 свіді життя й набутого знання, це синтеза волево-смотивного елемен-
 ту, життєво-практичного /чинного/ та інтелектуально-теоретичного,
 оформлюючого. Всі витвори волі, серця, думки, уяви, всі переживан-
 ня, всі чини, праця й пориви, всі витвори культури, цивілізації впли-
 вають на розвиток суспільно-історичного ставання. Як суспільність
 так і людина - це синтеза одідичених і насущих властивостей, що
 творять підставу вдачі й характеру та опреділюють поставу до сві-
 ту. Суспільність і людина має такий світогляд, який відповідає її
 вдачі, характерові, її психічній структурі, її волі, почуванням, *
 переживанням і чинам. Тому світогляду не можна вивчити з книжок, але
 треба його пережити в праці й боротьбі, щоби він став нерозривною
 частиною нашого "я", нашого характеру, нашої
 волі, накіпів кровію нашого серця та
 проявлявся чинно у цілому житті, щоби
 набрав тіла й прови життя. Не наукові теорії, витвори мізку, чисті
 абстракції, але такі ідеї й думки потрясли підставами світа та
 стали історично-творчими силами, що здобули серця й душі
 людей і побудили їх доділ: прим: християнство, магометанізм,
 ідеї франц. революції, фашизм, націонал-соціалізм і
 т.п. /Тільки ті ідеї й світогляди змінюють обличчя світу, що пору-
 шують серця, волю й енергію чину діючих людей, до готові віддати
 за них своє життя. Не платонівські ідеї - абстракції, але чинні і-
 деї - сили, ідеї життя, міти, впливають на хід подій. Тому україн-
 ського міту, що є візією, величним образом нашого місця й цілі в
 історії, як приме міт вибраного народу, міт "царства небесного"
 Христа, міт Рому, міт Магомета, міт крові-раси німців, міт народу-
 боженця маслалів, не можна створити зо самих книжок, але треба
 вилловити його з голосу віків, з укра-
 їнського його голосу, етосу й еросу. Україн-
 ський міт це лише найглибший вираз українського духа й його творчої
 природи, синтеза історії, але переважаюча величність візія
 нашого місця в історії, нашої історич-
 ної місці, сенсу й стилю життя. Це не-
 наче підставовий мотив Вагнерівських опер чи Бетонівських симфоній.
 Український міт, хоч ще не є науково сформулований, але вже діяв
 і діє неясно вицутий у серцях мільонів борців на Україну. Це про-
 метейський міт, міт культурно-циві-
 лізаційного й національно-політич-
 ного апостольства Києва, апостольства нації й
 визволення поневолених народів, міт України, нації, положеної на
 грані двох світів. Тому, коли хочемо збагнути, що таке світогляд,
 а во рема, що таке націоналістичний світогляд, мусимо пізнати той
 духовий і суспільно-історичний ґрунт, ті підстави, з яких він ви-
 ростає, мусимо пізнати глибини українського ду-
 ха, істоту українства, всі твори українського сер-
 ця й думки, пориви волі, глибини життя українського народу, укра-
 їнський його етос, етос і ерос, цілий дотеперішний духо-
 вий, моральний, культурний, політичний, мілітарний, суспільний і е-
 кономічний розвиток, щоби пізнати що ми й якими ми є,
 який ми одідичили духовий, суспільно-політичний і культурний спадок,
 що означає нашу поставу до внутрішнього й зовнішнього світу та
 вказати, що й як треба росити, щоби піднятися з того стану, в яко-

му наводимося. Суспільний світогляд - це синтеза переживань, поглядів, поривів духа, думи, змагань і заповітів минулих поколінь, сучасних істотних потреб, досвіду життя на прямивання на будуче, що визначають відношення людей на тлі суспільно-історичної дійсності до внутрішнього й зовнішнього світу та встановлюють ціль і сенс життя.

Ідеологія - це життєтворча система вартостей, ієрархія цілей, порубо і перемі в них засад, що кристалізують суспільні хотіння й прямивання та надають зміст і напрям суспільно-національному життю й діяльності. Ідеологія - це образ нової дійсності, що наростає, за яку боремося й яку власним трудом хочемо творити. Світогляд - це цілий образ твору, ідеологія - провідні засади й ідеї. Світогляд - це неначе цілий храм з копулами, ідеологія - це внутрішній зміст і форма, олтар нашої віри, декалог чи евангеліє, зміст і ціль життя. Тому, що ми є звязані не лише з минулим, сучасним і розвоючими прямиваннями на будуче українського народу, але також з розвитком цілого отружачого світу, інших діючих духових, ідейних, культурно-цивілізаційних, суспільно-політичних сил, тому мусимо визначити основи й істоту націоналістичного світогляду на тлі так духовості й світогляду України, як також на тлі цілої епохи, в якій живемо й діємо.

II. ГЕНЕЗА УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ.

Ціла Європа а з нею й Україна, переживають глибоский переділ духовості та світогляду. Відбуваються глибоскі переміни і гарячкові шукання нових ідей і нових шляхів у культурно-цивілізаційному житті від раціоналізму й відірваного від життя інтелектуалізму, від матеріалізму й переваги технічно-експонічних первнів, від поверховності до поглиблення культури волі, духово-ідейного життя, до волонтизму, ідеалізму й віталізму. В суспільно-політичній діяльності наступив сумерк космополітизму, індивідуалізму з його проявами лібералізмом, демократією, капіталізмом та сумерк матеріалістичного соціалізму й комунізму, що розвивали суспільність, націю, державу, родину, мораль і особовість. Миємо в переломових часах наростання нової епохи, як колись в часах упадку римської імперії та апостольства християнізму і мандрівки народів, яка своїми ідеями, силою удару і переміни є кудя глибоска чим епоха культурно-цивілізаційного ренесансу й французької революції. В сучасній добі є порушені найглибші підстави, діючі сили, життєві енергії та ідеї життя, що шукать свого творчого вияву й оформлення. Подібний переділ переживає Україна, як за часів Володимира Великого і Хмельницького. Український націоналізм треба оцінювати й розуміти як епохальну історично-творчу появу в звязку з цілим дотперішнім розвитком України й на тлі глибоских переміни цілої епохи. Коли б ідеї середовіччя назвати тезою, то ідеї епохи ренесансу та французької революції можна б назвати різкою антитезою, а ідеї нової наростаючої епохи творчою синтезою того, що було вартісного в царинних, середніх і новітніх часах во встановленям нових вартостей на тлі сучасного культурно-цивілізаційного і суспільно-політичного розвитку; і саме український націоналізм є творчою синтезою вартостей, що впливають з духовості і світогляду, а глибини життя й потреб українського народу. Він оновлює й відроджує це все, що було в нашій історичній дійсності здоро-

ве, сильне, творче, встановляє нову оцінку та приносить нові вартості, а усуває все те, що було шкідливе, нездорове, розкладаюче.

В українській психіці, ще остаточно неформованій, мають перевагу емоції, почування над волею й розумом. В нас мають перевагу чуттєвість, настроєвість, горячкове кидання й величні вибухи життєвих енергій. На це зложилися різні внутрішні й зовнішні причини, що надмірно розвинули чуттєвість, емоційну сторінку, як постійне кидання у боротьбі з ворогами, шкоро знищення кристалізаційного ядра: культурно-цивілізаційного і політичного. Довгий час поневолення, зокрема період культурницького провансальства не розвинули чинно-волевих первнів. Тому вимогою українського націоналізму є - п л е к а т и волю нації до повного життя, волю чинну, влади, могутності. І саме з духовості українського народу, з нашої сучасної дійсності та змагань на майбутнє випливає потреба волюнтаризму, ідеалізму, активізму й героїзму, що дістає теоретично наукове обґрунтування у здобутках сучасної науки: волюнтаристичної філософії, психології, соціології і т. п. У сфері розуму: орак чинного життя, орак власного державного життя, орак можливості творити власну дійсність, проявити вповні свою, викликає схильність до рефлексій, утопій, мрійництва, інтелектуалізування, доктринерства. Українці жили більше почуваннями й думкою, розумуваннями над своєю долею, ф не чином і волею; жили більше внутрішньо-духовим життям, чим зовнішньо-чинним. Тому пасивним почуванням треба дати опору в силі волі і чині та дати кристалізаційну форму в ідеї - світогляді. Націоналістичний світогляд має дати кристалізаційне ядро, що опанувати і усунути старі нахили та слабості, психічні суперечності понад усякі кордони, партикуляризм і ворожі впливи, а формувати сильну монолітну духовість, соборну психіку та владарний героїчний характер героїчного народу, що була в нас одна керівна залізна воля, одна формуюча провідна ідея, один кермуючий суспільно-політичний центр і прапор, що була в нас "воля і дума єдина". А, що усунути й випалити розпеченим залізом шкідливі нахили та слабості й опанувати психічні суперечності, треба глибокого духово-дейного перелому, революційного потрясення та зриву, що розсудити й визволити дрімучі, здавлені й розпорочені психоволеві енергії. Треба різко, ударно й виключно поставити нову всеобіймаючу ідею, новий світогляд, що сформувати нову монолітну духовість і протиставитись чужим розкладаючим силам і ворожим доктринам: большевизмові, партійництву і т. п. Тому ідея українського націоналізму мусить бути: всеобіймаюча органічно-творча, ясно оформлена, синтетична, виключна, ударна, динамічна, постійно творча. В сфері думки треба розвинути волево-чинний, систематичний і синтетичний спосіб думання, глибину й ширину думки, а поборювати відірваний від життя інтелектуалізм, пасивне теоретизування і доктринерство.

Українська духовість та світогляд на тлі історичного розвитку.

Світогляд націоналізму ідеєю і чином має розбудити всі дрімучі, утаєні психо-волеві енергії, всі скарби духа, ту енергію волі й чину, ентузіазм ідеї та героїзм, що проявлялися колись стихійно-в княжій досі, козацькій чи визвольних змаганнях 1917 рр., їх сформувати і скристалізувати в одну монолітну духовість та перетворити в державно-творчій, як треба видосуги всі скарби української землі й перетворити їх на добро українського народу. В тому є велич і органічно-творча сила українського націоналізму, що повертає до глибини українського духа, до прагджерел українства, до духово-волевої суостанції української нації і має на цілі її добро а не як демолібералізм чи соціалізм і комунізм є штучно створеними, нанесеними з зовні чужими доктринами і вони не є витвором українського духа, української дійсності й потреби. Який є зміст і форма українства, яка істота української духовості? Духовість українського народу формується на протязі віків. На формування духовості впливають внутрішні й зовнішні чинники. На формування духовості складаються вроджені психічні й біологічні властивості даного народу, як даний народ ті свої вроджені властивості проявляє в поставі до світу й життя, в опануванні й перетворюванні природи в сорості, праці та творчості, як організує своє внутрішнє й зовнішнє життя. На розвиток духовості складаються: надання минулих поколінь, пориви волі, душі, серця, думки й уяви, пережиття історичної долі й змагання за майбутнє. На стиль і зміст духовості мають величезний вплив великі постаті, що з одної сторони висловлюють найглибші первні духовості даного народу, а з другої сторони своєю ~~вродженою~~ творчістю, ідеями й чинами потрясають, надають нового змісту й напрямку, як пр. Володимир В., чи Т. Шевченко. Крім того на формування духовості мають великий вплив історичні чини, глибокі переживання, як пр. війни, революції, лихоліття, як також нуртурчі панівні ідеї, пр. прийняття християнства, соціалістичний дурман, націоналістичні ідеї. Духовості даного народу не можна легко змінити. Надання минулого, історичні переживання, стають нахилами й навиками, переходять у підсвідомість; вони творять історичний та культурно-суспільний спадок. Тому, щоби змінити дану духовість і її наново сформувати в одну органічну цілість, треба глибокого потрясення й ідейного зриву, щоби посушити підставові, підсвідомі психо-волеві енергії та духово-суспільні первні, треба великих ідей, що увійшли в кров і кість, та перерали й оновили душі й серця людей. Треба наново відсвіжити й відкрити здорові історично-творчі вартості й сили минулого, як розкривається історичні пам'ятки, як також треба викорінювати всі розкладаючі, шкідливі, негативні первні.

Розвиток духовості в дану добу залежить від того, які духові, моральні, культурні й суспільні первні й вартості надають тон і напрям цілому життю. Погляньмо, як розвивалася й формувалася на протязі віків українська духовість. Наведемо описи про давніх племен словен і антів, які мають бути давніми предками укр. народу. Візантійські народи описують ось так вдачу й життя словен і антів. Прокопій Кесарійський пише: "Словенами й антами не володіє один муж, але із споконвіку живуть вони громадпорядком й тому спільно цікавляться всім, що для них приємне та прикре. Вірають, що є один бог, володар грому

й найвищої і йому жертвують воли та всяку жертвенну тварину. Вони помітно росли та сміливі."

Другий грецький письменник цар Маврикій оповідає так про пошт слівен: "Словени й анти мають однаковий спосіб життя й однакові нахили: вони вільні й ніколи не даються наломити під ярмо чужої влади, а вже ніколи на власній землі. Їх багато, й вони витривалі легко зносять і спеку й холод, слоту, наготу тіла й голод, для тих, що їх відвідують, вони ласкаві й зичливо переводять із місця на місце, куди їм треба... Дуже дручно вживають засідок, нападів і підступів, в день і в ночі, придумуючи над різними способами воювання."

Про полян пише літописець, що вони були "мудрі й підприємливі" та берегли "тихих і скромних обичаїв своїх предків."

Вже в заранні віків у вкр. племен виступає велика життєва сила й зв'язь з природою, культ бога сонця і грому, велика життєрадісність. Вони любили танці й "сісовські пісні", любили хліборобське життя, любили воювати й були підприємливі в торгівлі. Прихід варягських адобичників вніс у формування вкр. духовості великий фермент, немов подув сурі й приплив моря... Візантійський патріарх Фотій каже про походи вкр. Варяг на Візантію: "подуло до нас щось суворе, тверде, поглиблене". Варяги внесли тверді, войовничі, адобувчі, владарні й організаційні первні. На вкр. духовість зложилися два підставові елементи: з одної сторони осілі, підприємливі, будуючі, цивілізаторські прикмети старокраїнських племен, зокрема полян, з другої бурхливі, адобувчі й організаційні первні варяг, немов це дріжддя, що витворило фермент, а далі вплив грецько-візантійського світа. В словом вкр. духовості княжої дои є історичні чини й постаті Святослава, Володимира В. і Ярослава Мудрого. Українська духовість просявлялася не лише в чинах, в силі й організації держави, але в літописах, в "Руській Правді", "Слові о полку Ігоревім", в культурно-цивілізаційній праці.

Ідея першості України, сораз її величі й історичного покликання знайшла свій вислів у легенді про олагословенство св. Андрія на київських горах: "Яко возсияєт олагодать на горах сих". /За київським літописом/. Яку силу, завзяття, і розмах, яку мужність і любов трудів і небезпек представляли "хорообрі Русичі", що призвали цит на мурах Царгороду, грозили Візантії в походах Святослава Завойовника!

"Русь уважала за великий сором, якої її перемогли ромені і псовали слави, яку вона здосуду у сусідів, що ніхто її не перемогти не може, як пише Лев Діакон про похід Святослава. "Про них оповідають таке" - як пише грецький письменник, "що вони навіть переможені не віддаються у руки ворогів. Як не сподіються вирятуватися, встромлюють собі в нутро меч і так себе заживають." Про мужню й хоросру владу давніх українців свідчать не лише чини, але характеристичні слова Святослава Завойовника перед критичним осем під Дростолом: "За нашим військом йшла така слава, що без труда підобвали ми сусідні народи і без проливу крови тримали у неволі цілі краї... Від предків дістали ми мужність - пригадаймо ж, яка непереможна була до тих часів наша сила і міцно обіймося за своє спасення. То не наш звичай втікачами йти до дому! Нам а обжити з перемогою, а о о славно полягти, як слід хорообрим мужам." "Поляжемо, а не осоромимо землі нашої!" - це клич і заповіт Святослава Завойовника, що промовляє до нас з далини віків. А як він близький нашій сучасній духовості! Українську духовість княжої дои ціхували такі елементи, як велика життєва сила й енергія, мужність, хорообрість, войовничість, підприємливість, рухливість, чесність,

слава, вірність батьківщині й любов "руській землі", погорда смер-ти, любов риска, небезпек і змагань. Стиль життя цікували: боротьба, чин і труди, розмах і сила, велич і почуття культурно-цивілізаційної місії в суперництві з Візантією за першенство та державне судівництво за Володимира В. і Ярослава Мудрого. Туття було героїчне, немов узороєні княжі городи й княжі дружини, що стояли на сторожі величі й могутости України. Підставою й джерелом української духовости є синтеза психічних, обологічних і культурних первнів осілих українських племен, зорема полян, органічно зіспоєних з войовничими первнями сили й боротьби варяг, що були цим побудним ферментом, який приспівив кристалізаційний процес формування української державности й духовости. Крім того на процес формування української духовости мали свій вплив з одної сторони грецько-візантійські первні, культурно-цивілізаційні впливи, торговельні й політичні звязки, прийяття християнства, а з другої сторони західньо-римські впливи в доіі галицько-волинського князівства. Одначе українська культура й духова сила була така багата й оригінальна, що зуміла перетопити в горнилі свого духа посторонні впливи Візантії й Заходу й видати одну з передових культур у цій Європі, а найвеличавішу на сході Європи. Бо що собою в той час представляла напівкультурна Польща, коли Україна вже суперничала в Візантією за політичний, культурно-цивілізаційний і господарський провід на Сході Європи. Чи Польща видала тоді такого лицаря - Володаря як Святослав, або чи мала таку багату й величаву державу, й культуру, або чи видала такий монумент права, як "Руська Правда", або такий архитвір мистецтва як "Слово о полку Ігоревім", що можна його поставити на рівні з архитвірами світової слави як "Пісня про Нібелунгів", чи "Пісня про Роланда"? А Москви ще тоді не було. "Слово о полку Ігоревім", - це українська Іліада. Величезний перелім в українській духовості викликало прийяття християнства. Дикій, суворій, непогамованій, живловій силі, молодечій буйности й лицарській войовничості християнства надало духової глибини й оформлености, як це відзеркалюється в постатях Святослава Завойовника - суворого, мужнього поданина й у маєстаті Володимира В. та його могутчої імперії. На частя України життєві сили й багатство укр. духової природи було таке велике, що християнство не перебрало до глибини укр. духовости, але мусило зіспоїтися з багатими звичаями, мітами й сильною вдачею "хороорих Русичів", що виразно бачимо в "Слові в полку Ігоревім" і в різних народніх звичаях, повірях і переказах. Українська духовість проявляється в таких великих і сильних постатях, як Володимир Великий, Ярослав Мудрий, Мстислав Сміливий, романтичний лицар - князь, Володимир Мономах.

Любецький зїзд українських князів виявив почуття єдности українських земель, виявив потребу духового й політичного зіспоєння. Про це пише літописець так: "Чого сваримося поміж собою й губимо укр. землю? Кристатуть з того половці й пустошать наші землі та радіють нашим розладдям. Від тепер о у д б м о с д н о д у ш н і й спільно боронім та пильнуємо укр. землі?" З "Почуєння дітям" Володимира Мономаха бачимо, що яким мав бути укр. князь - володар: "Не позволяйте сильним нищити сласих. Самі розсудіть справу вдовиці... Переїзючи по своїх землях, не позволяйте служої кривдити ні своїх ні чужих, ні в селах ні на полях..." "Дома не лінуйтеся, але всього доглядайте, не спускайтеся на суддю, ані на молодшого дружинника, щоб не насміхалися ті, що приходять до вас..." "На війні не здавайтеся на воеводів, сторожі самі наладнуйте, а в ночі не забезпечивши вояків не лягайте спати й рано встаньте; Смерти бо діти не обійтеся, ні на раті, ні от звіря, ностворіть мужеське діло, як вам Бог подасть!" З тих слів бачимо, образ справедливого, мудрого, відважного володаря - полководця і господаря, на своїй землі.

Знову ж зо "Слова о полку Ігоревім" пізнаємо мужню й героїчну духовність і світогляд "хорообрих Русичів", лицарську вжачу, галицький патріотизм, ідею єдності "руської землі" - укр. нації, велич української держави й потребу єдності. Як величаво змальовано картину цілковитого розгрому половців: "Грізний великий київський князь Святослав прибув своїми сильними полками та сталевими мечами, наступив на половецьку землю та притоптав холми яруги, смаламутив ріки й озера, висушив потоки й болота, а поганого Юояка, наче буря вихопила зпоміж залізних половецьких полків. Упав Юояк навколішки в городі Києві у Святославовій грядниці. Німці й венеціяни, греки й моравяни виспівують славу Святославу." Яка сила, яка велич яка гроза, наче удар грому просивається із тих слів!

Мужня героїчна духовність просивається зо слів князя Ігоря немов биття хорооброго серця знід сталвого панциря лицаря: "Краще нам порубаними бути, а ніж у неволю попасти". Чи ж відгомін тих слів не дзвенить у наших серцях немов зов єврової сурми й жаграв великого минулого? "Хочу з вами надламати спис край поля половецького, і або голову наложити, або води з Дону шоломом напитися." Чи ж не відчуваємо в цих словах жадоби чину й ршучости немов вістря обосічного меча в боротьбі?!

Зловіщі знаки неба не стримали князя Ігоря, що "скріпив рожум силою й нагострив завзяттям свого серця, духом лицарським проїнявся й повів своє військо на землю половецьку за землею українську" неначе чуємо стукіт княжих дружинників під ритм хорообрих сердець укр. лицарів, що рвалися до бою, щоби добути собі чести, а князеві слави". А ось як представляє нам гнівняльний автор укр. лицарів: "Мої куряни-вояки сміливі, під трубами повивані, під шоломами колихані, кінцем списа годовані. Всі шляхи їм відомі, всі яруги їм знайомі, луки в них натягнені. Яка глибина любови до України немов велич сходу сонця визирає зо слів: "О! Українська земле! Вже за горою ти станула."

По трагічнім висліді невдачної героїчної боротьби з половцями, автор закликав всіх укр. князів до відплати за честь і славу укр. землі: "В стремена ж! За руську землю! За наругу половецька й за рани Ігореві Святославового сина!" Гостро осуджує княжі міжусобиці, що довели так могучу, грізну Україну до розбиття. "А князам не в гадці стати на спільного супостата. На мале казав велике. Брат на брата кув крамолч, а поганці йшли побідно в руську землю, як ніколи".

Який вихід? Автор закликає громовим віщим голосом до спільного виступу проти зовнішніх ворогів і до внутрішньої єдності: "Галицький Осмомисле Ярославе! Високо ти сидиш на своєму золотованому престолі. Підперши угорські гори своїми залізними полками заступив шлях королеві, Дунаєві зотворив ворота, судить судячи по Дунаю. Грізний ти для віх земель: відчиняєш київські ворота, і з батьківського, золотоканованого стола стріляєш султанів у далеких землях! Стріляй же тепер Кончака, поганого, з рани Ігоря, сміливого Святославича!"

З цього архитвору немов із величавого храму св. Софії й Золотих воріт, немов із київських гір, встає перед нами могучість і велич України, глибока державницька думка, героїчна мужня укр. духовність, немов княжі лицарі закуті в сталь розуміння життя як чину, боротьби й героїчного змагу. До тих праджерел сильного укр. духа, треба й нам докопатися як докопується до підземних багатств укр. землі. Треба вчутися в духа історії України, в її героїчні, трагічні змагання й могучі пориви, в її велику державницьку силу й цивілізаторську працю.

Яке велике почуття честі, глибокого патріотизму й власної сили про- бивається зо слів митрополита Іляріона, з княжих літописів, зо "Слова о погібелі руської землі", з "Моленія Данила Паломника". В київській літописі читаємо: "Бог синов руских в безчесті не положил єсть. Дай нам Боже честь свою взяти." "А нам, дай Боже за крестяни й за руськую землю голви свої зложити..." Про Романа Мстиславича пише галицько-волинський літописець: "Кидався на поганих, як лев, сердитий був як рись, нищив ворогів як крокодил, переходив ворожі землі як орел, а був хоробрий як тур." Героїчна погорда смерті й мужне сприймання боротьби пробивається зо слів короля Данила до своїх відділів за галицько-волинським літописом. "Пощо ужасиваєте- теся? Не вісте ли яко война без падших мертвих не биваєсть? Не ві- те ли яко на мужи єсте а не на жени? Аще муж убо єсть на рати, то коє чудо єсть? Інії же дома умірають без слави, сії же со славою умроша. Укріпите серця свої і подніміте оружје на рать." Деж поді- лась сила й велич княжої держави? Чи дримає вона у великих руїнах, останках давної могучости й слави?! Чи не віродимо в наших душах і серцях давню силу, героїчну мужню духовість, як стараємося розко- пати й відновити старі храми й переховати стару зброю й прапори? Чи ж не маємо бути з цього горді, що ми є спадкоємцями за славу й велич Володимирового Тризуба?! Чи ж княжа держава не впала тому, що ослабла й розбилася давня героїчна, одноціла духовість "хороб- рих Русичів", їх владарність і войовничість, їхня державницька си- ла й спільна кермівна воля?! Чи княжа держава не впала тому, що о с л а б л а в е р х о в н а с и л ь н а в л а д а о д н о г о в о л о д а р я, як за Святослава, Володимира В, Ярослава Мудрого, Володимира Мономаха й Романа Мстиславича, а одноціла українська великодержава роздрібилася на цілий ряд удільних князиків, що вели між собою братовбивчі війни? Княжа держава впала, бо здеморалізува- лася й замкнулася в класовому егоїзмі - провідна боярська верства, повстала проти своїх володарів й гнобила нищі верстви. Княжа держа- ва впала, бо ослаб культурно-цивілізаційний і державно-політичний центр-Київ, а з зовні причинилися до остаточного упадку постійні удари диких орд, наїзд А. Боголюбського й зрадливі напади Польщі зо заходу. Тому, що княжа держава переходила період своєї культурно- цивілізаційної й державно-національної кристалізації, мусила створи- ти сильний центр, сильну верховну владу й провідну верству, шоби опанувати й зорганізувати великі простори, zagrożені нападами ди- ких орд і перетопити різно-племянний склад укр. імперії. Давня сила й мужність, героїчна лицарська вдача віродилася в козацтві, що пе- реняло прапор боротьби за українську землю й віру предків. Козацтво було свідоме того, що вони є нащадками тих "хоробрих Русичів", що Царгород ворвали". "Того же древа єсте вітви і храбрих воїнів синове. Покажете мужество." /З літописі Величка./

З універсалу Хмельницького вичитуємо подібні слова, як із княжих літописів: "Лучше же би і благополучніше нам на пляцу воєнном от оружја бранного полегти, нежели в домах своїх яко невістухом побі- димим бити." Або такі рішучі слова немов удари козацької шаблі: "Хай одна стіна зудариться в другую, одна впаде, друга останесться." При огляданні польської охоронної твердині Кодака, сказав Хмельниць- кий: "Одні людські руки робили, а другі можуть це знищити." Чи так слова з Милости Божої "железо доброе важче і над злато", не нагаду- ють Святослава Завойовника, що відкинув багаті дарунки, а прийняв ра- до зброю?!

Про наставлення українців козацької доби свідчать дух і слова драма- тичного твору "Милост Божія": "Не тот славен, котрий многі лічит стада, но же многих врагов своїх шлет до ада."

Французський інженер Бойлян у своєму "Описі України"/1630-1640/ таке пише про козаків: "В них немає нічого простацького, крім одожі. Вони дотепні, проникливі, вибачливі й щедрі, не ласі на велике багатство, а за те божевільно закохані в свободу: без неї в них життя не життя, для неї вони здійснюють повстання, для неї живуть і гинуть. Козаки дуже міцні тілом, легко зносять жар і холод, голод і спрагу. На війні витривалі, відважні, сміливі а навіть очайдушні, бо не цінують свого життя."

Інший автор Папроцький пише таке про козаків, коли вони знаходяться в небезпеці так говорять: "Не годиться тікати нам людям, що про них, всі народи знають, що в хоробрості не дорівняє нам ніхто у світі." "Козаки добрії мисли мали й ворога воювали", як співається в пісні. Свідомість основ козацької національної сили видно зо слів думи Мазепа: "Нехай вічна буде слава, що през шаблі маєм права." "Тимто була колись страшна козацька сила, що була в нас воля і дума єдина" як читаємо в козацькій думі. Про потребу одного сильного проводу, одного володаря-вождя вказують отсі слова П. Дорошенка: "Аби було єдино стадо і один пастир." Знов ж Мазепа каже у своїй думі таке. про потребу одного сильного вождя - провідника нації: "С а м к е р у є т ь ж с т е р н и к і с а м у п р а в у є т ь."

В суворій постаті останнього кошового Січі, Кальнишевського, що на протязі 25 літ непохитно і твердо переживав в соловецькому монастирі трагічну долю України. Героїчну смерть П. Полуботка оповив на рід багрянцем легенди. Під його портретом збереглися слова, які він мав кинути у вічі гнобителеві України, Петрові І.: "Заступаю - чись за батьківщину я не лякався ні кайдан ні тюрми й краще мені найгіршою смертю вмерти, аніж дивитися на загибель моїх земляків..."

Автор "Історії Русів", яка продовжувала державницьку традицію й підчеркувала потребу боротьби за права Країни, вкладає в уста Полуботка такі пламенні слова: "Коли за всяку кров, пролиту на землі впаде її рід, то яка помста буде за кров українського народу, пролиту від крові гетьмана Наливайка до сьогодні, пролиту великими потоками тільки за те, що він шукав волі й кращого життя на своїй власній землі, й думав думками, вродженими всій людськості?!"

Мимо упадку козацької держави, козацька традиція жевріла в багатій народній словесності.

В народних піснях, переказах, козацьких думках і. т. п. і в свідомості патріотичної української аристокрації, як пр. у гуртку Василя Лукашевича. Про настрої укр. громадянства напередодні повстання "декабристів", свідчить лист укр. історика Марковича: "Ми ще не загубили з очей подвигів великих мужів - українців; в багатьох серцях не погасла ще давня сила почувань і любови до Батьківщини. Ви ще найдете в нас живим дух Полуботка." Українська духовність і світогляд у добі козаччини проявлялися в с т и х і й н о м у в и я в і с и л и й боротьби в героїзмі, в хоробрості й мужності, в твердому простому спартанському житті серед трудів і небезпек, у величезній живучості й буйності, але брак було тим виявам стихійної сили, виразно означеної точки державно-творчої цілі, куди ті сили треба спрямувати, що старалися дати великі гетьмани, як Сагайдачний, Хмельницький, Дорошенко, Мазепа.

Тому, що брак було виразно означеної політично-державної ідеї, яку дали Хмельницький, Дорошенко й Мазепа, тому, що брак було сильної з в е р х н ь о ї в л а д и, одної к е р м і в н о ї в о л і, "аби був один пастир і одно стадо", як казав П. Дорошенко, тому, що ще не укріпилася остаточно й не оформилася козацька провідна

верства, тому, що ще були духовість і світогляд козацтва в стадії кристалізації, козацька держава впала внаслідок внутрішнього розбиття й наступу ворожих сил ззовні.

Наступає період ослаблення національної волі, волі могутості і влади, ослаблення волі боротьби за незалежність. Частина провідної верстви переходить в дворянство ради "панства великого й лагідного нещасного", частина захоплюється всеїтянськими ідеалами про вселюдську справедливість, гуманність, братерство, поступ, пацифізм, безвольне мрійництво про всеславянське об'єднання; наступає період розпорошення національних енергій, ослаблення волево-чинних першнів, період племінного провансальства, етнографічного культурництва, козакофільства, хлопоманства, романтичної туги за минулим, хуторянства, народництва, сентименталізму, інтелектуалізму, всесвітництва, всеславянства, пацифізму, квієтизму й пасивного митикування над долею, жалем за минулим і тугою за кращим вселюдським життям без жорстокої боротьби, трудів, небезпек і зусиль.

На місці суврих, мужних лицарів-козаків, що уміли боротися й панувати, прийшли козакофіли та хлопомани, що уміли захоплюватися укр. ношею та списувати народні звичаї й пісні й вміли вигідно уживати. Тільки грізно й понуро мовчав простий нарід, прив'язаний до рідної землі немов той плуг. Час від часу вибухав гнівом бунту проти закріпощення, як пр. "київська козащина" /1854-56/, бо у простолюддя ще жили козацькі традиції й традиції гайдамачини. Однак брак було політичного проводу.

Саме укр. нарід позбавлений своєї провідної верстви, заховав живучість і силу mimo страшного лихоліття. З душі й серця простолюддя, з народніх пісень, переказів і звичаїв випливає національно-культурне відродження. В добу страшного гнету й закріпощення укр. нарід промовив пламенним словом Т. Шевченка, як вияв своєї незнищимої живучості, революційної сили і духової творчості. В духовості та творчості Т. Шевченка зливаються духовість і світогляд козащини, характер і світогляд укр. простолюддя і його незнищима життєва сила з новою духовістю й новими революційними ідеями, які започаткували нову добу Відродження Укр. Нації. Т. Шевченко є найкращим і найповнішим виразником глибин укр. національного духа, національної волі та ідеї. В його праці й творчості виявилася воля та ідея нації. Т. Шевченко приносить нову героїчну прометейську духовість, героїчного мужнього серця, що постійно оживає /Кавказ, Великий Лях/. "Караюсь, мучусь, але не каюсь." Т. Шевченко започатковує революцію духа, закликає розпанахати "гниле серце трудне"... Великий Геній України приносить новий героїчно-ідеалістичний світогляд і новий стиль життя, навіязуючи до минулого і до замахань за майбутнє. Життя розуміє як постійне ставання й оновлення як чин, як боротьбу за правду, за честь, за свободу, за Україну. "Борітеся - поборете". "Тяжко жити у кайданах, умірати в неволі, а ще гірше спати, спати й спати на волі." "Де сила, там воля вітає." Шевченко приносить не лише нову героїчну духовість і новий стиль життя, але вказує на потребу нових людей та нових ідей національно-державницької ідеї, етичних ідей і суспільних. Шевченківські люди - це мужні, сильні, тверді люди - це Алкиди - сини сили, як Іван Підкова, Гамалія, Семен Палій, "Юродивий", Галайда, Гонта, "Неофіти", мученики й борці за правду та свободу, що караються по тюрмах, каторгах і по Сибірі. Шевченко п'ятує й осуджує "лакеїв з кокардою на лобі", "овечі натури", "грязь Москви й

варшавське сміття". "Люди гнуться як ті лози куди вітер віє". "Дрібніють люди на землі" - нарікав. Сам Шевченко своїм життям є втіленням нової героїчної людини, людини чину, ідеї й боротьби. В духовості та творчості Т. Шевченка бачимо елементи прометеївства, фавстівства і дантейства і незнищиму силу народної стизії. Т. Шевченко дає найповніше і найглибше розуміння України з її минулим, сучасними переживаннями й потребами та змаганнями на майбутнє, з своєрідністю української землі: "Нема на світі України, немає другого Дніпра", "не гріє сонце на чужині"... з козацькими могилами, свідками слави-дідівщини, з синіми горами, з укр. селами та степами, з життям укр. народу і його змаганнями.

Т. Шевченко дає повне розуміння нації, як духово-ідейної спільноти "живих, мертвих і ненароджених" й внутрі суспільно об'єднаної в одну сімю волну, нову. Т. Шевченко дає не лише ідею нації й державности, але також ідею української соціальности, "України без холопа й без пана". Т. Шевченко видвигає потребу сильних індивідуальностей та сильних провідників як І. Підкова, Гамалія, Гонта, Іван з "Великого Льоху", "Іван Гус". "Коли дуждемося Вашингтона з новим і праведним законом?" Титан України дає нові основи національно-державницького світогляду, що виростає з національного духа й традицій, а не з чужого поля, та опирається на глибоку любові України й посвяті. "Я так люблю свою Україну убогу, що прокляну святого Бога, за неї душу погублю." "Мені однаково..." "Свою Україну любіть - любіть її во время люте..." чином а не словами. Тому боєвим гаслом сурми кличе: "Вставайте! Кайдани порвіте!" Т. Шевченко приносить нові засади й вартості національної моралі. У "Великому Льосі" душі караються й по смерті за те, що сприяли й усміхались до ворогів України часом і несвідомо. Або суворий закон революції каже Гонті не пощадити навіть власних дітей. "Не я вбиваю а присяга." За Україну готові душу погубити. Закликає поклонитися "Богові одному, правді на землі," своїй ідеї, а не кумирям - царям, чужим богам.

Т. Шевченко приносить нову героїчну духовість, національно-державницький, ідеалістично-активістичний світогляд, новий стиль життя, чину й боротьби, дає найповніше розуміння змісту й форми українства, як політичної й історичної творчої сили, вказує на потребу нових людей та нових ідей, ідеї нації, власної державности, ідеї укр. соціальности й нових провідних людей. Укр. націоналізм нав'язує до духовости та творчости Т. Шевченка й уважає його своїм батьком і вождем.

Однак дрібні душі й вузькі серця не зуміли відчутти революційної сили й величі духа й ідеї Т. Шевченка. Літературний курник і сорочинський ярмарок українофілів і славянофілів не міг відчутти лету й поривів вірла. Бачимо розслаблення мужньої колись української духовости в творчості українських письменників і поетів етнографічного культурництва як Квітка Основ'яненко, Артемовський-Гулак, А. Метлинський і другі. В неспокійній вдачі та творчості П. Куліша бачимо роздвоєння душі, з одної сторони проблиски сили й захоплення величчю чинів і боротьби, немов відблиски далеких загорів, а з другої сторони або закохання у веселювій красі природи на шрій, або жаль і біль песимізму й пасивного сентименталізму та осуджування жорстокости боротьби й власних національно-державних ідеалів. Таке роздвоєння душі й житання між власним і чужим світом, між життям чину й боротьби, а пасивним жалем і тугою, слідне в духовості та творчості С. Руданського, а далі І. Франка /пр. "Мойсей", "Іван Вишенський", О. Олеся і т. п.

Новим героїчним духом і світоглядом чину й боротьби є надихана на правду мужеська духовість і творчість Лесі Українки, до якої навязує духовість і світогляд націоналізму. На місце розхлябаного сентименталізму й холодного інтелектуалізму вона видвигає потребу нового влєвого життя, чину й боротьби, волюнтаризму і героїзму, видвигає потребу нових, сильних, мужніх людей: "Коли ж я крицею зроблюсь на тім вогні, кажіть, нова людина народилась, коли ж зломлюсь, не плачне по мені, пожалуйте чому раніше не зломилась." Поемка хоче таких сильних, активних, боєвих людей, як Прометей, Роберт Брюс-шотландський герой, як герой драми "У пущі", й "Оргії", як Руфін і Прісцілла, як Грішниця, Касандра й Іфігенія, як діти "Адвоката Мартіяна", що хочуть чинів і боротьби, а не тихої, пасивної жертви. Поемка кидає визов житті "Контра спем сперо", проти надії буду сподуватися, немов відзов на рішуче Шевченківське: "а я брате, таки буду сподіватись."

Поемка хоче не сну а життя. Її героїня "Грішниця" кидає рішуче немов на вістря меча: "Не ти убеш то нас убють!" "Або загибіль або перемога, як колись казали козаки: "Здобути, або дама не бути!" "Любов ненависти навчила до тих, що нищили її любов" - як каже "Грішниця". "Любов без крови визволить не зумів" як промовляє поетка устами Христа до Єхидної. Ідея потребує сили та крови, щоби встати немов фенікс із попелу - каже поетка.

Лєся Українка видвигає потребу нової героїчної духовости й нового активного життя, нових сильних боєвих людей, і нових ідей, що мають відродити й оновити життя і людей. Тому Лєся Українка своєю духовістю та світоглядом така близька духовості та світоглядові українського націоналізму.

Мимо віших боєвих покликів Лєсі Українки, немов її героїчної Касандри, над Україною залягла задумлива глуха ніч культурницького українофільства і напливали хмари чужих впливів, що закрили далекі історичні обрії України і перші промінні світанку нової доби. Український ґрунт замулили саджавки й багна чужих течій, "великих слів велика сила" нанесені з чужого поля. "Заснула Україна буряном вкрилась, цвіллю зацвіла, в калюжі, болоті серце провнюла, а в душло холодне гадюк напустила." З одної сторони процвітало етнографічне культурництво, українофільство й народництво, а з другої сторони політичне задуранення чужими впливами за посередництвом Драгоманова. Тільки на дні душі простолюддя й горстки молоді дрімала незнищима сила національної стихії, "іскра вогню великого" немов закляті лицарі, що чекали на своє пробудження.

Драгоманівщина затроїла й розложила українську духовість впливами московського духа, культурним і політичним москофільством, соціалізмом, анархічним громадівством, інтернаціоналізмом, пацифізмом, вірою в механічний поступ і холодний розум, анти-державництвом.

Тому нові національні течії мусили протиставитися так аполітичному українофільству як і політичній соціалістично-ліберальній Драгоманівщині та впливам офіційної Москви, а оперти свої ідеї й чни на силі національної стихії, яку треба було розбудити й оформити. Серед укр. студентської молоді повстало в 1891 р. "Братство Тарасівців", що є першою спробою організованого самостійницького руху. "Тарасівці" уважають Т. Шевченка своїм духовим вождем і прапором. Їхньою метою були: "сепаратизм, самостійність України". "Мета - самостійна Україна свідомо національна так, як кажете, вільний народ, як німці, французи, англійці й т.п. уявлялася Тарасівцям не завтра і не з якоюсь конституцією в Росії, а тільки завдяки національній

пропаганді по селах на протязі довгих літ" - як пише про те І. Липа, один із чільних членів "Братства".

Ідеї "Братства Тарасівців" оформлено в "Визнанні віри молодих українців: "Людськість поділяється на раси, народності, нації... Тиття укр. народу доводить нам, що Україна була, є і буде завжди окремою нацією і як кожна нація так і вона потребує національної волі... Ми бажаємо такої відміни сьогочасних обставин, щоб при ній був вільний розвій і цілковите задоволення моральним, соціяльним і політичним потребам укр. народу".

З круга "Тарасівців" виходить почин заснувати першу українську революційну політичну партію оперту на національному принципові "Р. У. П." в 1899 р. "Р. У. П. рідко рвучи з культурництвом, стала на ґрунт революційно-політичної боротьби і вкликала молодь до праці, серед селянських і робітничих мас, "як пише про Р. У. П. В. Садовський. Програмовим маніфестом Р. У. П. є "Самостійна Україна" пера М і х н о в с ь к о г о, першого творця модерного укр. націоналізму. Метою Р. У. П. є: "Хай навпаки логіці подій ми виписали на своєму прапорі: "Одна, єдина, нероздільна, вільна, самостійна Україна від гір карпатських аж до кавказькі."

"Державна самостійність є головною умовою існування нації, а державна незалежність є національним ідеалом у сфері міжнародних відноси"... Міхновський дає волюнтаристичне розуміння нації: "Відсутність державно-історичної минувшини не може мати ніякого значення для дужої, бадьорої нації, що відчула свою силу й хоче скористатися своїм правом сильного. "Ми виголошуємо, що ми візьмемо силою те, що нам належиться" ... "Ми виходимо на історичну арену і або побідимо або вмремо. Ми не хочемо бути довше ввнуками, не хочемо довше зносити панування чужинців, не хочемо довше зневаги нашої землі." "Усі хто на цій Україні не з нами, той проти нас! Україна для українців!"

Чи подібні гасла не виписує на своїх прапорах сучасний організований націоналізм?! Р. У. П. політично кермувала великими стихійними, аграрними розрухами укр. селян під Росією.

Внедовзі Р. У. П. розпадається на соціялістичну течію й національно-самостійницьку, яка оформлюється в 1902 р. в Українську Народню Партію, У. Н. П. Вона зливається в 1917 р. з іншими самостійницькими групами, як націонал-соціялісти, націонал-демократи, незалежні соціялісти-революціонери, в самостійницьку політичну організацію: "Українську Партію Самостійників Соціялістів."

Мета й засадничі напрямні У. Н. П. сформуловані в "Х. заповідей УНП" пера М. Міхновського: "І. Одна, єдина, неподільна від Карпатів аж до Кавказу самостійна, вільна демократична Україна-Республіка - оце національний всеукраїнський ідеал. Нехай кожна українська дитина тямить, що вона народилася на світ на те, щоб здійснити цей ідеал. ІІІ. Україна для українців! Отже вигонь звідусіль з України чужинців - гнобителів!"

В брошурі: "Справа укр. інтелігенції в програмі УНП" М. Міхновський кидає засадничу вимогу: "Українська нація мусить піти шляхом націоналізму, перейде й о го і поалить все, що стоятиме перепорою на цій дорозі."

У вступній статті журналу: "Самостійна Україна" подано засадничу мету УНП: "Виступаючи в інтересах широких українських мас, дбаємо, щоби сам народ, в л а с н и м и с и л а м и в и б о р о в с о б і

самостійну Україну, бо знаємо, що тільки під тією умовою ніхто не зможе знову запанувати над Україною, знову відертися всі землі, всі добра з рук укр. демосу."

Найкращим шляхом до досягнення наміченої мети самостійної України має бути збройне повстання. Тому УНП кидає клич в часі революційних виступів у 1905 р.: "Ми ідемо ... до повстання, до збройного повстання за вільного зволення українського народу з під національного й економічного рабства."

В земельній справі УНП видвигає програму націоналізації землі: "Земельний фонд колись належав укр. народові на правах власності й його силою відібрано. Натурально з моменту Всеукраїнської Революції, уся ця земля /землі казенні, удільні, монастирські, поміщицькі/ є конфіскованою і мусить бути повернена без відшкодування її давнім правовим власникам... Націоналізувати землю значить зробити її власністю тієї нації, що цю землю оселяє, тільки власність не окремих одиниць, а власність усієї нації. Кождий член української нації, що живе з землі, бере землю до уживання, скільки може обробити її власноручно без наймита"...

У робітничій справі УНП закликає укр. робітництво до самостійних укр. організацій і до політичної боротьби за власну державність, "бо ми даємо собі щастя і ліпшої долі не від знесення самодержавства, а від здобуття собі політичної свободи у своїй власній державі... Свідомий українець-робітник знає, що визволення укр. пролетаріату є справа самого укр. пролетаріату і нікого більше".

Терористична група при УНП "Оборона України" є виявом потреби безпосередньої чинної боротьби і є доказом революційної активізації. З одної сторони продовжує традиції збройної боротьби з Москвою, а з другої сторони є передвісником революційних збройних акцій у часі Великого Зриву 1917 р. та подає руку тим усім революційно-боевим організаціям і гуртам, що діяли й діють на ЗУЗ і СУЗ проти червоної Московії.

Дальшим етапом активізації укр. духовости є великі аграрні заворушення укр. селян проти польських поміщиків, атентат молодого українського студента, Мирослава Січинського, як вияв чинного протесту проти знущань і переслідувань укр. народу, без глибшого революційно-політичного підкладу як пр. атентат на куратора Собіського чи на совітського конзуля, як вияв зорганізованої революційно-політичної боротьби укр. націоналізму з окупантами.

Дальший процес активізації української духовости бачимо в боротьбі й чинних виступах укр. молоді за український університет, окуплену кровю борця - А. Коцька. Процес кристалізації й активізації укр. національно-політичної думки проявляється в мілітаризації укр. молоді, в закладанні "Січі" і мілітарних гуртків молоді. На місце пасивного розумового переконування і пацифізму приходить гасло чинної боротьби. Змагання молоді зайшли своє політичне оформлення в резолюціях всеукраїнського студентського конгресу 1918 р. З огляду на можливості австро-німецько-російського конфлікту в резолюціях становляється: вважаємо конечним боротися за програму політичного сепаратизму від Росії. Акцією, що мала б служити наміченій меті...

вважаємо широку пропаганду політичного сепаратизму від Росії за кордоном, як також мілітарне виховання молоді." Традицію збройної боротьби за Україну відроджують Українські Січові Стрільці, що пішли "на кровавий танк визволити братів українців з московських кайдан." Однак на їхній духовості тягнеться ще мряковиння сентиментальної поетичної романтики, що відзеркалюється в стрілецьких піснях, де схрещуються сталеві акорди боротьби з ніжними, тужливими тонами солов'я і роцвілої весни, немс зброя вояка прикрашена квітням.

У визвольних змаганнях бачимо викривлену під впливом Драгоманівщини духовість і світогляд всяких демоліберальних і соціалістичних доктринерів і партійників як В. Винниченко, М. Грушевський, в якого вже слідне житання і сумніви, кудю йти. Демоліберальні партійники й соціалістичні доктринери, відірвані від національного ґрунту і глухі на голос віків революційної народньої стихії, попали під впливи московських соціалістичних ідей. Своєю нездарністю, слабкістю, своїм пацифізмом і гуманністю, своїм доктринерством та експериментуванням гасили й розпорошили величезний зрив і запал розбудженої національної стихії, не дали їй політичного оформлення, мети й керми. Нездарні інтелектуалісти, пацифісти й соціалістичні доктринери підготували ґрунт під наступ з одної сторони Червоної Москви більшовиків, з другої, чорної реакції москофільства за часів Скоропадського. В часі Української Революції, коли ціле життя виступає за своїх берегів, бачимо впливи чужого московського духа й чужих течій в демоліберальному партійництві й соціалістичному доктринерстві різної масті всяких с-д, с-р, с-ф і т.п. в насаджуванні більшовизму, як також у чорній протинаціональній і протидержавницькій реакції царславського москофільства за Скоропадського. Бачимо серед вогню революційної боротьби кроваве кидання анархічного гуляйполя Махнівщини, політично неформленого й неопанованого духа степу й духа черні.

Дальше бачимо величаві здвиги й героїчні вияви здорової національної стихії в постаті укр. вояцтва, укр. революційного села й в цілому ряді повстань і партизанської акції. Вияв здорової революційної державницької сили укр. села бачимо в масовій мілітарній організації "Вільне Козацтво", як втілення ідеї озброєного народу.

Крізь бурхливі хвилі й вири укр. Революції, бачимо р'учку хоч часом приглушену, національно-державницьку течію, що навіязує до славних традицій козаччини й ідей Шевченка, в політичній і військовій акції самостійників Полуботківців, в першій соборницькій військовій формації С.С. під проводом Е. Коновальця, що стояли з готовою зброєю на сторожі че ти нації, не сторожі її самостійности й соборности. Здорові національно-державницькі сили дали чин 11-го листопада, героїчні українські Тернопілі - Крути, акт 22-го січня, соборний мілітарний чин у боротьбі за Київ, створили кроваву героїчну епопею боротьби за укр. державність. Молода укр. держава 1917 р.р. впала через брак виразно оформленої національно-державницької ідеології та вла ної політичної програми державного будівництва, замість чужого демоліберального соціалістичного доктринерства, через брак моральної, соборної національної духовости, через брак сильної керівної волі одноцілого провідного центру, а не многоголової партійної збиранини, через брак організації власної революційно-мілітарної сили й сильного революційно-військового штабу, через брак одного революційного політичного й військового центру, як колись "Військо Запорозьке" з Хмельницьким, що організував би й кермував би повстаннями зривами народніх мас, що зумів би зосередити розпорошену національну енергію в одно русло, до одної мети під одною сильною кермою, в одну самостійну

С о б о р н у Н а ц і ю й Д е р ж а в у.

Одначе величезні героїчні жертви, революційний і державницький досвід визвольних змагань 1917 р. не пропали. З героїчних змагань і чину великого революційного зриву повстав український націоналістичний рух, що започаткував нову добу в історії України.

По невдачі визвольних змагань 1917 р. процес кристалізації нової духовості націоналістичної думки пішов двома шляхами: з одної сторони чинна боево-революційна акція У.В.О. позбавлена виразно оформленої власної ідеології й політичної програми, як вияв безпосереднього збройного чину й самого боевого руху й змагу проти окупантів у співпраці зо старим партійним світом, що мав дати політичну капіталізацію боевих акцій. Значення УВ.О. є величезне, бо безпосередньо навіязує до 1917 рр. продовжує національно-революційну боротьбу і активізує укр. духовість під кутом чину й боротьби. З другої сторони цілий ряд ідеологічно-політичних гуртів і видань у краю як "Заграда" і "Українська Партія Національної Роботи", а опісля "Союз Української Націоналістичної Молоді", і за кордоном "Легія укр. націоналістів" у Берліні з журналом "Державна Нація", і С.У.Н. у Празі з журналом "Національна Думка" шукають нових шляхів виходу і нових напрямних і цілей. Стараться оформити власну національну ідеологію й дати політичну програму дальшої боротьби за укр. державність. Тим розпоршеним націоналістичним гуртам у краю й закордоном брак було одного ідеїно-політичного центру й безпосередньої революційної акції, щоби безпосереднім революційним чином виробувати, закріплювати й здійснювати нові ідеї.

Тому цілком природно мусило прийти досинтези ідеологічно-політичної й боево-військової акції в одній революційній світоглядно-політичній організації ОУН, як єдиного носія й реалізатора українського націоналізму. Ті всі течії революційного націоналістичного руху обєднав в одну організацію одною ідеологією, політичною програмою й виразно означеними метадами боротьби, сл. п. Вожд націоналістичного руху, Е. Коновалець на I. Конгресі Укр. Націоналістів у 1929 р.

І так український націоналістичний рух переходить від безпосередніх боевих актів УВ.О. до масової всеобіймаючої, ідеологічно-пропагандивної й політично-революційної акції на всіх ділянках життя з одної сторони проти окупантів і ворожої суспільности, а з другої проти українського старого партійного світу, проти опортуністично-угодовецького табору, проти дмоліберального й соціалістичного партійництва, проти культурництва, просвітництва й марного купецко-камарського опортунізму й філістерства дрібних душ і егоїстів - укр. націоналістичний рух, як глибока всеобіймаюча духово-ідейна й суспільно-політична революція, мусить перемогти в укр. духовості й світогляді кволу розхлябану, сентиментальну й безвольну духовість і світогляд XIX в. укр. провансальства, старого культурництва, паразитизму й партикуляризму, розхристаність і шкідливість Драгоманівщини, демоліберальної партійщини, соціалістичного доктринерства, пацифізму, класовости й всевітництва.

На місце кволої пасивности й сентиментальности приніс укр. націоналізм активізм і героїчне сприймання життя як чину й боротьби. На місце відірваного від життя інтелектуалізму й холодного інтелекту

"без віри основ", запамороченого чужими доктринами, приніс новий волюнтаристично-національний світогляд, що впливає з волі нації до повного життя, до розвитку, владарності й могутності. На місце розумових переконувальних чинів і аргументів сили, на місце безвольної віри в утопічний механічний вселюдський поступ - ступеневу еволюцію без кровавих змагань і зусиль волі, приніс ідею й чин революційних дій історичного ставання. На місце всесвітництва, класовості, анархічного громадянства і егоїзму одиниць, демоліберальності атомів, поставив моноліт і добро національної спільноти й варти суспільно-активної особовості. На місце вселюдської гуманності й пацифізму приніс - воюючий націоналізм. Українським державницьким націоналізмом, якого носієм і речником є ОУН, дає нову всеобіймаючу націоналістично-активістичний світогляд, нову суспільно-політичну програму, організацію сили, й означені методи боротьби за державність і підстави державного будівництва та всебічного розвитку.

Український націоналістичний рух втілений в ОУН переходить процес свого поширення й поглиблення на всі укр. землях і по цілій еміграції. В 1930 - 1933 рр. укр. націоналістичний рух переходить свій "Штурм унд Дранг" період". Від умасовлення ідей і акцій, як пр. саботажева акція 1930 р., шкільна акція 1933 р., акція могил 1934 р., націоналістичний рух закорінюється і востає в ціле національно-суспільне життя переходить від політично-пропагандивного і демонстративно-маніфестаційного умасовлення ідей і боротьби до якнайповнішого усупільнення революції, органічного вростання в ґрунт і до духово-ідеологічного поглиблення й поширення суспільно-політичної революційної акції, що проявилася в протикомуністичних виступах і погромах, в протикольонізаційній акції, в масових маніфестаціях у зв'язку з подіями на Карпатській Україні, в боротьбі укр. націоналістичного активу за укр. державність на Карпатській Україні і врешті в широкій партизанській військово-політичній акції на ЗУЗ у часі розвалу Польщі. Мимохвилевої невдачі стають перед націоналістичним рухом великої перспективи епохальної історично-творчої революції, що має на цілі цілковитий розвал московсько-совітського світу і має створити новий український світ і лад на сході Європи.

Під Румунією укр. націоналістичний рух переходив інший процес кристалізації й розвитку залежно від місцевих умов і національної свідомості й сили. Тут початки руху формувалися не довкола революційних акцій, як на ЗУЗ, або СУЗ, але за поміччю пропагандивних видань як "Самостійна Думка", "Самостійність" та ідеологічних гуртів молоді.

Українська духовність і світогляд С.У.З.

Процес кристалізації нової духовності й формування націоналістичної думки проходив на СУЗ іншими шляхами залежно від умов совітської дійсності. Безпосередньо по збройній боротьбі весь український боево-революційний елемент руртується в підпольних боево-революційних організаціях, як при. Центральний Повстанчий Центр і т.п. Коли однак більшовики під напором національно-революційної укр. стиції пішли на уступки в добі "українізації" й НЕП-у, націоналістична думка проявляється більше в національно-культурній розбудові

ві України та в духово-культурному відмежуванні від Москви - культурний націоналізм Шумскізм в потребі економічного усамостворення України, щоби Україна не була трактована як колонія Москви - Волобуєва. Найглибший вираз української націоналістичної думки й духовості дає х в и л ь о в і з м з групою націоналістично-революційних письменників як Гр. Косинка, Фальківський, Влизько, М. Курліш, Досвітний, Козоріс, і т.п. Крім того виступає ще група н а р о д н и ц ь к а старого автораменту, що хоче визволення України-але без поставлення ясно скристалізованої цілі й виразних метод боротьби, до яких належать Грушевський і члени Спілки Визволення України: Бфремов і товариші.

Крім того в літературі є ще н о в о н а р о д н и ц ь к а демократична течія, що хоче відтворити минуле України й життя укр. народу, укр. села, як Соколовський, Зінаїда Тулуб, О. Кобець, Дніпровський, Антоненко-Давидович, Остап Вишня, Борис Тенета, Слісаренко, Підмогильний, початково Бажан і Тичина.

В літературі є ще а п о л л о н і ч н а течія, якої найкращим виразником є М. Зеров і Максим Рильський, що є висловом поетично-аполлінських елементів в укр. духовості.

Народницька ліберальна думка й духовість відходить у тінь. На перше місце вибивається націоналістична течія в літературі - хвильовизм і прояви революційно-терористичних груп на тлі понурої мовчазної постави народніх мас серед гнєту й крайньої нужди.

Ось як змальовують поодинокі письменники стан духа в тих "підлих і скупих часах": "Ух приборкали наду волю... Т л і є д у ш а, б о л и т ь... смерть... смерть..." як пише Гр. Косинка у своїй новелці "Темна ніч". "Чого шукати, коли найдено все й найдено дорогу до Соціалізму, а дорога ще далека? Які нові ідеї можуть розворушити мозок?... Який стимул до роботи крім гопорару? Куди дивитись, чим жити, захоплюватися? І чого шукати? Справді епоха не звернула уваги на молодь. Забула за те, що молоді органічно потрібно мати щось н е в і д о м е, ... ми пасивні. І в активності сучасних активістів я бачу велику страшну внутрішню п а с и в н і с ь т ь, п у с т к у і д е й н у й п с и х о л о г і ч н у...".

Так змальовує стан духа в совітській тюрмі народів Олексій Кудзич в оповіданні: "Романтична вилазка". Бездушну та гнітучу бюрократичну атмосферу й філістерську буржуазійну психіку спокою й вирідного уживання нової бюрократичної кліки змальовує М. Хвильовий у сатирі "Іван Іванович". Нагадуються "Мертві душі" Гоголя.

Ось як представляє нову совітську панівну "буржуазійну" кліку Гжицький: "Через рік дивишся, а це вже бюрократ, панок, він важно васідає на мягкому кріслі в окремому кабінеті і грубо командує тим же робочим, жаязіном країни, немаючи його за людину, і інтелігентом, не маючи його ні за що"...

Совітські відносини старається змалювати О. Досвітний в новелі "Нас було троє", при помочі розмов між свідомим українцем Ханчуком і комуністами в польській тюрмі: "Революція - це блискавиця, що не визнає на своїм шляху ніяких статичних речей: вона всіх убиває чи приголошує. Ці сотні будуть приголошені, а н а ч о л і б у д у т ь м о с к а л і"... "Ви спираєтесь на пролетаріят. Українського національно-свідомого пролетаріяту - як кіт наплакав. Це здебільшого або московський, або русифікований люд. Хто відметься за те, щоб цей пролетаріят дерусифікувати та створити на майбутнє нові укр. кадри"...

... "гегемоном буде не укр. елемент, а московський, той пролетаріату українського не буде" ... "А в Україні ж молодь посадили, молодь же приголомшили і таким чином в місце тих старих московських урядовців і інших посібників будівництва сіла московська молодь, себто люди, що від них годі сподіватися культурного й матеріального будівництва для української справи... я хочу сказати цим, що маса, молодь, майбутнє українське, навіть ваше пролетарське, повне сил знання, енергії, буде тою пригнобленою масою, що за Петра в осавулі в закріпачені козаки" ...

Який вихід з такого стану? Треба від основ переорати українську психіку, треба силу українського національного духа, протиставити розкладаючим впливам московсько-большевицького духа, треба дати нову національну ідеологію, поставити перед Україною нову історичну мету проти московського доктринертства, треба видати нових людей. М. Хвильовий старається вказати Україні нові цілі й шляхи у своїх публіцистичних творах: "Думки проти течії" й "Камо грядеши?" де кидає гасло "не Москва а Європа" і дає нову концепцію модерного українства в універсальній ідеї азійського ренесансу. В своїому програмовому романі: "Вальдшнепи" старається намітити нову ідеологію та вказати на потребу нових людей. Він підчеркує, що Україні треба культу - безумства хоробрих конквістадорів, нових людей. Його герой, Карамазов побачив, що він захоплений великими гаслами большевицької революції, став "собірателем землі русской". Він бачить, що єдина ідея, яка зуміє пірвати безвольний та пригноблений укр. нарід - це відродження нації. Тому треба нових вольових провідних людей, які дали б народові нові кличі й його повели до боротьби. Бо революцію творить маса через свою інтелігенцію, коли рев. масам рухом кермують Дантони, Леніни, які дають їй мету й керму. Тому Україні треба Дантонів чи Ленінів. Большевицькі революційні гасла стали оманю й фарисейством. Большевицька революція знаходиться у стадії термідору, як колись фран. революція. Для України одинокий вихід - власна ідеологія - націоналізм, безумство хоробрих. Хвильовий уважає, що перед українцями є до вибору або за російський або за український фашизм.

Гр. Косинка видвигає потребу нових "залізних людей". Знову ж Гжицький пише: "Наші люди смирні, Так знов - таки треба, щоб не були вони покірні, а щоб стали дикими звірями." Треба воїти українську "заячосердність" кличе інший автор. Треба "виховати нашу розляпану хохлацьку психіку й перебороти її рабську породу", як на це вказує М. Хвильовий. "Нових людей народять нам степові плідні жінки" ... пише Яновський у своїому програмовому творі: "Чотири шаблі". "Я ненавиджу нашу націю за те, що вона не вміє до краю думати й до краю діяти" ... "Я хочу тут поставити своє життя й життя всіх наших партизанів, ми будемо битися до забою, оздоровимо голову й знайдемо енергію боротися до краю, до перемоги за гідності", яку розбудила в нас велика революція," так рішучо говорить герой Шахай. Шахай застановляється над браками минулих козацьких змагань. "Вони сміливі, ці анархічні велитні, в яв силі і відсутність точки, до якої треба сили спрямувати". Тому для національної стихії треба дати ту "точку" - мету. Треба "шаблею захищати руйни. Поодрубувати руки всім, хто потягнеться підкоряти вільний народ, хто захоче різати його

землю як хліб"...

"Ми стаємо плечима до плечей і світ відчинимо, як двері" - кажуть герої Яновського. Бо світ стоїть отвором для дужих і відважних здобувців. Герой Шахай зобов'язується бути вірним Україні. "Клянусь родом своїм чесним, клянусь дідом кріпаком, прадідом запорожцем - не загинула ще честь і хоробрість. Любов і ненависть, дружба й саможертва вже підносяться з забуття. Революції ми не приспимо. Яка воля віє над землею!" "Хай не загине на землі боротьба проти гнобителів!" - кличе душа Шахая. "У кого в руках зброя, той і буде диктувати події" - уважає Шахай. Осв так додумуються українські письменники як М. Хвильовий, Яновський, що Україні треба нових ідей, нових смілих людей, нових шляхів боротьби, "до краю треба думати й діяти", битися до завою, "за честь і за гідність", шаблями на чотири сторони захистити рідну землю.

А йде подвійна запекла боротьба. Одна ідейна боротьба в душах і серцях за нову віру й правду, як це змальовує В. Підмогильний в оповіданні: "Іван Босий", де Іван Босий, грізний дідугна, каждає людей і закликає до відродження: "Схаменіться люди, прозріть свої злочини й покайтеся! Проженіть Сатану з свого серця й дітий Антихриста зпоміж себе. Освятить мечі й станьте на захист Бога... Затопить свої гріхи в крові тих, хто олукавив вас"... Гремлять слова й погрози немов пророчи слова Івана Хрестителя, перед Новим Завітом Хреста. Цю боротьбу душ і віри представив автор у зустрічі Івана Босого з нач. міліції. "Він побачив, що тут має бути якась дивна боротьба, зовсім не схожа на ті, що його доводилось досі мати. Їх погляди схрестились, як шпади і напружено дивились один одному у вічі. За хвилину начміліції почув, що вянуть його очі й бгається його душа. Стають перед нашими очима нові каткомби нової віри й нового відродження. Друга форма боротьби це безпощадна, жорстока боротьба з комунією на смерть і життя. Це коротко змальовує Г. Косинка в новелі: "Темна ніч", де селяни безпощадно вбивають комуняра - Байденка. "Гострі, завзяті очі спалахнули під засаленими лобами, впилися в обличчя Байденка й одбивали своїм блеском-огнем одно невеличке, страшне слово - смерть"...

Українські письменники від поставлення нових ідей перейшли до організації революційної сили й чинів у рядах УВО і ОУН і в цілому ряді самочинних революційно-терористичних груп. Про це так висловився Постишев, "пацифікатор" України, "від боротьби проти соціалістичного будівництва художніми образами, перейшли до боротьби образами".

У твердій і жорстокій большевицькій дійсності формується тверда духовість і нові, тверді, безпощадні люди. Ця боротьба хоча безпощадна й кровава, одначе ще розпорошена, мало зорганізована ідеологічно й політично мало оформлена.

Людей і боротьбу щікує більший розмах, більша енергія, більше завзяття й запекла непохитність і безпощадність. Одначе брак провідного активу, який большевики безпощадно винищують. Тільки народні маси грізно й понуро мовчать, немов невігаслий вулкан. Насторожено чекають того страшного суду, коли вибухнуть новим гураганом революційної стихії й пекольної революційної сили, що все буде торощити на своєму шляху.

Тому треба нам не засклеплюватися в галицькому загумінку чи в доктринерстві емігрантщини, але слідкувати за процесом розвитку українсько-

го націоналістичного руху на всіх українських землях, щоби перетопити всі відрубности та властивости людей та земель в одну монолітну духовість і світогляд соборної, владарної Нації в Революції Націоналізму.

Зокрема треба уважно й чуїно прислухуватися до тих грукотів і вибухів, до тих підземних процесів формування нової духовости, нової людини, нового стилю життя на Укр. Землях під Совітами. Відрубности укр. духовости відзеркалюються у видних постатях. Представники старого світу представлені Єфремовим і тов. на процесі С.В.У. Речники гарячкового шукання нових шляхів і нової духовости - це трагічна постать М. Хвильового і розстріляних укр. письменників, як Гр. Кошичка, Владо і т. п. Представниками нових Кочубеїв і Іскрів є нові прислужники Москви Скрипник і Любченко, що кінчать як Юди свого народу.

Укр. духовість під Совітами кидається у липких і висисаючих обіймах московсько-більшевицького поліна. З цього треба здати собі справу. Треба уміти опанувати той психічний хаос, перетопити в горнилі односторонньої, всеобіймаючої ідеології молотом революційних діл, політично оформити розбуджену національну стихію й зорганізувати розбиті та здавлені національні енергії в один суцільний національний моноліт, об який розіб'ються ворожі сили. Укр. духовість на протязі віків виказала величезну волю й силу й натугу, проявила неспожиті життєві енергії народньої стихії, що чекала на своє державно-творче і ідейне оформлення. Укр. духовість криє в собі великі скарби духа й глибоких почувань, посвяти, жертвенности, ідеалізму, героїзму, запалу, буйности, поетичної уяви. В укр. духовості криються скарби прометеївського духа великих поривів і вічного горіння героїчного серця, дантейства, піднесеної зоряної взнеслости й дивної сили розбурханих стихій, неначе чар укр. ночі й невольна гроза Дніпрових порогів і понурих скель Кавказу. Цілу укр. духовість, як також історію сповиває кровава багрянниця глибокого героїчного трагізму. В укр. духовості є глибокі первні з одної сторони діонізізівства - величезних життєвих енергій, живлових сил, життєрадості, бійної молодості й гарячкового темпераменту, як буйна українська природа й гаряче укр. сонце, з другої сторони слідні елементи аполлінської краси, степової Гелляди з буйною уявою, немов мозаїка київської Софії чи квітисті укр. мистецькі вироби й вишивки, як укр. вишневі садки. В українській духовості переважали мужні, героїчні первні, прометеївського духа й серця. Тільки довголітня неволя викривила укр. душу, ослабила національну волю чину й боротьби. Укр. психіка стала сентиментальною, пасивною, просякла жіночими елементами. Тільки душа й серце укр. простолуддя зберегло давню життєву силу й твердість, як перо Стефаніка, Черемшини, У. Самчука /Волинь/.

Не аскит І. Вишенський чи Скворода є представниками укр. духовости, але такі постаті як Володимир В. Роман Галицький, автор "Слова о полку Ігоря", Данило-паломник, козацькі отамани, як Наливайко, Тарас Трясило, Сірко, козацькі гетьмани, як Сагайдачний, Хмельницький, Мазепа, козацькі полководці як Богун чи Бурлай, такі велитні духа, як Шевченко, Леся Українка. А Брюховецькі, Кочубеї, Винниченки, Махни, Скрипники й Любченки, всякі татарські люди, це лише бастарди й викривлення укр. духа.

При формуванні нової укр. духовости й світогляду повертаємо до мужньої героїчної духовости княжої доби й козаччини, до твердих душ укр. селянства й робітництва і до гарячих сердець укр. молоді, щоби

відбувається на засаді суперечностей класових інтересів. Коллективізм старається переборити різноманітність і природню тяглисть суспільного життя в механічне стадо, механічний автомат.

2. М. В. Павліч
Протині націоналізм бачить істоту суспільного життя в біопсихологічній та духово-моральній інтегральності, нерозривній природній цілості, розвоєвій тяглості й різноманітності чинностей та змагань. Націоналізм протиставляє механічному колективізму марксизму-большевизму на місце фізично-хімічних процесів і гри матеріальних сил — силу і розвій життєвих і духових сил; техніці — психобіологію, економіці — психологію енергії, духово-моральні вартості й органічну єдність національного господарства, механіці — духово-суспільну активність і творчість, боротьбі класових інтересів — духово-моральну і суспільно-політичну єдність нації, діяльному закону суперечностей економічно-класових інтересів — творче ставання і розвій біологічних, духових та національно-суспільних сил. Націоналізм не нехтує значення техніки й економіки, тільки не ставить їх в основу життя. Признає належне їм місце в цілості суспільного життя, як витворачи знаряддя суспільного життя в цілі заспокоєння різноманітних людських потреб, як рштування для дальшої будови суспільного і культурно-цивілізаційного життя. Не машини й матеріальні сили творять і формують людське життя, а ~~як~~ людина, людська воля та творчий людський дух створив машини для своїх життєвих потреб і дальшого росту. Чи ж розвиток культури не попереджав розвиток техніки?! Чи поодинокі технічні винаходи були б можливі без розвитку культури, науки й суспільного життя?! За більшою активністю суспільного життя ~~слід~~ розвиток культури та збільшення життєвих потреб, а з того ~~слід~~ потреба шукати нових форм розвитку життя й заспокоєння життєвих, ~~це~~ вузько-фізіологічних, потреб. Чи якийсь дикун ~~ескімос~~ або готентот додумався до винаходу парової машини, електрики, радіо, літака і т. п., коли його ~~ціль~~ життя, згідно з рецептою матеріалістів-марксистів, пристосовується до гри фізично-матеріальних сил і заспокоєння біологічних потреб і гри прастихії?!

Завдання

Бо їх суспільно-історична активність ~~є~~ мала, а культурний рівень низький. Також ~~мурини в Америці не осягають тим більшої духово-суспільної вартості та творчості, що мріють керувати авто чи літаком, чи вести велике фабричне чи торговельне підприємство.~~ Також принцип класових суперечностей і боротьби клас за розподіл матеріальних дібр не є історично-творчим принципом життя. *М. В. Павліч* ~~є~~ *грунтуючим, реакційним.* Чи ~~ж~~ не ~~привели~~ до упадку старий Рим надмірна матеріалізація, виявлення духово-моральних сил і життєвих енергій, класові суперечності в боротьбі за матеріальні користі, погоня аристократії й купецтва за грошем і зиском ~~матеріальних умов~~, а пролетаріату, плбосу за "панем ет цірцензес", за дабовим хлібом і гудною? Чи замкненість феодальних класів та каст і боротьба ~~згноблених,~~ *на* часі трицятитітньої війни не доводили до розбиття й ослаблення поодиноких народів та держав і до культурно-цивілізаційного застою. Або чи кастовість і класові суперечності в Індії ~~чи~~ Китаї не причинилися до політичного й культурного застою ~~чи~~ упадку ~~цивілізаційних~~ квітучих колись країн? Або тепер. Чи ~~ми~~ не є свідками, як надмірна матеріалізація, погоня за зиском, класові суперечності ~~чи~~ доводять до розкладу поодинокі народи й держави? Тому суспільне життя не смуге бути побудоване на технічно-матеріальній підставі, що доводить поодинокі народи до ~~розетрову~~ зануку й упадку, бо беруть верх найнижчих інстинктів. Природу, й істоту суспільного життя бачимо в біологічних, психовольових енергіях, духово-моральних силах та вартостях і в активності ~~я~~ розвоєвій творчості життя. Чи ж підставу суспільного життя не становлять дрімучі психовольові енергії / інстинкти, ~~протрас-~~

Він

телігенції. Знаємо, який великий вплив на розвиток суспільного життя мали ідеї й міти, як ідея правди, Бога, ідея добра, ідея справедливості, ідея вірності, чести, обов'язку, ідея поступу, ідея свободи і т. п. Ані сама стихія, самі інстинкти, ані сама воля з одної сторони, а з другої сам розум, самі чисті абстрактні ідеї не визначають і не творять суспільного життя. Стихійну волю, інстинкти й почування повинні оформлювати ідеї, моральні, звичаєві, релігійні, суспільні та правні норми й вартості, щоб стихійна воля була свідомо й цілево спрямована до чину, морально визначена й суспільно здисциплінована. Свідомо, здисциплінована. Постійно активна воля, чинна ідея та свідомий зорганізований чин, праця та творчість, єдність духових і вітальних сил, органічна єдність суспільності й вартості індивідуальності, синтез глибини і концентрації внутрішньої духового життя і зовнішньої активності в опануванні й перетворенні світу — це підстави українського націоналізму. Всеобіймаючий революційно-державницький світогляд, етична, виховання й суспільно-політична діяльність, воля, ідея й чин, ідея нації, державності й української соціалності, одна нація — одна держава, одна національна ідея, одна воля, один провід, одна визвольна політика — це вимоги націоналізму. Великий вплив на суспільне життя мають також почування та пристрасті. Чи це будуть почування любови, запалу, ненависти, родинні почування, етичні, естетичні і т. п. Почування й пристрасті є побудним, тепловим, сполучним елементом, що побуджують волю й працю думки до більшої інтенсивності, рухливості й запалу; Воля дає енергію й силу чину, думка форму, плян і ціль. Коли б діяла сама воля, самі інстинкти й гони, тоді б була активність, рух і силовий ріст, але без творчого піднесення на вищий рівень, що дає ідеї, як образи-візії нового життя, нової наростаючої дійсності й духового росту та змагання до чогось вищого, нового. Коли б діяв тільки розум, тоді не було б змін, розвитку, діяння, історичного ставання, лише статика, оглядання, не рухомі образи й сухі, закостенілі поняття. І найкраще сформульовані ідеї, пляни й концепції суспільного життя чи держави без діяння волі й почувань, без чину остаеть мертвими тіннями, утопіями, як утопії платонівської держави, утопії комунізму. Т. Морсає чи інші філософічні й суспільні теорії, відірвані від життя. Вони остаеть мертвими буквами та блідими мріями без крові життя й сили чину. Експансивність, ріст і натуга волі й енергія чину виповнюють діючою силою та змістом інтелектуальні форми, пляни й наміри. Воля є світловою енергією, почування — жаром, свідомість — світлом, дух — промінням. Не будуть мати ніякого значення всякі військові пляни й карти без сили волі, енергії чину, почувань, завзяття, запалу й хоробрости армії — живих, діючих людей. Хоча підставою й джерелом суспільного життя є ірраціональні, психологічні енергії, інстинкти, хотіння, почування й пристрасті, однак суспільний розвиток на вищий рівень залежить від якості й активності волі, від ідеотворчості, від багатства чинних ідей, від духово-моральних імпондерабілі й вартостей, що надають життю

глибини й ширини засягу, цілевості, змісту та пляновості, ~~з~~ дають образи нової дійсності. Коли в суспільно-історичному й культурно-цивілізаційному житті бере перевагу закостенілий, відірваний від життя інтелектуалізм і формалізм, тоді життя яловіє й нидіє, тоді панують бліді, закостенілі форми, схеми й шаблони, тоді віра переходить у пересуди й забобони, погляди ~~у~~ засклеплені в собі формули, суспільне життя засклеплюється в касти та кліки. Тоді наступає застій під кожним оглядом, як ~~пр.~~ ^{в часах} грецьких софістів, ~~чи~~ ^{чи} жидівських книжників, або ~~в часах~~ ^{в часах} схолястиків. Тоді тільки поворот до творчих засад життя, до ірраціональних волевих енергій, підставових, активних сил і ідей життя може причинитися до розбудження й оновлення життя, як велика буря розвіває ~~пінуть~~ ^{пінуть} хмари й задушливу атмосферу в природі. Тому завжди якісь великі потрясення і переломи, як війни і революції, попереджали наростання нової епохи, ~~пр.~~ ^{пр.} упадок Риму й мандрівка народів, хрестоносні походи, реформація, ~~пр.~~ ^{пр.} революція, визвольні війни, світова війна. Попередні переживання, духові, культурно-цивілізаційні й політичні надбаня переходять у спадку й діють у сучасному, впливають на формування й змагання за нове майбутнє. Кожночасна історична сучасність є синтезом надбань та спадку минулого ~~та~~ ^{та} криє в собі розвою і прямування й наростання нових сил і вартостей.

Традиціоналізм, консерватизм і ~~в~~ крайній і футуризм. Традиція й революція. Ані ~~в~~ крайній реакційний консерватизм, що хоче життя нагинати до старих пережитих форм і поглядів, ані ~~в~~ крайній футуризм, що хоче штучно все почати від нового, не відповідають природі суспільного розвитку. Суспільне життя розвивається між розвою тяглістю традиційних надбань і новою творчістю, змаганнями й поривами до нового, кращого життя. Реакційний консерватизм ~~є~~ за пасивним наслідуванням старих пережитих форм, за ~~в~~ яловим травленням, без творчого розвитку, що кінчиться повним застоєм і упадком, як ~~пр.~~ ^{пр.} Китаїщина, Індії, пережиті форми феудалізму перед ~~фран.~~ ^{фран.} революцією і т. п. ~~Відомість~~ радикальний футуризм хоче зовсім зирати з дотеперішнім розвитком і почати ~~кращу~~ ^{кращу} будову нового від себе, як хоче цього соціалізм чи комунізм, не лише не відповідають правді суспільного розвитку, але будують ~~розручі~~ ^{розручі} повітряні замки утопій і доктрин, відірваних від життя. Як наше життя не ~~в~~ починається й не кінчається на нас, так і суспільне життя ~~є~~ це наростання надбань тисячоліть і ріст нової творчості. Цілковите зирвання з минулим ~~є~~ штучна будова з самого піску й каміння без фундаменту, ~~пр.~~ ^{пр.} на написання й видрукування книжки зложився духова творчість автора та праця й надбання цілого ряду поколінь: на її зміст і багатство думки, на її письмо й друк. ~~Що~~ ^{Що} казати про ціле суспільне життя. ~~Що~~ ^{Що} ~~іншого~~ ^{іншого} коли стараємося усунути й викоренити шкідливі впливи минулого, шкідливі навики, ~~сильності~~ ^{сильності} перестарілі звичаї, пересуди, вірування, закостенілі форми і т. д. Розвою тяглість і інтегральність суспільного життя полягає ~~в~~ ^в синтезі ~~здорових~~ ^{здорових}, вартісних і посилюючих життя надбань минулого й змагань за нове майбутнє. Як ~~фашизм~~ ^{фашизм} зісної велику традицію Риму й визвольних війн Мацціні з новою революційною активністю та творчістю. Як націонал-соціалізм відродив здорові традиції германізму в новому світогляді й революційному переломі. Навіть більшевизм, що хоче ~~ніби~~ ^{ніби} зирвати з минулим, навязує до російських великодержавних традицій, ~~пр.~~ ^{пр.} Петра I. В Україні бракує інтегрально-розвою тяглість і єдності суспільного життя. До цього причинилися довголітнє поневолення й довголітня боротьба з ворожими силами. 3

одної ^{боку} сторони маємо синкість і розпорошеність суспільного життя, з другою ^{боку} стихійність і вибуховість життєвих енергій і емоцій. Позитивною стороною є природність, здоров'я й сила психо-життєвих і моральних первнів та брак закостенілих форм старих народів. Ми є нацією, повною дрімучих, утасних, життєво-духових, неспожитих енергій і сил, що дає український націоналізм, який лучить здорові первні великого минулого і змагання за нове майбутнє. Ані закостеніла китаїщина, ані мексиканізація не дають творчого суспільно-історичного розвитку й сили.

Правильний розвій суспільного життя залежить від багатства, внутрішньо-духової активності й творчості /культура, релігія, мистецтво, світогляд, мораль, ідеотворчість/ і зовнішньої чинності у витворах цивілізації, техніки, організації політичної активності, військової, господарства. Ріст ^{глуб} углуб і ^{ширину} ширину. Надмірне зосередження у внутрішньому духово-інтелектуальному чи чуттєвому світі /інтраверсія/ ^{приводить} приводить до виявлення й ослаблення чинності волі, енергії чину, до зануку історично-творчих сил, як ^у у пасивний буддизм з Індії, факіризм, гандизм з філософією нирвани ^{привели} привели до застою суспільно-історичне життя ^{на} на усіх ділянках. Часи етнографічного культурництва зішли Україну з історичної арени. А часи ^у у Греції були часами Діогенівства в сочці. Надмірна зовнішня експансивність /екстраверсія/ без глибокої духово-моральної концентрації й культурної підбудови, хоч приносила хвилево успіхи, однак дуже скоро переріст зовнішнього біологічного й технічно-матеріального життя ^{приводив} приводив до розпорошення й ^{приводив} приводив до браку ^{глибокого} глибокого духового культурного коріння, як ^{на} на завоювання Монголів, Тунів, що опиралися тільки на фізичному насильстві без культурно-цивілізаційної творчості, або ^{на} на московський більшовизм. Взагалі в Росії панують під цим оглядом згадані ^{крайності} крайності, з ^{одної} одної сторони пасивне роздумування над "сміслом життя" і "непротива злу", а з другою ^{сторони} сторони дикі вибухи стихій, шал пристрасти та привязання до зовнішніх форм, ^{прод} прод диявольство й шалені вибухи ^{лицей} лицей "Бесов" і Кармазівщина. В Україні розвиток духово-культурного життя /~~на~~ Могилянська Академія/ без політично-мілітарного опертя допроваджував до засклеплення в собі й до опортунізації, ^{знову} знову самі мілітарні чини початкових козацьких повстань і Запорозжя без культурно-політичної підбудови і державницьких плянів не приносили тривалого державного успіху, ^і і шойно зіснення цих двох процесів, духово-культурного і мілітарно-політичного за часів Хмельницького, причинилося до збудування Української Держави. Подібно в добі етнографічного культурництва й літературного відродження без розвитку політично-державних і мілітарних сил і змагань, життя та значення України зішло до рівня "прекрасної Малоросії". Шойно визвольні змагання випроводили Україну на широкий шлях історії й державного будівництва. ^{На} На подібність племінного енографізму тим разом "советської Малоросії" і до вузького колоніального економізму хочуть ^{кинути} кинути Україну більшовики. Україні треба, крім духової концентрації й формування монолітної духовости національної спільноти, як ^{найбільшого} найбільшого розвитку життєво-активних, зовнішньо-чинних первнів, треба політичної активності, військової, господарської підприємливості, цивілізаційної творчості й технічної виробленості. Творцями історії й володарями світа є ті народи, що мають розвій ^{на} на обох сторони життя, як ^в в колись Рим, тепер Англія, Франція, Німеччина, Італія. ~~Ще більше така~~ ^{Ще} ~~Московія, що ^{на} на стоїть від України під оглядом багатства внутрішньо-духового життя панує над Україною. Колись Німці були народом філософів і поетів". Тому виспередили їх у боротьбі за силу й владу над світом Англії та французи. З одної сторони треба мати великих~~

учених, мстців, поетів, творців, відкривців, винахідників і пророків, як Павло, Лютер, Кант, Ньютон, Гете, Шекспір, Фіште, Едісон, Марконі, а з другої сторони великих володарів, державних мужів, полководців, економістів, техніків, як Фридрих Великий, Наполєон, Бісмарк, Мольтке, Гінденбург, Форд, ~~Вільям Форд~~. Шукання правди й чин, ідеї-міти й сила, боротьба й творчість, хрест і меч, ~~а~~ апостольство й володарство були рушійними чинниками суспільно-історичного розвитку.

всередині й назовні

Значення суперечностей, боротьби, вогню, революції і суперництва в суспільному житті. З огляду на волю-активну, динамічну природу суспільного життя різні форми боротьби й суперництва внутрі й назовні відіграють велику роль в суспільно-історичному розвої й творчому ставанні. Вже сам психологічний уклад і розвій людини полягає ~~в~~ суперечностях і боротьбі ~~в~~ різних інстинктів, імпульсів, пристрастей, почувань, думок, що силою своєї інтенсивності ~~і~~ неправності стараться виперти другі, їм противні. Бачимо також суперечності внутрі суспільності в суперництві між поодинокими людьми, в громадянсько-політичному житті, в господарському житті, ~~далше~~ між поодинокими групами й верствами. Бачимо, яка панує боротьба між різними культурними, науковими, мистецькими й суспільно-політичними течіями й поглядами: боротьба воль, амбіцій, пристрастей, почувань, думок, ідей, світоглядів. Назовні ~~в~~ панує завзята й безпощадна боротьба й суперництво між поодинокими племенами, расами, націями, державами за розріст, життєвий простір, силу та владу, або боротьба за встановлення релігійних чи культурно-цивілізаційних вартостей. Чому це полягає? Від чого залежить? Тому, що ціле життя, зокрема суспільне життя, не є замкнене ані в згори визначений механізм, ані згори ~~визначені~~ визначені раціональні форми, але проявляється в постійній активності, розвоєвій тяглості, творчому ставанні. До ~~процесу~~ процесу ~~на~~ наростають і творяться нові сили, нові енергії, нові вартості, нові думки, нові ілеї, нові форми життя. Хоча підставові, елементарні психо-волюві енергії, діючі сили лишаються ті самі, ~~однак~~ однак у творчому розвитку міняється їх уклад, їх будова на підставі нових ~~засад~~ засад і поглядів, їх натуга, їхній зміст, їхня форма й якість, як людина лишається та сама, хоча постійно розвивається. Суспільне життя постійно розвивається, розростається, твориться в нових формах. Тому, ~~що~~ що ~~водні~~ водні ~~розвоєві~~ розвоєві сили й течії зустрічаються з ~~уже~~ уже ~~застоялими~~ застоялими й перестарілими формами, навиками, звичаями, обичаями, переконаннями, порядками й установами, наступає зудар між уже існуючими формами ~~і~~ і новими, щойно наростаючими. В боротьбі з ~~уже~~ уже існуючим, застоялим порядком нові сили й нові вартості мусять ~~виказати~~ виказати таку силу й здібність чину та творчости, так ~~завязяття~~ завязяття й загал, щоб усунути перестарілі форми ~~та~~ та пробити шлях для нового творчого вияву. Така боротьба й суперечності в ім'я нових вартостей, нового, повнішого вияву творчих наростаючих сил, в ім'я творення кращого життя, є історично-порядкуючою й творчою силою. Тільки в боротьбі та в суперечностях міцніють і наростають нові сили й вартості, переходять пробу вогня, виправдують свою правильність і якість, ~~виказують~~ виказують здібність будувати кращий лад, здобувають розмах і силу творити нове, краще життя. Тому всі нові релігійні, культурно-цивілізаційні, мистецькі, наукові, суспільно-політичні течії, ідеї й сили завжди мусяли в боротьбі здобувати собі право на творче формування нового порядку життя. Завжди різко й гостро витворювали й поглиблювали суперечності з противними силами, поглядами й вартостями, як Бог і диявол,

небо й пекло, правда й злочин, світло й темрява, добро й зло, бо замало різка й ударна постава нових наростаючих сил вартостей розводнює їх, вони ослаблюються і розливаються в старім порядку. Тому треба гостро й виключно поставити нові сили й вартости проти противних сил, щоб розбудити, напружити й зосередити всі сили в один рішавий удар до боротьби на життя й смерть. Поодинокі народи й нові суспільно-політичні рухи загостренням суперечностей і поставленням своїх поглядів і живучих інтересів на вістрі меча, розбуджують, зосереджують і напружують всі свої сили в боротьбі з противним світом, розпалюють пристрасті й почування до червоного жару, щоб досягнути тимбільшої сили й розмаху удару, рішучості чину й певності перемоги. Треба поставити так різко й виключно суперечні сили, погляди й інтереси, щоб не було іншого виходу, як у цілковитому розтороженні ворожого світу. Так робили жиди, що не хотіли нечистим навіть подати руки, а всіх інородців винищували до ноги, знову ж тих, що спрочевірилися їхньому богові, вбивали. Так робили всі суспільно-політичні рухи, що змінювали обличчя світу, які не зазнали спокою аж доки не розторожили противних сил. Так роблять всі сучасні національно-суспільні рухи, як кр. націонал-соціалізм, до не лише з життєвої загрози, але в великій мірі з політично-пропагандивних оглядів зробив із жидівства змору й смертельну загрозу німецької раси, щоб загострити боротьбу на життя й смерть з демоліберальним наймарським світом, розбудити, зєдинити й напружити всі сили Німеччини і в той спосіб довести до цілковитого розтороження ворожого світа й до перемоги нового націонал-соціалістичного ладу. Де йде про підставові життєві інтереси поодиноких рас народів, там постає безпощадна, запекла боротьба на життя й смерть аж до цілковитого розтороження противника. Тут рішає лише сила й запеклість боротьби. Загострення зовнішніх суперечностей між подинокими течіями й ворожими силами зміцнює й напружує силу й рішучість удару та розмах діяння. Що більше - сила волі, характеру, моральних чеснот, вартість людей міцніє та просується в боротьбі з суперечностями та з перешкодами, в трудах і змаганнях, як у вогні гартується криця, й просується сталь. Боротьба та її небезпека примушує поодинокі народи постійно напружувати й розвивати всі свої сили, бути постійно активними, чуйними й творчими, творити нові надбання духові, культурно-цивілізаційні, політичні, військові й господарські, щоб не дати вигеревити другим народам у постійному змагу за могутність і перемогу. Без боротьби й суперництва життя було б ялове-яволе й мало активне, немов застоїлі води без свіжого допливу нової струї. Без боротьби й суперечностей зачаділи б людські енергії й здібности, не було б змін, отже не біло б творення нового, творення історії. Життя й народи нищили б і ледачили б без великих потрясень і змін.

Зодначе, не кожна боротьба є корисна й будувача, посилюєча й формуєча життя. Все залежить від того, в і м я я к и х і д е й, в і м я я к и х ц і л е й і і н т е р е с і в в е д е т ь с я боротьба. А далше, чи ті нові сили, вартості, ідеї, групи й люди зуміють краще формувати та творити нове життя, новий лад. Боротьба й суперництво різних людей, класових і партійних груп в і м я своїх вузьких матеріяльних інтересів, егоїзму чи амбіцій для уживання, а не в цілі творення й посилення життя, тільки розстроє, розбиває суспільне життя, доводить до застою, упадку, як пал ~~поштв~~ і низьких пристрастей ослаблює й розкладає людину. Тому не боротьба всіх проти всіх, не боротьба для самої боротьби, боротьба стихій на дикому полі для самого виладування енергії, як у звірині світі, але бо-
лише

ротьба й суперництво в ім'я нових вартостей, нових ідей, в ім'я зміцнення, й поширення життєвих сил, в ім'я будування та творення нового життя і посилення творчого розвитку.

Ідея для своєї перемоги мусить розбудити найглибші почування, пристрасті, енергію чину в запеклій боротьбі ~~з перестарілими формами старого світу~~, отже мусить бути воюючою ідеєю, узброєною в силу волі, почувань, посвяти й завзяття чину. Перемагають тільки узброєні, виключні й ударні ідеї, що здібні викликати завзяту боротьбу на життя та смерть. Перемагають тільки войовничі й сильні народи, мужні, узброєні провідники, зорганізовані, узброєні маси, здібні до рішучої боротьби. Чи зуміли різні наукові й літературні писання й інтелектуальні мисликуван-

ня ~~та~~ переконування про нацифізм, всесвітність і т.п. усунути запеклу ворожнечу й суперництво між расами й націями, що опираються на найглибших ірраціональних інстинктах самозбереження й росту, на волі життя й могутності, на глибоковкорінених і закарбованих історією почуваннях і пристрастях вікової ворожнечі, ненависти й боротьби. Треба боротьби, треба змагань, треба жертв, треба крові, щоб розбудити ірраціональні підстави суспільного життя: психоволлі енергії, почування й пристрасті, як у творчості мусить поривати й полонювати поета, композитора, мистця якась велика пристрасть - любов, ентузіазм ідеї, захоплення, порив, щоби розбудити його творчі утаєні сили. Не вистарчить сама холодна праця мізку, чистого розуму, не вистарчать самі, хоч і блискучі слова. Треба чинів, треба змагань. Український націоналізм зродився з духа боротьби й формується в боротьбі за підстави й цілі всестороннього розвитку нації.

Суспільність і одиниця.

41

Від чого залежить розвоюва тяглість і інтегральність суспільного життя й постійна змінливість і творчість? Ми вже розглянули психологічну сторону цієї справи. Це залежить з одної сторони від волево-активності й ідео-творчості, від напруження силового росту волевих первнів і від відповідного повязання їх із новими чинними ідеями, ідеями-силами, образами й двигунами нової наростаючої дійсності; з другої сторони розвиток і постійні зміни в суспільному житті залежать від взамовідношення надбань суспільності й активності та творчості одиниці. Панують два скрайні погляди про взаємовідношення між суспільністю й одиницею. Скрайний механічний індивідуалізм, що уважає первісним підставовим первнем одиницею, що є самовистарчалною й автономною, а суспільність це лише сума одиниць, спілка, спільна назва їхніх взаємовідносин і взаємоділань. В цілі охорони свого життя, своєї абсолютної свободи та своїх інтересів одиниці добровільно на підставі спільної умови творять суспільне життя, як каже раціоналістична демоліберальна теорія суспільного колективу. Індивідуалізм є підставою організації суспільно-політичного життя в лібералізмі, демократії, капіталізмі й анархізмі. Нарід - це лише механічна сума одиниць, повязана спільними зовнішніми прикметами, як спільною територією, расою, мовою та звичаями. Воля

Дсп. у справі

народу - це лише сума більшості голосів автономних одиниць, яка має керувати державою. Держава, як найвища форма політичної організації одиниць чи їх сум - народу, поділеного на партії, має тільки захищати й обороняти свободу, права й інтереси шзиниць внутрі перед зазіханнями інших одиниць, а на внї перед іншими, на- родами. Також і організація державного устрою й політичного життя оперлася на абсолютній та недоторкаємій свободі й рівності одиниць творити різні партійні групи й на підставі голосування, волі біль- шости правити державою. Звідси походила індивідуалістична теорія суверенності народу - механічної суми одиниць, розділеної на різ- ні партії, залежно від поглядів та інтересів. Звідси походила те- орія розподілу влади /Лок, Монетескіє/ механічно розділеної та взаємно себе гамуючої, звідси походило поняття держави як форми і захистника інтересів одиниці, немов нічного сторожа, звідси походи- ла теорія формалістичного права, що право існує на те, щоби твори- ти формальні границі для охорони свободи й інтересів одиниць. Ін- дивідуалізм був також підставою етики й уважав мірилом добра й вартостай щастя й розвій одиниці, або як найбільшу суму користей і щастя як найбільшого числа одиниць /суспільний утилітаризм/.

Індивідуалізм бв підставою виховання, що мало на оці тільки роз- виток абстрактної, відірваної від життя одиниці. Інтерес та добро одиниці були підставою соціально-економічного ладу капіталізму. Ін- дивідуалізм і раціоналізм просякли цілу культуру, науку й мистецт- во 19 ст і мали на оці тільки найвище добро одиниці та її розви- тов. Індивідуалізм зродився з раціоналістичних теорій і течій в науці і релігії з часів гуманізму, реформації, ренесансу й енцикло- педистів з одної сторони, та зо змагань одиниці визволитися зпід політичного, суспільно-господарського й культурного натиску фєвдалі- лізму і релігійної схоластики з другої сторони. Недорозвинені властивости одиниці і розуму бунтувалися проти всяких обмежень, що нашло своє ідейне й політичне завершення у фр. рев. з її слав- ною "деклярацією прав людини". Одиниця та її розум стали абсолют- нимі мірилом цілого життя. З засобу й форми визволення, гасло сво- боди й рівності стало ціллю самою в собі, абсолютною вартістю. Клич абсолютної свободи довів до розстрою ціле суспільне життя, держа- ву, політичне й господарське життя, родину й закони моралі. Ра- ціоналізм як в теорії так і у практиці бачив тільки непорушні ме- ханічні одиниці. В науці допровадив або до абстрактних понять чист- тих ідей різних спекулятивних теорій, або до механізму природи й матеріалізму. Живе тіло суспільного життя краєв крізь призму теоре- тичного розуму на абстрактні одиниці та їх механічно сумував. Ра- ціоналізм, механім та індивідуалізм це була трійця в одній особі, яка стала підставою теоретичної й практичної будови культурного, суспільного й господарського життя 19 ст. Дальше, раціоналізм до- вів в теорії та практиці до другої крайності, до механічного колек- тивізму, який уважає, що всім є суспільне життя зрозуміле як меха- нізм, знову ж одиниця це немов атом, що висловлює у своїх думках тільки думку і волю суспільности, або йнакше, одиниця є тільки па- сивним сприймачем і виразником даного суспільного стану. Тільки суспільність думає і творить, а одиниця тільки сприймає і виявляє стан і форму суспільного життя, немов один луч проміння. Консеквен- ціями раціоналізму є соціалізм і комунізм. Наворотом до переста- вля ібувалися в часі по великій фр. революції. Зодної сторони ре- волюційні кличі демолібералізму підмінували бастиль старого фєв-

дального ладу: серед хаосу революційної боротьби підняли голову найжена піками й розкуйовджена анархія різних клубів і комітетів та комуна, з другої сторони вела свою підкопну роботу реакція панівної аристократії. Подібні процеси проявляються в часі російської революції 1917 р. З одної сторони демолібералізм соц. демократії й кадетів допровадив до хаосу й анархії та до большевицької комуни, з другої сторони піднялася чорна реакція Денікіна, Колчака та других. Знову ж в Україні демолібералізм допровадив до партійництва, доктринерства, безладдя, хаосу і гуляйшільства різних Махнів, з чого скористали з одної сторони реакційні консерватисти, можофільські й царславські чиновники й політики за часів "гетьмана" Скоропадського, а з другої сторони червоний большевизм, що допровадив Україну до упадку й нового поневолення. Саме в революційних часах вибухають і зустрічаються різні діючі сили й течії аж доки сильніша не переможе. Ані скрайний індивідуалізм у його теоретичних і суспільно-політичних консеквенціях лібералізму й демократії, анархо-синдикалізму й анархізму, ані друга скрайність: механічний колективізм соціалізму, комунізму не відповідають істоті суспільного життя. Вони тільки розбивають і ослаблюють суспільність, державу, націю, мораль і саму людську особовість.

Націоналізм обстоє інший погляд на істоту й організацію суспільного життя та на взаїмовідносини суспільности й одиниці, що відповідає природі суспільного життя. І тому націоналізм є органічно-творчим, інтегральним світоглядом, що висловлює найглибші, діючі сили національно-суспільного життя, їх розбуджує й формує, охоплює цілість у нерозривній єдності та творить нове життя.

Український націоналізм є динамічно-суспільницьким світоглядом, який уважає, що суспільність є першою, вихідною й підставою вартістю й дійсністю й нерозлучною інтегральною цілістю.

Національно-суспільне життя є вихідним заложенням, підставою і ціллю. Тільки у нерозлучному зязку зо суспільним життям є можливий розвиток одиниці. Суспільне життя, з одної сторони зосереджує енергію волі й думки, надбання й працю цілих поколінь і діючі розвоєві сили, з другої сторони розбуджує друмучі, утаєні психо-волеві енергії, почування й уможливує працю думки. Хоча думання та свідомість людини не є прямим, пасивним відзеркаленням суспільних відносин, одначе суспільне життя, суспільна активність побуджує й запліднює працю волі й думки. Вилонюються нові справи, нові ситуації, нові події, які треба оформити, зясувати й надати їм відповідну форму й напрям. Значмо, наскільки суспільно-історичний розвиток і культурно-цивілізаційний стан поодиноких народів, їх характер, їх темперамент впливає на спосіб думання прим. спосіб думання і ментальність француза різниться від способу думання англійця чи німця Француз є більше склонний до раціоналістичного способу думання, анлієць до емпіричного, опертого на досвіді. Німець склонний або до скрайного ідеалізму, або до біологічного вольтаризму. Різні народи, як різні люде в різні епохи на протязі історії розвивають різні сторони своєї психіки та збагачують різноякісним змістом, що впливає опісля на спосіб думання, хоча логічні і розумові ті самі, одначе зміст і підхід інші. Відомо є як пануючі в дану епоху ідеї впливають на спосіб думання живих людей, як пр. християнізм, раціоналізм, демолібералізм, а тепер різні види націона-

лізмів. В історії панує своєрідний циклічний розвій. Занедбані, або здавлені в дану епоху сили, вибухають опісля з великою натугою й доходять до zenіту свого розвитку аж доки не нарушать рівноваги і не доведуть до зникну. Чи можливе якенебудь діяння волі й почування без суспільного життя? Суспільне життя не лише розбуджує й активізує волю й почування, але їх відповідно формує і спрямовує. Вияви й розвиток волі, почувань і думки є можливі тільки у зв'язку з суспільним життям. Яку ціль, який сенс мали б вияви волі, почувань і думки, без суспільно історичного життя, як природа творить нерозривну цілість, а поодинокі види і форми життя - це лише прояви її творчого розвитку, так і суспільне життя творить одну нерозлучну і підставову цілість. У відношенні матері до дитини розбуджуються й розвиваються духові сили дитини. У відношенні творця, поета, мистця до оточуючого світа, розбуджуються і проявляються його творчі сили. Взагалі розвиток духового життя людини є не до подумання без суспільності. **І с т о т а д у х о в о с т и л ю д и н и є п о с в о ї й с у т і с у с п і л ь н о ю.** Суспільність проявляється й діє в актах волі в почуваннях, інстинктах, думанні й чинах одиниць. Бо як суспільність, так воля і думання це різні форми і сторони одної істоти, одного діючого процесу існування, творчого розвитку. Суспільність це варстат і канва на чому одиниці тнають з волі, почувань, пристрастей, думок, ідей, чинів різні узорі життя. З одної сторони суспільність побуджує, запліднює та збагачує волю, почування, думку й чин одиниць, а з другої сторони одиниці діянням своєї волі, своїми чинами, працею і творчістю збагачують і підносять суспільне життя та причиняються до його розвитку. Неможливе є діяння волі й почувань, неможлива є творчість в порожнечі, в цілковитій ізоляції. Коли б діяла тільки суспільність, тоді не було б творчого ставання й розвитку, а лише рух і черга змін немов рух морських хвиль. Знову ж у порожнечі, у цілковитій ізоляції є неможливе діяння волі й почувань, є неможлива творчість. Суспільне життя є неначе тою атмосферою, тою землею та природою, серед якого відбувається розвиток і ріст одиниць. Тим більше росте і розвивається людська особовість, чим більше наставляє і зв'язує свою волю, почування, думки, працю та творчість з суспільністю пр. Хмельницький, Шевченко. Цілковита відданість загальному, цілому, творить героїв. Цілковита зіпоеність з національно-суспільним життям, формує і творить особовість, підносить і активізує волю, розбуджує утаєні психічні енергії, розвиває почування, надає їм змісту, дає думці широкі перспективи, чинів дає ціль, людській особовості надає історичності... Думки й чини живуть далі й діють далі у суспільному житті, впливають на хід історії. Велику творчу індивідуальність діжує цей, що вона втілює й висловлює хотіння, бажання й потреби даної суспільності в даній епосі та творить пориваючий образ нового життя. Людина замкнена сама в собі, що жє тільки для себе, нидіє і марніє немов той самолюб або скуар, немов черепаха у своїй шкаралупці. Є очевидною річчю, що де найбільше закизоване й де найкраще зорганізоване суспільне життя, там появляється найбільше творчих людей, як у Англії, Франції, Німеччині, Італії. Ані китаїщина, цілковитий застій, ані занархізоване життя пр. Пд. Америки чи Мексику, не видасть творчих одиниць, великих індивідуальностей. Цікаво, що Греція у часі свого активного, героїчного життя, видала великих державних мужів, полководців, поетів, великих філософів і мистців, які довели Аteni до розцвіту й могутості. Знову ж у часі застою, блискучого епеною, зникну діючих пернів, видала демагогів, софістів і бакалярів.

Як людина не може розвинути своєї індивідуальності, коли в неї панує або цілковита байдужність і пасивність або хаос пристрастей, шал змислів і уживання. Егоїсти, скунарі чи розпустники не творять історії, лише суспільно активні особисті, герої, борці та творці. Великі індивідуальності й герої причиняються своїми чинами до творчого розвитку. З одної сторони Німеччина натхнула таких людей, як Лютер, Фрідріх Великий, Фіхте, Бісмарк, Мольке, Гітлер, а з другої сторони вони своєю творчістю піднесли її на високий рівень могутності та слави. Знову ж історія України, зв'язана з такими іменами як Володимир В., Хмельницький, Шеченко, сл.п. Вождь Е. Коновалець. Не можемо попадати в односторонні скрайності, мовляв, історію творять тільки великі індивідуальності, або історію творять тільки маси, як каже колективістичний масовізм. Безперечно історію народів творить провідний актив, що виростає з народу, діє серед мас і притягає за собою сили народніх мас, це неначе праця коралів, які творять цілі рафи й щойно щиплі виростають понад поверхню. До змін зеської кори причиняються не лише землетруси, але постійне діяння вод, рстинного світа й цілої атмосфери. Народні маси є корінням національно-суспільного життя і резервуаром оживчих сил. До вічно живучих і неспожитих життєвих енергій, що діють в лоні народу, звертаються великі ідеї та рухи, що хочуть відродити й оновити життя як пр. релігійні рухи чи суспільно-політичні. Літературна течія романтизму зверталася до душі і серця простого народу як і у нас літературно-національне відродження зачалася з глибини душі і серця простого народу. Історія мусить брати під увагу крім великих чинів і подій також ті елементарні "мо л е к у л я р н і" з м і н и, що з а х о д я т ь у ж и т т і і с е р ц я х м а с. Укр. націоналізм дає не лише нове розуміння суспільного життя, і нову його організацію на нових засадах і дає також новий зміст, новий образ людської особовості, як найбільше суспільно-активної. Найвищий образ і втілення людської особовості — це вождь. Вождь втілює у своїй волі, в почуваннях, думках і чинах волю, почування і змагання даної суспільності, нації та всі свої сили віддає для її розвитку і піднесення на вищий рівень. І в той спосіб вождь живе нацією і для нації, а нація виявляє свої творчі сили у ньому. Вождь і всі творчі одиниці живуть у довготривалості, могутності і творчості нації. Великі індивідуальності й герої, хоч мертві, впливають своїми чинами, ідеями і Заповітами на формування суспільного життя багато більше чим живучі мірноти й самолюбі. Укр. націоналізм будує суспільне життя з одної сторони на як найбільшій спобності /інтегралізм суспільного життя/, а з другої сторони на творчому розвитку суспільно активної індивідуальності /індивідуальний активізм/. Це є практичні вимоги життя. Україні треба як найбільшого зісвоєння всіх духово-суспільних сил в один живучий і діючий моноліт-націю, Україні треба як найбільше творчих індивідуальностей, суспільно активних особовостей і сильних характерів, щоби двигнути всі ділянки життя до творчого розвитку й сили.

Проблема проведу, індивідуальності й зорганізованості.

Підставовими чинниками суспільного життя є:

1. розбудова внутрішніх сил: психо-волевих і біологічних енергій, ідеотворчих, етичних, духово культурних, виховних, правних і релігійних вартостей,

2. прояви внутрішніх сил навні в політичному і господарському житті, в цивілізації, техніці, військовості,
3. інтегральна зв'язь одиниці з суспільністю і всіх ділянок життя в одну органічну життєтворчу цілість,
4. вартість провідної верстви й сильні особовости,
5. зорганізованість цілого життя та зріжничковання й розподіл усіх продукуючих сил // Підставою сили й розвитку національно-суспільного життя є сильний провід, сильна особовість і зорганізованість. Зокрема Україні треба сильної провідної верстви, суспільно-активної особовости й якнайбільшої зорганізованости. Українцям треба залізної дисципліни й ще раз дисципліни внутрішньої, дисципліни духа й волі, дисципліни почувань, дисципліни боротьби й праці, дисципліни національної спільноти й державного життя, дисципліни суспільно-політичного й господарського життя, дисципліни моралі й виховання. З одної сторони: характер, духовість, світогляд, ідеаль, ідея національної спільноти, ідея державности й, ідея укр. соціальности, а з другої сторони вимога сильного проводу, зорганізованости й особовости - це підстави розвитку національно-суспільного життя укр. народу. ||

Укр. націоналізм будує суспільне життя на таких основах:

1. ідеї національної спільноти - тотальности нації,
- извне* 2. ідеї державности - сильної націократичної авторитарної держави,
3. на зорганізованости цілого народу й всіх продукційних сил у громадянській-професійній організації /одна нація, одна держава, один провід, одна національна ідея, одна світоглядова політична організація, один працюючий нарід/,
4. на засаді елітизму, сильної провідної верстви з усіх шарів і на засаді провідництва,
5. на засаді вартости й відповідальности суспільно-активної особовости,
6. на засаді органічності й інтегральности цілого життя і розподілу праці,
7. на засаді більшої сили й здоров'я укр. родини й суспільно-моральної вартости материнства,
8. на засаді національно-суспільної етики і культурно-цивілізаційного розцвіту,
- не рашки!* 9. на засаді нового суспільного даду, національного солідаризму праці: солідарности й справедливости, обов'язку й вартости праці,
- 2/* 10. на засаді прив'язання до землі й індустріялізації - продуктивізму, організації й посилення всіх продукційних сил. Справа проводу й організованости всіх сил була дуже важною на протязі цілої історії України.

Від сили, вартости й творчої снаги провідної верстви, залежить сила й розвиток нації й держави. Поза княжо-боярської козацькою провідною верствою, які ще остаточно не оформилися, і не скристалізувалися, укр. нарід не видав нової провідної верстви в добі прован-

сальства і визвольних змагань 1917 р. Укр. інтелігенція надихана чужими доктринами, відірвалася від національного ґрунту й не до- росла до величі завдання. Укр. селянство було мало заактивізоване, щоби переняло провід цілого життя. Шойно націоналістичний рух при- носить не лише кристалізацію нової героїчної духовости й всеобій- маючого національного світогляду, не лише організує боротьбу за укр. державність, але дає селекцію нової національної еліти з най- кращих, найбільше активних і продуктивних елементів, усіх верства цілої нації.

Новий провід наростає в переломових бурхливих часах, як у часах французької революції, у визвольній війні Німеччини (й в часах на- ціонал-соціалістичної революції) в часах італійського відродження (і фашистської революції) в часах великої революції Хмельницького і націоналістичної революції. Бо новий провідний актив мусить собі здобути й вибороти право кермувати національно-суспільним життям, в л а с н о ю т в о р ч і с т ю, в а р т і с т ю, а к т и в н і с т ю й силою. (Нова провідна еліта мусить силою усунути старий про- від нездарний і нездібний до організації, й керми суспільним життям) Нова еліта мусить виправдати своє право на провідництво новими вар- тостями й ідеями, новим пляном організації кращого життя, своєю вартістю, активністю та здібністю краще й сильніше організувати й кермувати цілим життям для добра загалу.

Стара провідна верства розкладається всередині внаслідок ослаблення її мужнього, владарного, активного характеру й моралі внаслідок ослаблення сильної волі чину та творчости, внаслідок зникну- ття обов'язку й відповідальности за долю цілости, вона зачинає дба- ти про свої особисті, кастові чи клікові інтереси; не творить а уживає; не є здібна організувати і розвивати ціле життя, лише ви- гідно жити й "панувати" коштом загалу. Провід упадає, коли затра- чує і д е а л і с т и ч н і первні обов'язку, відповідальности та праці для добра загалу, а має на оці лише м а т е р і я л ь н и й інтерес, к о р и с т ь. Провід тратить своє історичне, керівне значення, коли засклеплюється в собі, в бюрократичну кліку, панів- ну касту чи клясу, або розбивається на ряд взаємно себе поборою- чих родів партій чи анархічних атаманій; він затрачує живий зв'язок з потребами й історичними завданнями цілости і не має допливу здіб- них, творчих і активних одиниць, щоби себе оновити й зв'язатися з наростаючими силами й розвитком життя. Так здегенерувалася й вия- ловіла французька і німецька та російська родова аристократія, бо закленилася у своєму клясовому еґоїзмі й дбала про свої мате- ріяльні інтереси, а не про добро загалу. Так здеморалізувалося плу- тократичне капіталістичне міщанство і партійна інтелігенція вна- слідок клясовости, еґоїзму й погоні за матеріяльним зиском, затрачу- ючи живий зв'язок з потребами цілости. Так здегенерувалася панівна клясова бюрократична кліка совітського режиму, що жирує коштом ці- лости. Також польська шляхта про-римарнила Польщу, дбаючи про свої клясові, матеріяльні інтереси. Також укр. боярська чи козацька про- відна верства затратила свої провідницькі здібности й вартости, бо заклепилася у своїх клясових інтересах і дбала про свої матеріяль- ні користи й вигоди для "нанства нещасного, й лакімства великого", не звертаючи уваги на потреби цілости й історичні завдання. Так довго нарід не поборрвав і не виступав проти родової аристократії, як довго вона викадувала свої провідницькі здібности, як довго муж- ньо й хоробро боролася за силу й велич своєї держави, як довго сво-

сю творчістю уміла розвивати, підносити й керувати цілим життям. Прим. англійська родова аристократія ще й тепер вдержала своє провідне становище, бо не засклепювалася в собі, втягала в свої ряди всіх здібних і творчих одинць і допускала інші верстви, як міщанство й робітництво до керування державою. Вона не лише здобула й поширила світову імперію гордого Альбіону, але уміла нею володіти.

Провідна верства, національна еліта, дбає не лише про заспокоєння потреб даної суспільності, живчого покоління, але вона втілює й висловлює всі історичні завдання й потреби цілої нації в її історичному ставанні, вона є виявом сили, життєздатності й всіх творчих елементів, удержуючи тяглість провуду, організації керування й розвитку цілого національно-суспільного життя. Також провуду нації не творять ті люди, що є переходово при владі чи мають у своїх руках адміністративний апарат, як це діється в демоліберальних державах з партійним парламентаризмом або в державах абсолютної монархії, деспотії чи в поліційній державі військової чи бюрократичної диктатури, опертої на фізичному насильстві прим. царат, совіти, монархічна Еспанія і .т.п.

Правдивим провудом нації, правдивою національною елітою є всі найкращі, найактивніші й найбільш продуктивні елементи з усіх верств, що представляють потреби суспільності, нації й держави. Нераз треба посвятити життям і майном даного живучого покоління, щоби виробити й вдержати провідне місце для своєї нації, здобути для неї нові простори й сили розвитку як прим. це робить фашистівська Італія, гітлерівська Німеччина, Японія чи Англія. Провідна верства має дбати про історичні завдання й потреби цілої нації, всіх поколінь, щоби піднести і розвинути всі її сили на вищий рівень, як також має дати синтезу всіх вартостей, зусиль і має бути виявом усіх творчих сил і здібностей нації. Мусить уміти творити й організувати внутрішнє й зовнішнє життя нації, мусить творити духово-культурні й етичні вартості, мусить принести нові ідеї, щоби запліднити душі й серця, мусить уміти організувати й розвивати всі продукційні сили суспільно-господарського й цивілізаційного життя, мусить уміти володіти й керувати державно-політичним життям, мусить уміти мужньо й героїчно боротися. Провідна верства мусить уміти складатися з найкращих й найбільш активних та продуктивних людей меча, воїнів, політиків і організаторів суспільно-національної продукції, підприємців і людей праці та творців духово-культурних вартостей, творців ідей. Отже провідна верства повинна складатися з найкращих одиниць-воїнів, політиків, з активу селянства, робітництва і підприємців - людей праці та найкращого елементу інтелігенції й молоді - носіїв і творців духово-ідейних вартостей.

Мірилом вартості провуду є не походження пр. родова аристократія, не матеріальний стан чи суспільне становище, не само формування, але моральна вартість, сильний характер, здібність до продуктивного діяння і праця для добра загалом.

Хтс найкраще й найбільше працює і творить для добра нації, той здобуває со-

бі своєю вартістю й здібністю право провідництва, яке накладає більше обов'язків і вимагає більше зусиль і більше відповідальності.

Правдивий провід цілує ідеалізм і героїзм, бо дбає не про свої власні інтереси, але про добро цілоти. Силою свого духа, запалу й відданості ідеї, яку приносить, здобуває душі й серця загалу й пориває їх до кращого, нового життя.

Провід мусить вірити у власні сили й здібності та в сили свого народу, щоби його піднести на вищий рівень розвитку. Провід мусить відзначатися силою волі, могутістю, владарністю й здобувчістю, здібністю до продуктивної праці і творчості, щоби здобути собі право провідництва й його оправдати в праці й боротьбі. Провід мусить бути войовничого, хороброго, мужнього характеру, щоби встоятися в боротьбі й суперництві. Провід не має лише "панувати", але тим більше працювати, корисно і продуктивно, уважаючи це своїм обов'язком. Провід несе більшу відповідальність не лише за себе, але і за других, за долю цілої нації.

Якщо провід хоче організувати ціле життя й вимагати карності, мусить в першу чергу сам від себе вимагати внутрішньої самокарності й дисципліни.

Крім того провід мусить відзначатися бистрою інтелігенцією і мати глибоке зання життя, людей і цілого національного і державно-політичного життя, щоби уміти тим краще справніше ним кермувати.

Як не може бути роздвоєння між проводом суспільності і назії - Держави, так не може бути розподілу між політичною елітою, військовою, господарською чи культурною. Національна еліта, це еманация і синтеза найкращих і найбільш продуктивних одиниць з політичного, військового, культурного і суспільно-господарського життя. Національно-політичний провід завершує й очолює провід військового, культурного і суспільно-господарського життя. ~~Національна еліта~~ бо ~~привід завершує~~ найкращі елементи з військового / культурного й суспільногосподарського життя творять його копулу й корону на національно-політичний провід, що безпосередньо відповідає й кермує цілим національно-державним життям, як це було в часах Хмельницького, де найкращі представники всіх верств творили провідну верству відродженої в революції Нації Держави, представники хуторянського і городового козацтва: Богун і Кричевський, представники Січі: Бурлай, представники укр. шляхти: Ю. Немирич, Морозенко та представники міщанства й селянства. Зле діється, коли тільки творці духово-культурних вартостей, ідей, досягають по право на виключне провідництво, як колись в часах панування касты жреців, боротьби духовенства й нанства за політичну владу, чи коли влада дістається в руки партійної інтелігенщини пр. у часі французької революції, укр. доктринерської інтелігенції відірваної від національного ґрунту у 1917 р. чи російської інтелігенції ва часів Керенщини або большевизму.

Також зле діється, коли здобуває владу сама військова кліка, як пр. в часі упадку Риму, або військова диктатура Прімо де Рівери в Іспанії без духово-ідейної підбудови.

Некорисно відбивається на національно-державній житті, коли захоплює владу в свої руки представники в господарського життя чи це буде панування гроша плютократії в демоліберальному устрої капіталізму чи влада опиниться в руках анархічної уллиці, анархо-синдикалістів, або в руках доктринерів і невиробленого пролетаріату пр. у Франції Жлянкісти 1848 р. Крім цієї єдності всіх ділянок життя і вміння всі ділянки організувати й ними керувати для добра цілої Нації - Держави, та активна провідна меншість мусить бути органічно зв'язана з загалом, більшістю, яку мушть постійно своєю працею і творчістю активізувати, запліднювати й підтягати до гори, щоб не була відділена від того резервуару свіжих сил. Якщо загал буде пасивний і мало продуктивний, то буде колодою гамувати найкращі почини провідного активу і не буде дошвиу нових, здібних провідних одиниць. Провідний актив це неначе протоплазма в клітині, що оживляє і вяже в одну цілість цілий організм, це неначе кров і нервова система, що оживляє і порушує цілим організмом; Знову ж цілий організм доставляє своїх животних сил і енергій.

Для наростання нового проводу треба з одної сторони відповідної духово-ідейної атмосфери, насиченої ідеалізмом, героїзмом, запалом творчости, енергією чину й здобувчости, з другої сторони, треба відповідних засад і метод суспільно-політичної організації й селекції проводу.

Серед атмосфери матеріалістичного уживання і вигідного життя, серед атмосфери пасивности й спокою китайщини чи Індій, серед атмосфери анархії й розгнузданости в боротьбі всіх проти всіх атмосфери доктринерства і літературщини, провансальства чи закостенілої візантійщини не назріє нова провідна верства.

Загально можемо так поділити засади й методи суспільно-політичної організації й селекції проводу:

1. механічно-індивідуалістичний метод у лібералізмі, демократії, капіталізмі, анархосиндикалізмі, бюрократії, в олігархії - намуванні кліки, кількох,

2. механічно-колективістичний в соціалізмі /комунізмі/ в кастовості,

3. органічний метод:

а/ органічно-кровний, родово-територіальний в родовій аристократії фєвдалізму в кляскратії,

б/ органічно-становий, професійно-синдикалістичний метод.

4. органічно-духовий і суспільно-продуктивний метод, націократичний, якого підставою є ідея, світогляд, віра, етичні вартости, і праця для добра цілости як пр. лицарські чи релігійні Ордени. Це ідео-працекратичний метод організації й селекції проводу. Укр. націоналізм уважає, що ані механічно-індивідуалістичний метод, ані механічно-колективістичний, ані органічно-кровний, ані становий не дасть сильної організації й селекції проводу, але націократичний, суспільно-продуктивний, ідео-

працекратичний метод організації дасть здорову органічну селекцію нового проводу Нації.

На яких засадах опирається органічно-продуктивний, націократичний метод організації національної еліти?

В посвяті для ідеї, в праці, творчості й боротьбі для добра національної спільноти, відбувається природний добір найкращих і найбільш активних одиниць з усіх верств, що здобувають собі право провідництва своєю вартістю, характером і здібністю продуктивно діяти. Суспільно-продуктивна праця, здібність проводити й організувати життя, творчість і посвята для добра нації, визначає провід.

Більший обов'язок праці, моральна дисципліна і більша відповідальність перед минулими й майбутніми поколіннями за долю цілої нації, є передумовою права провідництва.

Засада провідництва - особистої відповідальності й більше продуктивної праці, вимога вмилости, інтегральності й розподілу праці під кутом потреб цілоти - це засади організації проводу, оперті на духово-ідейній звязі спільноти, а не механічно-індивідуалістичної спільки, і на засаді гієрархії індивідуальностей, що органічно виростає з низових клітин.

Бо істотою провідництва є не назначування згори в долину поодиноких людей на провідні становища, бо це маємо в бюрократії, війську, в церковній гієрархії.

Істотою й завданням провідництва є більшою моральною вартістю, більшим волевым зусиллям, більшою продуктивністю праці, та творчістю, більшим обов'язком та особистою відповідальністю вибитися наперед і організувати життя краще і корисніше від других і власним прикладом проводити, немов старшина на полі бою. Іменування це лише формальне визнання більше продуктивної праці та творчості, більшої вартості та здібності особовости.

Провідництво це вимога сильної особовости, більшого обов'язку праці, більшої самодіяльності й більшої відповідальности.

Провідництво це розподіл і організація праці, відповідно до здібностей особовости під кутом розвитку всіх сил нації.

Провідництво це синтеза і еманация всіх творчих сил нації для піднесення її могутности та творчости.

Провідництво - це власним прикладом вести краще організувати й кермувати національно-суспільним життям. Тільки той, хто більше та краще працює, хто почувається до більшого обов'язку й відповідальности, хто краще творить і краще організує життя, хто власним прикладом підносить других і веде, хто проявляє сильнішу особовість той стає провідником.

Треба нам як найбільше плекати культ провідництва, авторитет і вартість проводу та як найбільшу зорганізованість і дисципліну залізних маршових колон, римських когорт, що завойовували світ, залізних княжих дружин, що прибивали щит на мурах Царгороду, і лицарських Орденів, що завойовували нові землі, треба засвоїти собі

дисципліну й організацію праці й боротьби піонерів та пробивати нові шляхи!

Бо сильний провід, сильна зорганізованість народу, є підставою сили нації, держави. Боротьба за державність і організація державного життя вимагає від нас плекати й засвоїти собі як найбільше організаційних і провідницьких здібностей, молодарських, героїчних і здобувчих прикмет, бо все треба буде творити й організувати власною силою й працею, щоби Україна дорівнала провідним народам світу.

Організованість є одною з підставових форм суспільного життя. Ціль його опреділяє, провід означає і кермує, організованість оформлює, помножує сили, усправнює діяння і дає практичну синтезу і план реалізації, праця та творчість оживляє і у змістовлює. Ціль, провід, організованість і праця - це чинники суспільного життя. Суспільна організованість вимагає цілі та плану діяльності, керівних чинностей проводу, скупчення і розположення сил і діяння, врешті піднесення видатності - продуктивності праці.

Правдива організація не опирається на механічному виконуванні чинностей згідно з інструкціями чи згори поданим планом, як праця машини, але на внутрішньому пов'язанні людей спільністю праці й ідеї, щоби помножити їхні сили, усправнити й упорядкувати їхнє діяння і піднести продуктивність праці. Організація боротьби, праці чи влади - це впершу чергу організація сили, життєвих енергій чину. Вона охоплює живих, діючих людей з різними здібностями та вміннями, з різними властивостями й характерами. Вона не є механізмом атомів чи автоматів. Правдива організація мусить бути динамічною і суспільно-продуктивною. Вона має розбуджувати, вишукувати та скупчувати як найбільшу кількість і якість енергій і сил живих людей до діяння і творчого розвитку. Засади й методи організації залежать від розвитку суспільного життя, від психічних властивостей людей, від культурно-цивілізаційного розвитку й панівних ідей. Інакша була організація в добу феудалізму, інакша в часі абсолютних монархій, інакша в добу демолібералізму й капіталізму, інакші є засади й методи організації большевізму, інакші націонал-соціалізму, інакші фашизму.

Кожна нація й держава залежно від свого розвитку в різні епохи мала різні засади й методи організації, подібно як змінювалися засади й методи організації війська. Добра організація, яку дає добрий провід, є підставою могутності й розвитку народів. Політично-організаційний геній залізного канцлера Бісмарка і добра організація армії Мольтке створили підвалини під могутність і перемогу Німеччини. Організаційний геній Риму створив величезну силу й володарство над світом. Також і тепер добра і сильна організація націонал-соціалістичної Німеччини, оживлена войовничим духом і великою ідеєю й кермована сильним проводом - є підставою могутності Третього Райху.

Організованість треба розуміти як найширше. Під сильною, суспільно-продуктивною організованістю розуміємо добру і сильну організацію внутрішнього і зовнішнього життя нації, сильну організацію держави-влади, організацію адміністрації, організацію армії, організацію політичного життя, організацію праці, суспільного, культурного, господарського і цивілізаційного життя.

Чим більше складне суспільне життя, тим сильніша та справніша му-
сить бути його організація. Можемо здебільша розрізнити такі за-
сади і методи організації:

1. механічно - хаотичний, індивідуаль-
стичний метод організації в спілки, де люди є зовні
доривочно пов'язані спільністю інтересів чи праці, пр. бюрократія,
акційні спілки, товарні доми, партії;
2. механічно - колективістичний метод як
в У Світах, де людина затрачується в механізмі маси і де її трак-
тують, як робота чи кільце у великому механізмі, пр. орда, стадо,
велика фабрика,
3. гієрархічно - провідницький метод, як в
армії чи церкві,
4. суспільно - продуктивний, функціон аль-
ний метод, де гієрархічно-провідницький принцип зісповється з
пляново зогнавізованою працею громади, спільноти;

Суспільна організація в постановці націоналізму вимагає як най-
більшого розбудження і визволення всіх енергій та здібностей в
цілі помноження сили, плянового та справного діян-
ня й як найбільшого піднесення духової й матеріальної продуктив-
ности праці для розвитку всіх сил нації. Націоналістична органі-
зація опирається на таких засадах:

1. на спільноті духа, ідеї та праці, на духовому, а не механічно-
му йовязанні людей,
2. на засаді інтегральности й зрізничкованости,
3. на засаді гієрархії й гармонійної співпраці індивідуальностей,
4. на засаді провідництва і правної співзвучности між провідником,
помічним фаховим штабом і виконавцями,
5. на засаді пляновости і цілевости,
6. на засаді координації, канцентрації керми і розподілу праці,
7. на засаді продуктивізму і економії сил як найбільшої видатнос-
ти праці і цілевого зужиття сил,
8. на засаді раціональної організації праці і функціональности,
щоби кожний був на своєму місці відповідно до своїх здібностей
та спроможности, щоби при помочі як найменшої витрати сил досягну-
ти максимум і усунути всякі тертя й суперечности. Функціональний
метод раціональної організації праці Тейлора чи Форда звертає у-
вагу в першу чергу на справне пов'язання виконних функцій, не звер-
таючи уваги на вартість і духову продуктив-
ність людини, але суспільно - продуктивний
метод орґанізації дбає не лише про справність
функцій при розподілі праці, але про піднесення духової
продуктивности людини.
9. націоналістична організованість опирається на духовій і суспіль-
ній продуктивности, активности й вартости особовости;
10. на глибоких психологічних властивостях, етичних основах і
вартостях на а/ обовязку праці й особистій відповідальности, б/дис-

ципліні й почутті честі, в/ якнайкращій виконності, самодіяльності й починовості;

Організованість це лад і порядок, справність і пляновість діяння, точність і докладність.

Україні треба буде не лише служнячих і добрих виконавців і фахівців, але як найбільше підприємливих, ініціативних, творчих і енергічних людей на всіх ділянках. Організація не може механізувати й дусити здорової починовості людей, як також атомізувати й заотизувати суспільного життя, як пр. в демоліберальній і капіталістичній дійсності. В українському народі є слабо розвинені органи і зацієнності з дібною, які мусимо розвинути та плекати. Чейже колись наші предки здвигнули могутчу, сильну, зорганізовану імперію Володимира В.?!

Поляки між іншим ізза своєї організаційної невиробленості й нездарності загирили свою державу й армію.

Також і москалі своїм доктринерством і організаційною нездарністю довели до величезного розладдя й хаосу в господарському житті /в комунікації, в армії/.

* Ми націоналісти мусимо уміти організувати не лише революційні кадри й поодинокі акти й акції, але мусимо вчитися організувати в елику революцію і українську імперію на просторах Совітів, уняти в карбі організації й дисципліни розбуджені революційні сили народніх мас і зорганізувати їх у сильну державу. Ми мусимо вчитися організувати державу, адміністративний апарат, організувати армію, організувати господарське життя, промисл і торгівлю, організувати суспільне життя в професійних організаціях, організувати культурну і цивілізаційну працю, організувати технічний розвиток України, комунікацію і т. п.

Націоналіст-революціонер є не лише відважним, мужнім борцем і носієм нової ідеї, але він мусить уміти будувати й організувати ціле життя на засаді нової ідеї для всебічного розвитку всіх сил нації.

Україні бо треба мужніх відданих їй на життя і смерть борців, творців нових вартостей, фанатичних апостолів нової ідеї, мудрих і рішучих державних мужів, хоробрих воїнів і полководців, глибоких учених, і великих мистців, сміливих підприємців і сильних людей праці, добрих, енергічних організаторів нового життя. Треба, щоби всіх оживляв революційний дух, опромінювала націоналістична ідея, та кермувала тверда, залізна воля чину, боротьби й перемоги. Доля України рішається в наших душах і серцях, на усіх фронтах запеклої боротьби й витревалой енергічної праці та творчості.

Треба нам організувати цілий націоналістичний рух, як духово-ідейне вогнище й суспільно-політичний центр, довкруги якого зоганізується ціле життя нації, армія і держава. Треба організувати рух і ціле національно-суспільне життя не лише з гори шляхом назначування провідників, організування штабу й провідного центру, але треба також організувати життя з долин, серед мас виловлювати актив, кермівні клітини, що будуть діяти серед народу та для народу, вичувати кожночасні потреби й їх заспокоювати. Провідний актив вяже всі ділянки з провідним центром у одну органічну цілість,

кермовану одною волею та спільною ідеєю. Просвідний актив є нервовою системою і кров'ю цілого організму й через свої розгалуження вяже, координує й усцільнює поодинокі ділянки, щоби не засклепилися в собі й не розсипалися не цілий ряд атомів і груп. Треба щоби ціле життя нації було так одноціло зорганізоване, немов той організм з одною волею, з одною душею й серцем, з одним мізком, хоча з різними можливостями й почуваннями, з різними потребами і органами.

Н а ц і о н а л і з м і д е м о к р а т і я .

Демократія є погляд і форма організації суспільно-політичного й державного життя, що операється на рівності й повній свободі всіх людей творити різні суспільні, культурні й господарські організації й політичні партії, яка уважає підставою й джерелом держави волю народу, в розумінні волі механічної більшості. Більшість має кермувати цілим суспільно-політичним життям і державою. На підставі суспільної умови-волі більшості мало повстати суспільне й державне життя, як учив Руссо і другі. Воля більшості вибирає шляхом пяти-прикметникового голосування многоголовий провід політично-державного життя, що розділений на різні партії, бльоки та групи.

Воля більшості є мірилом правди, мудрости, добра та справедливости. Завданням провідних людей є прислухуватися до того, що в голосуванні скаже та механічна випадкова більшість, маса, розділена на різні партії.

Демократія дає хибне та шкідливе розуміння народу, як механічної суєми поодиноких людей, поділених на різні групи й партії. Демократія дає не лише хибне розуміння держави, але шкідливу її організацію, узалежнюючи її керму у долю від випадкової партійної більшості. Чи ж випадкова більшість голосуючої маси, розбитої на поодинокі партії й розагітованої партійними демагогами може взяти в свої руки долю нації й держави, всі задбання, добро, кров і працю поколінь?! Чи ж може многоголове партійне представництво, вибране випадковою більшістю голосів розагітованої маси кермувати державою, дати її силу й одноцілий провід?! Чи ж многоголовий різнопартійний провід - Центральна Рада не загирила української національної революції й української держави 1917 р.?! Всупереч здоровій волі народу, військових і селянських зідів соціалістичні доктринери, демоліберальні партійники руководилися не добром народу, добром України, але соціалістичними доктринами й партійними програмами і баламутили народні маси.

Чи ж можна жертвувати долею України, мільйони дєртв крові і майна українського народу, щоби задосить учинити вимогам партійних демоліберальних програм і соціалістичних доктрин?! Чи ж можна було в ім'я мнимої рівности демократії дозволити всім ворожим силам, як російським і жидівським партіям і українським доктринерам руйнувати й анархізувати Україну й доводити до її упадку? Чи ж можна нарівні поставити тих усіх вірних Україні воєнків і молодих героїв Крут, що своєю кров'ю окупили честь нації з партійними демагогами, самозванчими отаманами й руїнниками як Винниченко, Скрипник, Затонський, різні Махни, що добили Україну й підготували ґрунт під наїзд большевицьких орд?! Хто створив акт 1-го листопада, хто створив героїчні Крути?! Чи партійні демагоги й доктринери?! Чи може розагітована й збаламучена партійна маса?! Чи ж можна на рівні трактувати руїнника та й

шкідника з ідейною і чесною людиною?! Чи ж можна на рівні ставити героя і борця з боягузом і анархістом, працювиту людину з лінтяєм і крикливим демагогом? Чи ж може розагітована партійними демагогами випадкова більшість рішати про важні державні справи, на яких вона не визнається, або доводити до упадку державу, як це зиялося на Україні в добу козацької Руїни, Бржковеччини, Чоргих Рад, або в часі Центральної Ради чи Директорії?! Чи ж демоліберальна анарція і соціалістична демагогія не довели до кровавої, братовбигчої боротьби з Іспанією?! Чи ж під димовою ослоною паперових гасел демократії й соціалістичного братерства Червона Московія не загарбала України й її у страшний спосіб гнобить і визискує? А це все в ім'я найбільше "гуманної" й найбільше "демократичної" системи рад і диктатури пролетаріату! Або чи демократична колишня Чехословаччина не гнобила так само український нарід, як шляхоцька Польща, чи монархічна Румунія чи також "демократична" радянська влада?! Чи демоліберальна і соціалістична система ваймарської Німеччини не причилася до її ослаблення й розладдя, доки націонал-соціалізм не здобув залізною волею й рукою керми державою?! Якою слабкою й розбитою всередині була демоліберальна Італія, розсварена й занархізована партійництвом, доки не оздоровив і не зміцнив Італії фашизм, його велика ідея і монолітна залізна організація. Або так багата в державну традицію, матуріяльні здобутки й переможну у світовій війні Франція кидалася судорожно розбита й розсварена різними демоліберальними й соціалістичними партіями в той час, коли росла в силу Німеччина й Італія.

Хоча демократія була основою державности П. Америки, і дала змогу розвинутися її господарським силам, однак вже тепер сама себе заперечує й грозить поважними політичними, суспільними і господарськими суперечностями, та культурно-цивілізаційною поверховністю й механічністю.

Демократія мимо своїх фраз не дає змоги висловитися правди в її волі народу й не відзеркалює цілості його потреб і не дбає про його добро й розвиток. В демократичній партійній системі не рішає правдива воля народу й його потреби, але партійні вожаки й демагоги, що стараються добути піддержку народніх мас різними обіцянками, яких з правила не додержують. Демократія висловлює не волю й потреби народу, але поодиноких партійних груп і клік, що заслонюються волею народу й баламутять нарід. Вони тільки на словах руководяться волею і добром народу, а в дійсності дбають про інтереси своїх партійних чи класових груп. Нарід замість одноцілої сили, свідомої своїх завдань є розбитий і розсварений на різні партійні групи, які борються за владу. Напrawdę демократія не представляє влади народу, бо під ослоною народоправства здобувають владу різні партійні групи та кліки, або укриті інтереси поодиноких класових груп, баратих класів капіталістів і міщанства, або класові інтереси відірваного від національного ґрунту пролетаріату під впливом інтернаціонального марксизму. Не воля і добро народу рішає, але партійні демагоги й укриті класові інтереси мають вплив на державну владу. Замість мнимої рівності та свободи є найбільша нерівність і всевладність поодиноких партійних клік і партійних вожаків, панує тиранія многоголової партійної більшості. Надто партійні демагоги і так зв. народні представники в партійних демоліберальних парламентах заслонюють волею народу свою безвідповідальність і свої групові

і н т е р е с и. Демократична система шляхом виборів і волею припадкової механічної більшості не дає доброї селекції проводу найкращих і найсильніших, здібних і характерних людей з усіх верств, але видає найбільших крикунів, безвідповідальних демагогів і парламентарних махерів, що за всяку ціну стараються вдержатися при владі чи здобути владу. Чи 7 120 або 125 голосів має рішати свою припадковою більшістю розагітованої маси про провідницьку вартість й ідейність вибраної людини, або про правильність і доцільність даної справи чи думки?!

Чи більшістю голосів творилися великі історичні факти, повстання великих держав та імперій, повстання великих рухів та ідей? Чи сила і велич української держави Володимира В, Ярослава Мудрого, Б.Хмельницького, опиралася на голосування й волі механічної більшості, чи на залізній волі могутості сильного проводу, спертого на силі на роду? Не шляхом партійного голосування рішиться доля народу, але залізною волею і чином сильного проводу, що веде й організує цілий нарід до боротьби та праці. Чи не започаткували великих ідейних рухів і переломів релігійних, духово-культурних і суспільно-політичних великі індивідуальності та провідний актив, що здобув серця і душі народу? Демоліберальне розладдя й партійне розбиття не створюють відповідної атмосфери для оформлення сильних індивідуальностей, яких демократія заздро не терпить і старається всіх і вся зрівнати до п е р е с і ч н о с т и. Демократія підриває державницьку думку, силу та здібність державницького будівництва, бо роздрібнює силу народу й ослаблює волю могутості й володарства нації, на місце якої ставить змінну волю механічної партійної маси, та підриває авторитет сильного проводу та одноцілої державної влади, яку механічно ділить й наставляє проти себе. Демоліберальна держава стала установою взаємного убезпечення і роблення інтересів, немов великий торговий дім, або біржа, перебираючи обовязки "нічного сторожа" життя й майна одиниць. Демократія приносить безвідповідальність і різношерстість законодавчої влади, що руководиться не добром народу, але інтересом партійної чи класової групи, нестійкість і слабкість виконавчої влади, що узалежнена від партійного ключа, від різних партійних коаліцій і блоків, позакулісової гри різних груп та інтересів. Тому не може вести рішучої, тяглої й сильної політики ані внутрі, ані навні, бо завсюди числиться з цим, що на це скажуть поодинокі партії, як також уважає, щоби не нарушити групових інтересів виборців: На місці характерних і відповідальних державних мужів і відважних політиків, приходять до голосу партійні демагоги й парламентарні грачі. На місці сильних мужів, лідерів праці приходять пересічні спритні обивателі та спекулянти на політичній біржі, яким залежить на на добрі народу, але на власнім інтересі й вигоді, на здобутті платних і впливових становищ.

Демократична система під оглядом суспільно-моральним і виховним не видає сильних характерів і сильних індивідуальностей, але навпаки спричиняє роздвоєння душ, брак виразної оформленості, половинчастість, безвідповідальність, облуду, слабкість волі, роздрібнює і розхитує національно-суспільне життя. Під культурно-цивілізаційним оглядом створює плиткість, поверховність і ставку на скількість і пересічність, але не на якість, глибину і творчість сильної особовості. Людина і життя без виразного духового обличчя і оформлення розпливається у вічно змінній масі. Людина стає поверховна, змінна, мірна, приземна, самолюбна. Приходить до голосу маса, карловаті душі,

гомункульози, політичні крамарі та спекулянти, а не сильні мужі, особовости, люди чину. Під оглядом суспільно-організаційним опирається на механічному зовнішньому повязанні людей, звязаних спільними інтересами. Впроваджує хаос, груповість, отяжілість пустопорожню, репрезентаційну, довгі засідання, безплідні дискусії, цілковите ослаблення дисципліни, почуття обов'язку й відповідальности. Про все має рішати випадкова маса, більшість голосів, а не доцільність, розуміння і вага справи.

Щоби перемогти демолібералізм треба найперше перемогти хаотичну, безобразну, мряковинну духовість і змінність поглядів демоліберального світу, безвідповідальної механічної маси й розсвареної партійщини. Не число, випадкова більшість рішає, але чин, праця, творчість і вартість особовости й добро цілого народу. Тому український націоналізм на місці хаотичної демократії, що роздрібноє нарід на цілий ряд партій та груп, дає вищу органічну форму організації суспільно-політичного і державного життя - націократію, яка опирається на добрі, внутрішній спаяності й одноцілій зорганізованості національної спільноти.

Треба вже раз собі усвідомити, що демократія не означає правдивого народоправства і волі народу-суверена, але спроваджує нарід до рівня партійної мами, що лібералізм не означає свободи, лише допроваджує до анархії й панування спритних і багатих самолюбів, що соціалізм-марксизм не запевнює народові суспільної справедливости й не приносить добра для працюючого народу, лише зміну фірми і визиск.

Націократія, а не демократія, означає правдиву силу і владу зорганізованого народу в національну спільноту. Націократія висловлює волю і добро цілої нації, всіх поколінь, всіх верств, а не поодиноких партійних і класових груп випадкової більшости. Нераз в історії траплялося, що здеморалізована випадкова більшість при владі доводила державу до розбиття й упадку, як прим. Центральна Рада, боротьба партій у Греції і т. п. Націоналізм протиставляється всяким формам демоліберальної системи чи це буде аристократична, шляхотська демократія й соймовладство як у давній Греції, у шляхотській Шольщі, чи це буде панування мас і вулиці - охлократія, чи це буде парламентарна, партійна демократія, започаткована французькою революцією, чи це буде вкінці брехлива радянська селянсько-робітнича "демократія" совітів, за якою криється всевладність партійної кліки Сталіна. Звичайно демократія кінчиться або анархією вулиці, як у французькій революції й на початку російської революції, або диктатурою, як при. Цезар, Наполеон, Сталін, Мусоліні, Рітлер, ген. Франко.

Націократія органічно виростає з духа і потреб народу та старається зорганізувати ціле життя під кутом добра національної спільноти, ідеї та праці.

Ми не сміємо допустити до того, щоби ради партійних програм демократії чи соціалізму, ми жертвували добром цілої нації, як це сталося у 1917 р. Ми мусимо оцінювати всі доктрини, ідеї, погляди й політичні форми під кутом добра України, її істотних потреб і історичних завдань, наскільки вони причинюються до нашої сили і розвитку. Не нагинати й не жертвувати цілого життя і сили народу для якоїсь штучної доктрини й політичної партійної програми, як це робили дотепер демоліберали й соціалістичні доктринери, але все мусить бути вивором національного духа, національної волі, виявом життєвих по -

треб і розвитку та дбати про добро, силу й велич нації.

Саме націократія полягає на тому, що організує ціле життя нації відповідно до його природних функцій, здорових ідей, відповідно до його духової й фізичної праці, відповідно до його суспільно-політичного положення й історичних завдань, щоби перемінити нарід з розбитої на партії маси, на монолітну, зорганізовану національну спільноту, одуховлену одною великою ідеєю, спільною метою під кермою сильного проводу, що виростає з усіх верств і працює серед народу і для народу.

Націократія, центрика організація цілого народу й поодиноких ділянок життя для добра, сили й розвитку всіх сил нації.

Націократія є це спайна організація національної сили, праці та творчости, це здорова селекція національного проводу і сильна організація держави, оперта на органічній єдності національної спільноти. В націократії рішають не партії, групові інтереси, але добро цілої зорганізованої нації у праці та для праці й могутости.

Н а ц і о н а л і з м і л і б е р а л і з м.

Лібералізм є це погляд і форма організаці суспільного, політичного, державного і господарського життя на підставі повної свободи одиниці. Мірилом підходу до всіх справ є необмежена свобода та інтерес одиниці. Суспільне, політичне і господарське життя лишається на вільну гру суспільних й індивідуальних сил. Хай все пливе свobodно й необмежено, хіба волею і інтересами інших одиниць. Такий підхід до суспільного життя, опертий на необмеженій вільній грі сил доводить до розбиття й анархії, до увільнення від усяких обов'язків і законів, до вільної любови, до вільної необмеженої конкуренції, погоні за зиском і визиском слабших. Наслідком політичного лібералізму є економічний лібералізм, капіталізм, що приніс замість свободи й рівности визиск і панування гроша, егоїзм, гризню кляс. Лібералізм замість свободи одиниці приносить їй залежність від сильніших матеріально - брутальніших, приносить самоволю, нерівність, визиск, егоїзм, панування клік, немральність, безпринциповість та слабкість духа й характеру. В консеквенції доводить до анархізму й нігілізму. Внутрішню й зовнішню свободу дає зорганізованість себе і довкілля, внутрішній і зовнішній лад і дисципліна, підпорядкування засадам і обов'язкові. Тому український націоналізм протиставляється всяким видам політичного й економічного лібералізму, капіталізму, що розбиває нарід, націю, державу, родину, мораль й особовість. Тільки сила й розвиток нації запевняє одиниці свободу й добробут. Коли націм поневолена, це відбивається на долі одиниць, як це бачимо в житті українського народу. Тільки відданість і праця для добра нації, для вищої цілі підносить людину й формує особовість.

Лібералізм, це самоволя, хаос і анархія.

Націоналізм - це дисципліна та свобода розвитку всіх сил нації, це свобода розвитку духа, думки, творчости та праці особовости в нації та через націю. Не має свободи бех внутрішньої і зовнішньої дисципліни, вбовязку й відповідальности.

Н а ц і о н а л і з м і а н а р х і з м.

Націоналізм рішучо поборює анархізм, як теорію й практику, що хоче волю людини звільнити від усяких суспільних форм і знести державну організацію, а на її місці поставити довільні громади, чи вільні спілки одиниць, що хочуть спільно жити. Це руйнуючий, протисуспільний, протинаціональний, протидержавний, протиприродний і протиісторичний прояв. Чи це буде філософічно-світоглядний анархізм, що в осередку буття і пізнання світу ставить волю одиниці нічим необмежену, пр. соліпсизм Макса Штірнера, чи це буде моральний анархізм-нігілізм, чи це буде суспільно-політичний анархізм Прудона й Бакуніна, чи це буде анархо-синдикалізм, опертий на всевладності поодиноких професійних організацій чи це будуть у нас прояви вільного спілчанства, анархічного громадівства Драгоманова і його духових дітей українського гуляйпілля Махнівщини та всяких отаманій. Ці всі види анархізму рішучо поборює український націоналізм, як історично-творча і державницька ідея і сила.

Н а ц і о н а л і з м і с о ц і я л і з м.

Демоліберальний і капіталістичний лад у своєму дальшому розвитку створили відповідне підложжя для постання соціалістичних утопій - Сан-Сімона, Фуріє, соціалістичних доктрин, наукового соціалізму Маркса, Енгельса й соціалістичних рухів і організацій. Раціоналізм, матеріалізм, індивідуалізм, механізація життя, розвиток промислу і міжнародньої торгівлі, всевладність капіталу, повстання робітничої класи, визиск пролетаріату та класовий егоїзм міжнародньої фінансієри капіталістів створили відповідний ґрунт для повстання соціалістичних доктрин і організацій. Вони підорвали духово-етичні органічні основи суспільного життя нації, держави, родини, моралі, людської особовости. Демолібералізм механічним розумінням суспільного життя і роздрібненням на поодинокі групи, що себе взаїмно поборювали, створив підстави під розвиток капіталізму, матеріалізацію й механізацію життя, тим підірвав духове коріння суспільного життя, відірвав так капіталістів як і пролетаріат від національно-державного ґрунту, внутрі причинився до боротьби партійних і класових егоїзмів, а на вні в умовах міжнародньої виміни довів до інтернаціоналізму міжнародньої фінансієри з одної сторони, а з другої до інтернаціоналізму видідиченого й визискуваного пролетаріату. З того поквапно скористали соціалістичні доктринери й демагоги, заогнюючи боротьбу клас за матеріальні засоби продукції. Демоліберальне всесвітянство, індивідуалізм й егоїзм демоліберальних крамарів, погоня за матеріальним зиском, трактування праці як товару, підготували відповідне культурно-цивілізаційне, соціальне, господарське і політичне підложжя під повстання соціалістичного інтернаціоналізму й боротьби клас.

Соціалізм, це відвернена вартість, нешлюбна дитина демоліберального капіталістичного світу. Тут і там бачимо раціоналістичне доктринерство бездушну, об'єктивну науковість і релятивність, віру в механічний поступ тут і там бачимо боротьбу партійних і класових інтересів, тут і там бачимо матеріалізацію й механізацію життя, тут і там бачимо перевагу економічних чинників, перевагу матерії, тут і там бачимо не вартість особовости, але скількість, число, демократичну чи колективну масу, тут і там бачимо пацифізм і зник духово-моральних, біологічних і волево-творчих первнів, тут і там бачимо атомізацію й захитання основ нації й держави, тут і там бачимо всевладність бюрократії, тут і там бачимо брак органічного настання й селекцій провідної верстви, тут і там бачимо штучність,

поверховність і інтернаціональність культури й цивілізації, тут і там бачимо половинчасту людину, відірвану від національного ґрунту та глибин життя, кидану пристрастями чи погонею за інтересами економічну і технічну людину, дарвінівську людину, а не героїчну, творчу особовість прометеївського чи фавстівського духа.

Чи ж у нас демоліберальне партійництво й доктринерство не проторувало доріг під вплив штучного несадженого соціалізму різних видів, як Драгоманівщина, соціалістичне народництво радикалів, соцдем., есерівщина і т.п. Як демолібералізм так і соціалізм були принесені на Україну зовні з чужого поля через Росію і штучно насаджені на Україні. Це витворило чужого духа і чужих інтересів, а не українського духа й українських потреб. Демолібералізм і соціалізм загамували природній розвиток української національно-політичної думки й сили та спрямували боротьбу за українську державність на зовсім інші всеросійські топи, зачинаючи від масонських лож, Кирило-Методіївського Братства, Драгоманівщини, народовців, демоліберального народництва й всесвіт'янства. Як демоліберальне партійництво так соціалістичне доктринерство оглядалося на Росію і дозволяло руйнувати Україну, замість підняти прапор боротьби за самостійну, соборну українську державність.

Треба найперше викоринити й випалити халаззя демоліберального партійництва, щоби знищити в нас впливи соціалізму.

Націоналізм, як органічний витвір української національної волі та змагань, рішуче бореться всякі прояви соціалізму. Український націоналізм безоглядно бореться Драгоманівщину, яка означає розкладаючі впливи московського духа, культурне й політичне москофільство, інтернаціоналізм, вільне громадівство, віру в механічний поступ, боротьбу клас і солідарність з російським пролетаріатом, пригнічення національної відрубності й загальмування розвитку національно-державницької думки і сили, що зачався від Т. Шевченка. Драгоманівщина була прокляттям для українського народу, бо демоліберальне всесвіт'янство й анархічне вільне громадівство було підхоже для українського куляйполя Махнів, прибило ідею української державності, а соціалістичне москофільство пхнуло партійників в обійми російського молоха й підготовило ґрунт під залив більшевизму.

Український націоналізм бореться й виключає в цілому всякі прояви соціалізму, як науки про суспільне життя, про організацію держави, як господарську й соціальну систему. Соціалізм розуміє суспільне життя механічно й опирає його на технічно-економічних первнях, на грі матеріально-продукційних сил і інтересів, де заперечується вартість і силу творчості духа, волевих зусиль, чину, ідеї і героїчних поривів. Він заперечує вартість і підметність людської особовості, яка в механічному витворі суспільно-матеріальних обставин. Людина стає роботом, атомом у суспільно-матеріальному механізмі, немов у великій фабриці. Кошарувати й перемінити ціле суспільне життя на велику, механічну фабрику - отсе ціль соціалістичних доктринерів. Ціле суспільне життя зводиться до приземної виміни матеріально-економічних сил і задоволення фізіологічних потреб. Техніка, економія, фізика, хемія, фізіологія, продукція, боротьба клас - отсе підставові чинники суспільного життя, культури й цивілізації. Величаві пориви історичного ставання й творчого людського духа, що проявляються в чинах волі могутості, у великих заворваннях римських когорт, вікінгів, хрестоносних походів, великих воєн і ре -

волюцій, виправ і відкрити нових країв, як Колумба і Васко - да Гама, Амеріга, Амундзена, Бирда і т. п. у великій цивілізаторській праці чи у величавих творах людського духа великих мистців, поетів, письменників, учених, відкривців, творців нових ідей і рухів, що змінили обличчя світу - це все зводиться в соціалістичних мішках до механічного поступу, згори визначеного залізними фізичними законами, зумовленого економічними чинниками. Соціалізм підриває і розбиває духово-етичні й суспільно-політичні спільноти національної спільноти матеріалізацією й механізацією життя, піскові пустинню, без духового творчого життя, боротьбою клас за матеріальні інтереси й інтернаціоналізмом. А силу та глибину національної відрубності й історичної підметності зводить до племінної мовної окремішності, що витворилося серед однакових фізичних оасти спільного географічного положення й подібних економічних відносин і спільних інтересів.

Соціалізм не лише нищить творчість духа, силі волі людської особовості, відрубність нації, але підриває значення держави. державу трактує як конечне, переходове зло, яку треба знищити, щоби ціле суспільне життя перемінилося у вищий рівень бездержавних, безкласових, комуністичних спілок, зв'язаних із собою спільністю матеріальних інтересів, спільними технічно-продукційними формами. Соціалізм розуміє державу, як форму панування, насилля й визиску однієї класи над другою, яку треба знищити. В той спосіб хоче інтернаціональний соціалізм розбити силу національно-державних організмів, щоби перемінити наріз на обезголовлену, бездержавну, без національного ґрунту й бездушну масу, колективне стадо, щоби тим краще над нею запанувала інтернаціональна кліка політичних спекулянтів і щоби в той спосіб замаскувати зуси і кігті завойовницького імперіалізму сильнішої нації, як за червоною фасадом Совітів криється орутальний імперіалізм Росії та інтереси жидівства. держава у розумінні націоналізму є найвищою органічною формою політичної організації життя нації і для всестороннього розвитку всіх її сил. Во тільки власна, самостійна держава забезпечує, народові свободний розвиток у нутрі, а силу завні. Як довго будуть на землі існувати люди, так довго будуть існувати нації, держави і боротьба між ними. Во тільки сильні державні народи мають значення. Тому, що поневоленому українському народові треба як найбільше плекати національну відрубність і внутрішню спайність, державницьку думку й силу, всякі соціалістичні впливи є крайно шкідливі й вороді, які треба на кожному кроці товщити.

Соціалізм є проти природним, проти суспільним, проти національним і проти державним, крайно руйнуючим явищем, що треба в нас викоринити й випалити розпеченим залізом у вогні революційної боротьби. Матеріалістичному приземному соціалізму треба протиставити силу героїчної націоналістичної духовості. Соціалістичному доктринерству й фарисейству соціалістичних талмудистів, відірваних від національного ґрунту треба протиставити глибоку, всеобіймаючість, яскравість і ударність націоналістичного світогляду, що органічно виростає з української духовості, життєвих потреб та історичних змагань України. Соціалістичному інтернаціоналізму й боротьбі клас треба протиставити дисципліну й солідарність національної спільноти. Соціалістичній колективній стадності й автоматичності суспільного механізму треба протиставити зорганізованість зріжнич-

кованого суспільного організму, вартість проводу и особовости. Соціалістичній зматеріялізованій інтернаціональній культурі й технічній цивілізації треба протиставити гоилоку, героїчну, органічно-творчу національну культуру й велич цивілізаційної праці. Соціалістичному пацифізму треба протиставити воюючий націоналізм узоровної, сильної нації. Соціалістичній змеханізованій бюрократичній економії з усупільненням приватної власности треба протиставити зорганізовану, продуктивну, органічну національну економію що підпорядкує індивідуальний і клясовий інтерес добрі цілої нації, зосереджуючи здорову приватну власність та ініціативу. Соціалістичній клясовій ворожнечі, механічній "уравніловці", примусовій праці, треба протиставити новий суспільний лад національного солідаризму праці, опертий на національній солідарності та співній праці всіх верств, суспільній справедливості на вільній чесній праці вільних людей, а не сколєкривізованих роотів і невірників.

націоналізм і клясократична
доктрина Липинського.
Револьція і реакція.

Як демолібералізм і соціалізм, так клясократична доктрина трудової аристократичної монархії є штучною доктриною, що не відповідає українським відносинам, потребам і змаганням. Вона опирається на таких засадничих підставах: територіяльному патріотизмі, аристократизмі, консерватизмі, трудовій дідичній монархії, клясократичній селекції проводу до-вкруги поміщицького хліборобського ядра, клясократичної організації суспільности и господарства і на політичній концепції союзу трьох Русей.

Не почуття, свідомість, вірність і відданість національній спільноті, боротьба і праця для її сили и розвитку определює приналежність до української нації, але земля, сам факт замешкання і звязь з українською землею пр. польських і московських поміщиків спонукує їх до оудування української держави. Тут рішає не нація і боротьба за неї, але земля. чи той увесь зайшлий чужий елемент, що мешкає на українській землі, як поляки, москалі, жида, мадяри, чехи, румуни, приніс колинебудь добро для українського народу чи лише його коштом, соками його землі та праці жирував и жирує, як колись польська шляхта, аоо московське чи москофільське дворянство? Про це хіба не треба багато розписуватися і говорити. Самі факти аж надто наглядно омили и оють по плечах спрацьованого українського народу, якому загарбали його пращадівську землю чужі заиди і дивляться багатством його землі, коштом його родин і дітей, відоирають йому землю, хліб і працю и жирують на його кровавиці. колись так ромили польські поміщики и урядники, аоо царські дворяни и чиновники, а тепер те саме роолять тільки під іншою фірмою оольшевицькі комісарі, сомковські и жидівські заиди.

Також відновлення родової поміщицької аристократії, довкруги якої має обдантися весь хліборобський клас, нація і держава, є шкідливе. ті недобитки польського поміщцтва, московського, змосковізованого і українських -"оілих круків", вже раз виказали свою руй-

нурчу, назадницьку й крайню шкідливу роботу в часі гетьманату Скоропадського, закарбовану на плечах українського народу шомполами карательних отрядів і співпрацею з ворожитами українці білогвардійцями.

Як може бути проводом і державотворчим елементом zdeгенерована, розвита родова аристократія, яка руководиться інтересами своєї касты, яка вже раз своєю шкідливою, розкладаючою роботою причинилася до упадку старої польщі й росії, до слаботи франції перед французькою революцією і яку змела так легко з поверхні життя демокліберальні і соціалістична революція в німеччині.

Сама засада родовой аристократії причиняється до витворення родовой кастовости, засклеплености и закостеніння клясової боротьби, що не дасть здорової селекції найкращих і найактивніших елементів з усіх верств. Також принцип трудової дідичної монархії не спасе України, як не спас у 1918 р. навпаки період Скоропадського причинився у великій мірі до упадку української держави, бо представив молоді українську державність як чорну реакцію и зняряддя в руках поміщиків і царських чиновників, з чого скористали большевики.

Сила народу и його визволення залежить не від самої форми державного устрою монархії чи республіки, але від монолітности и зорганізованости цілої нації довкруги сильного проводу и спільної великої ідеї. не сам принцип трудової дідичної монархії спасе и визволить Україну и не запевнить її сильної державної влади внутрі і навіні. це залежить від сили и зорганізованости нації и проводу.

не раз принцип дідичної монархії причинився до роздріонення німеччини и італії на дріоні князівства, коли поодинокі монархи та князі розпоряджали своїми краями и народами, як своєю власністю. та кож і "недоношений гетьман" Скоропадський прооує торгувати українськими землями. карпатську Україну хотів продати мадярам, а донеччину чи кубань відпустити донським козакам, щоои створити якусь козацію.

Дідична монархія може оути зовнішньою формою и символом єдности и тяглости держави, зокрема імперії, як пр. італії, англії, японії, колись німеччини. одначе треба здати собі справу, що не завдяки династії англія, японія чи італія стали сильними, але завдяки англійській, японській чи італійській національній спільноті, яка є підставою могучости тих імперій, а монархія лише з о в н і ш н о ю ф о р м о ю єдности. не династичний принцип оєднав і визволив італію, німеччину, балканські народи, польщу, Україну, ірландію, але н а ц і о н а л ь н и и. династичний принцип австрії, турецчини і росії не витворив нових націй та не зумів знизити поневоєних народів. н а ц і о н а л ь н и и п р и н ц и п і ж и в у ч і с т ь н а ц і і оули сильніші від династичних форм. національна революція оула сильніша від реакції. декого може зоаламутиати це, що національне визволення італії звязане з саоавдською династією, а національне оєднання німеччини відоулося довкруги пруської династії. династії оули лише зовнішнім символом для національного визволення и оєднання. бо чейже той сам династичний принцип не давав змоги зєднатися німеччині з австрією, в одну велику соорну націю, доки не здооув влади націонал-соціалізм. тут вирушним є не династичний принцип, лише національний.

Династична форма є пригожа в імперіяльних державах, коли під берлом одного монарха: короля, імператора, цесаря чи царя ставляться вдержати підбиті народи, як колись Рим, опісля Англія, княжа Україна, Росія, ятайлонська Польща і т. п. Нові держави не повстають на підставі династичного принципу, але способом Цезаря, Наполеона, Хмельницького. Злісні, сильні індивідуальності здобувають собі в боротьбі владу і провід над племенем, а опісля підбивають другі племена і "коронують себе самі". Тому не принцип трудової дідичної монархії буде підставою визволення і опороб сили української держави, але сила національної спільноти й сильного проводу, що веде український народ до революційної боротьби й перемоги.

Український націоналізм не ломить копія за устріві форми, які змінюються залежно від положення і розвитку нації, але бореться за сильну верховну владу нації та проводу. На місці трудової монархії в час здобування та закріплення української держави, український націоналізм ставить на національну диктатуру, оперту на зорганізованості цілої нації, на націоналізмі й одній політичній організації, що забезпечить силу внутрі і навні. Опісля устріві формою буде авторитарна національно-республіканська республіка з верховною владою голови держави, з сильною виконавчою владою й національним представництвом усіх верств у законодавчих установах.

Консерватизм, як дальша підстава класократичної доктрини Липинського, не є творчою силою, лише повторенням і наслідуванням пережитих форм. Український націоналізм старається відродити й визволити сильні, героїчні володарські первинні з глибини української історії й видобути знід попелу традицій. Але це не сміє бути музейним переховуванням старих медичів, памяток, одежі й рукописів. Традиція мусить бути живою, діючою, динамічною силою, а не музейництвом і муміфікацією. У країні треба не консерватизму, але революційно-творчої натури, щоби визволити всі дрімучі й здавлені сили та пхнути до боротьби та праці.

Не консервативна ідея, консервативний дух, політична концепція консерватизму розбудить, пірве й оформить нові сили, лише революційна ідея, революційно-творчий дух. Англія може собі дозволити на люксус консерватизму, бо вона має що зберігати й консервувати. Але ми мусимо все наново здобути у революційному зриві. Не консерватизм Китаю чи Індії, ані не македонізація чи мексиканізація є для нас мірилом, але революційна натура, що визволяє й оновлює та творить підстави під нове життя. Тому ми мусимо протиставитися всяким консервативним реакційним впливам і намаганням повторювати чи наслідувати старі перажиті форми. Класократична доктрина Липинського дає хибне розуміння нації, яку творить і визначає держава. Тому української нації нема, як довго не повстане українська держава. Чи державна форма колишньої Австрії чи Росії була підставою і мірилом окремішності нації.

Знову ж класократичний метод організації нації, держави, суспільності й селякції проводу довкруги поміщицького ядра та трудової монархії на підставі територіального патріотизму й аристократизму доведе до кастовості, боротьби клас, суспільної

несправедливості й нездорового добору проводу. Мірилом вартості проводу є не матеріальний стан посідання, приналежність до якоїсь класи, але його вартість і праця. Не родова аристократія оперта на класовому принципі, але аристократія праці. Не класократія, але націократія, організація всіх верств на національно-професійній підставі. Бо станове, класове чи професійне оформлення без національно-державної контролю та зверхності може роздрібнити ціле життя й заскелити в поодинокі стани, як у часах середньовічних цехів, у поодинокі класи, як у капіталістичній системі, чи в поодинокі професії як у совітській механічній системі чи в анархосиндикалізмі. Національна спільнота є підставою, держава копулою єдності всіх верств і професійних організацій в одну органічну цілість. Стани чи професії не сміють бути окремими в собі заскненими колонамими національно-державного храму, але органами й чинностями одного національного організму.

На місці класократії український націоналізм дає націократію, національний солідаризм праці, єдність національної спільноти, обовязок праці та служби нації, солідарність і суспільну справедливість. Класократична система doprowadила б на Україні до віднови нетрудових поміщицьких земель коштом українського працюючого народу, а в промислі й торгівлі довела б до повстання капіталізму, визиску, класової нерівності й егоїзму.

Знову ж політична система "союзу трех Русей" довела б до узалежнення України від Росії. Україна мусить змагати до розвалу російської імперії і до перебудови Сходу Європи на вільні держави в порозумінні й опретю об Україну. Березлавська угода уможливила Росії встрявати в українські справи й натискати щораз більше на Україну. Український нарід кровю й залізом розтинав усякі союзи та звязки з Росією під конотопом, на кровавому побоевищі Полтави й всенациональним повстанням проти гетьмана Скоропадського, що проголосив федерацію з царською Росією. Всякий союз, угода чи федерація з Росією білою, червоною чи демократичною кінчиться узалежненням і підбоєм України. Не союз з Росією, але цілковитий розвал російської імперії і постійне шахування від Балтику по Кавказ і Балкан - отсе передумова української державности. Концепція балтійсько-кавказького порозуміння в оперті о Чорне Море й Балкан при рівновазі впливів Англії, Італії, Німеччини й Японії з виключенням Росії та проти Росії. На сході Європи - ми, як за часів Володимирова В. і в концерції гетьманського Хмельницького, що хотів відірвати від загрозливого союзу з Росією.

Демолібералізм, соціалізм і класократія гетьманату Скоропадського вже раз зруйнували українську державу. Чи можемо дозволити, щоби це повторилося вдруге. Не Україна для нас, але ми для України. Український націоналізм не дозволить експериментувати на живому тілі української нації й коштом українського народу різним доктринам і партійним програмам, принесеним із чужого ґрунту, як демолібералізм, соціалізм, большевизм і класократична реакція. Вони перейшли до історії з прокляттям нової великої руйни. Ми мусимо їх вирвати з українського ґрунту як шкідливий бурян і спорохнявілі

дуплаві дерева і спалити в огні революційного дуза, ідеї й чину, як колись палили поганські ідолів, коли хочемо, щоби не повстала нова руїна України.

Н а ц і о н а л і з м і ф а ш и з м.

Демолібералізм, капіталізм, соціалізм і реакційний консерватизм творили ідейні підвалини XIX ст. і довели до ослаблення поодинокі держави як Італію, Францію, Німеччину; Едорові елементи поодиноких націй шукали виходу в розвитку й ослабленні. По світовій війні, що виказала нежиттєздатність і слабкість демолібералізму, капіталізму, соціалізму й реакційного консерватизму, почали наростати нові сили серед комбатантів і молоді, нові ідеї, що шукали нових шляхів виходу з розвитку й захитання основ цілого національно-суспільного і державного життя. В Італії назріває фашистська революція, що різко протиставляється демоліберальній і соціалістичній анархії та слабий, безплідній клерикально-аристократичній реакції.

В Німеччині бореться за її сосорне об'єднання, внутрішню силу й велич, за визволення від версайського пониження та спутання національно-державних сил, за нову духовність, новий світогляд, нову політичну систему й соціально-економічний лад націонал-соціалізм, що і різкій бореться проти соціал-демократичної ваймарської республіки більшевизму, жидівства й консервативної реакції Гугенбурга вдовуває владу і залізною рукою торочить всі партійні групи й доктрини. Як ми мусимо посорювати всякі прояви демоліберального партійництва, соціалізму й консервативної реакції, так маємо критично ставитися до подібних націоналістичних рухів в інших країнах, щоби не попасти під їхню сугестію та вплив. Як фашизм, так і націонал-соціалізм є органічним витвором духа, історії та потреб Італії чи Німеччини і мають на оці досро й силу своїх націй. Як фашизм є втіленням і виявом всіх сил і вартостей італійської нації, а націонал-соціалізм є виявом і оформленням волі Німеччини до відродження сили й набування над світом, так український націоналізм є органічно творчим виявом українського духа, характеру, історії, життєвих потреб і волі нації до повного визволення й здосудвання могутньої держави й нового українського світу на сході Європи. Як відрудний є національний характер, історичний розвиток, політичне положення, суспільний, господарський і культурний стан кожної нації, так відрудні є поодинокі націоналістичні рухи, хоча кожний з них змагає до внутрішньої й зовнішньої сили й всестороннього розвитку своєї нації, держави й людської особовости, але на інших засах і в інших формах. Фашизм, націонал-соціалізм і український націоналізм мають багато подібних елементів, як відродження вартости духовних первнів, ідеалізму, вольонтаризму, героїзму, честі, посвяти, войовничости; вони ставлять в основу життя і історичного розвитку чи, творчість, волю на першому місці ставлять досро своїх націй, силу своїх ер-ав, підчеркують значення сильних особовостей, проводу й вартість праці й посорюють демолібералізм, капіталізм, соціалізм і реакційний консерватизм. Фашизм утворює націю з державою. Для нього держава є абсолютною вартістю. "Все в державі, нічого проти неї, нічого поза державою". Надмірно узалежнює все від провідних індивідуальностей, зокрема від волі свого творця й вождя Муссоліні. Державу

й суспільно-господарське життя організує на синдикалістично-корпоративних Васадах. Фашизм і вожді об'єднують націю, король-лучить імперію.

Український націоналізм не є твором нової людини, як фашизм творить Мусоліні, але до його ідеологічного й політично-організаційного оформлення причинився цілий ряд провідних людей, а його очолив і своєю кров'ю освятив сл. п. Вождь Євген Коновалець. Український націоналізм є витвором поневоленої нації в її затаєній бороті за власну державність, знову фашизм у плоді державної нації в бороті за її внутрішню перебудову й зовнішній потужність.

Український націоналізм розуміє державу не як абсолютну вартість, але як природну форму життя й втілення нації, що служить для її добра сили й розвитку.

Український націоналізм має іншу концепцію не лише нації й держави але провідництва й вождівства. Вождь є найвищим речником і символом єдності нації й руху. Його воля є нормована волею й добром Нації - Держави і васадами націоналістичного руху. При своїх рішеннях він руководиться думкою й рушенням націоналістичного активу. Тут рішає не форма вождівства, але сила й вартість провідної індивідуальності й доцільність справи. Іншою буде також організація української націоналістичної держави й суспільно-економічного устрою, бо іншим є суспільний і господарський розвиток і культурно-цивілізаційний рівень України. Перед українським націоналізмом є куди сильні й тяжчі завдання, тому націоналістична революція мусить бути куди глибоча й сильне далекосяжна чим фашистська чи націонал-соціалістична революція.

Н а ц і о н а л і з м і н а ц і о н а л - с о ц і а л і з м

Український націоналізм мусить чуйно стежити, щоб серед українських кіл не наступило сліпе й безкритичне наслідування націонал-соціалізму, щоб в той спосіб не підпасти під дужий і опіюлч політичний вплив Німеччини. Український націоналізм різниться від націонал-соціалізму світоглядом. Націонал-соціалізм приймає туралістичний волюнтаризм тотальну біологію, расизм, нордизм і окрему систему провідництва. Український націоналізм спреділяє націю не расово й кров'ю, але спільною волею, ідеєю й політичною активністю. Не расові первні визначають історичну вартість і силу нації та людини. Безперечно життєва сила й тугість раси відіграє велику роль при формуванні нації. Не раса, але сила нації є для нас підставою й метою, надто першенство нордійської раси й людини зникає вартість і силу української нації та української людини на друге місце. Таке почуття першенства у світі й історичної місці германської раси є двигуном і підставою сили й дійсності Третьої Німеччини. Селянство та праця, як джерело сили, є доцільні погляди, тільки в українському націоналізмі випливає з інших підстав і причин. Упромисловлена Німеччина з великою технічною цивілізацією шукала свого відмолодження в повороті до оживчих сил раси й землі, що дає селянство як нова еліта землі та крові.

Українська і російська нація відірвана від землі колективізацією під пануванням чужого міста мусить наново здобути землю, очистити від чужого расового, московського й жидівського елементу, упрости довити Україну та здобути українські міста: Українське селянство, спролетаризоване та колективізоване мусить оновитися і оформитися як окрема суспільна верства, резервуар сил українського народу й мусить стати корінем і зрусом, з якого виростуть парости українського роду ітництва, міщанства й інтелігенції.

Націонал-соціалізм будує суспільний лад на засадах становості і національної спільноти, організації поодиноких станів, як стану жителів, фронту праці й організації культури. Провідницький принцип роводує крізь ціле життя не лише політичне, але суспільне господарське. Промислові підприємства організує на засадах "во-мірок", дружин з провідником на чолі. В руки свого геніального вождя складає повноту влади, це більшу чим абсолютного монарха, со опертю на довіру й силу цілої національної спільноти. Державу організує на засадах вождівства. Воля вождя творить закони та всім кермує; на засаді іменованого провідництва, одної політичної партії, як провідництва ордену і станової організації. Націонал-соціалістична держава по своїй структурі є формою й засосом розвитку підставових елементів раси, а по своїй політичній організації орденом провідників /директорат/. В основу свого світогляду ставить націонал-соціалізм міт раси, крові, першенство германської раси й нордійської людини. Український націоналізм має свій від-ручний світогляд, свою відручну концепцію нації, держави, раси, провідництва, культури, цивілізації й виховання, свою окрему полі-тичну програму й будову соціального ладу й окрему організацію гос-подарства, як також свої окремі засоси і методи боротьби та праці.

Перед українським націоналізмом ствиряються е п о к а л ь н і пер-спективи нової великої революції - знанити солюєвизм і збудувати новий світ нації та праці, нову культуру й цивілізацію українського ренесансу.

Безперечно треба слідкувати за розвитком націоналістичних рухів в інших краях, зокрема вчитися к досвіду фашизму й націонал-со-ціалізму, одначе все треба приворожити до українських відносин і пострес, органічно соці засвоїти й перетопити в горнилі українсько-го духа й думки.

Н А Ц І О Л О Г І Я .

П С И Х О Л О Г І Я И С О Ц І О Л О Г І Я Н А Ц І Ї .

Підставою, джерелом і найвищою метою українського націоналізму є нація. З одної сторони націоналізм є виявом всіх сил нації, свідомим світоглядним і політичним оформленням, з другої сторони він починається до дальшої кристалізації й розвитку національної спільноти, кристалізації волі нації, формування національної пси-хіки й характеру, погамовлення національної свідомости й ідеї, орга-нізації національних почувань, праці, боротьби та творчости. Тре-ба обначити істосу нації, внутрішню й зовнішню форму її життя, щоси належно прозуміти суть і завдання націоналізму. Нація є ор-ганічним твором суспільно-історичного розвитку, принципом суспіль-ногого життя й історії. Істоти нації не треба шукати в метафізиці, а-ле у суспільній психології й історії. Націю определяють субєктив-ні, внутрішньо-духові прикмети й суспільно-політична активність і зорганізованість.

Нація - це духово-етична й суспільно-політична спільнота, звязь всіх поколінь. На істоту нації складаються такі підставові чинни-ки:

1. духовно-етична й історично-творча зв'язь всіх поколінь, всіх "живих, мертвих і ненароджених", як казав Т. Шевченко.
2. спільна воля, спільна національна психіка й характер,
3. спільна ідея, змагання до одної цілі й національна самосвідомість,
4. суспільно-політична активність і зорганізованість, здібність творити, організувати й керувати своїм власним життям.

Довгел пише у своїй "Психології групи" - про поняття нації: "Хоч-ся якесь згуртування людей відповідало всяким іншим умовам, сприяю-чим повстанню національності, географічним, історичним, економіч-ним то одначе, оскільки не посідає воно зорної самосвідомості, оскільки дух спільноти не розбуджує в цьому спільного, зорного стремління, не буде воно нацією, лише поглинеться тільки агрегатом одиниць, що посідають в меншій, або більшій степені органічну єд-ність, впливаючи зо зрішчування та взаємної залежності час-тей". /стор. 28./

Нація не є тільки натуралістичним, біологічним твором, кровно-ра-совою зв'яззю, що серед одної сілої чи жовтої раси повстав цілий ряд окремих націй. Хоча Німеччина, Англія й Америка повстала з одного підставового расового ґрунту, одначе творять відручені націо-нальні спільноти. Нація звичайно складається з перетоплення й скрещення різних расових елементів на підставі спільного передми-тя історичної долі, спільних змагань, і спільної національної психіки й ідей. Прим. німецька нація формувалася з різних расових первнів, як нордійського, альпейського і славянського. Американсь-ка нація повстала з перетоплення різних расових елементів, також італійська нація повстала з різних расових елементів, як нападки давних римлян, етруски, лігури, латинці, греки, готи, нормани, лонгобарди, германи. Єспанська нація повстала з пермішання різних расових первнів. Одначе расові первні мають все велике значення при формуванні національного характеру. Звичайно скрещення близь-ких творчих расових первнів пр. сілої раси, причиняється до гнуч-кості, рухливості, посувності й різномодності психічних властиво-стей, пр. Америка, Англія, Італія, Україна. Одначе змішання дале-ких і суперечних рас, втворює негармонійність і суперечність пси-хічних властивостей. Змішання сілої і червоної раси, дає менше здію-ну расу мулятів, сілої й червоної, - метисів Пд. Америки й Мекси-ку, або сілої й семітської дає анархічні, асуспільні типи. Знову ж скрещення сілої й жовтої раси, видає менше вартісний, повний су-перечностей расовий тип, як пр. москалі, що повстали зо змішання славянських, фінських, монгольських і норманських расових первнів. Також в Україні всяке мішання з татарами, москалями чи жидами, ви-давало анархічних, асуспільних, повних суперечностей людей, "та-тарських людей", відірваних від національного ґрунту.

Замкнення в собі поодиноких рас і їхня надмірна расова чистота доводить до застоплення, закріплення й застою, як пр. Китай, Індія, зо своїми різними расами й кастами, кавказькі народи, що живуть своїм замкненим життям. Замкнення в собі родовой аристо-кратії старинної Греції, Риму чи феодалної шляхти довело до її ослаблення й закріплення. Також застичне мішання різних расово-

вартісних типів у демолібералізмі чи большевизмі доводить до осниження біологічної сили й тугости поодиноких народів і до витворення людей повних суперечностей. Як замкнення в собі родової аристократії, так анархія осмчаїв демолібералізму довела до осниження біологічної сили та плодучости Франції чи Еспанії.

Раси треба розуміти більше психологічно і динамічно, чим біологічно. Не земля та кров творять національну спільноту, але вони дають відповідне підсожжя для формування національної психіки. Коли о расова спадковість мала опреділювати національний характер і долю народів, тоді поодинокі народи не зуміли о визволитися і відродитися з упадку. Не расова селекція причинилася до відродження українці в добі козащини чи в часі визвольних змагань, але суспільно-творча й мілітарна селекція в боротьбі з наступом ворожих сил.

В Україні проблему раси треба розглядати не під кутом расизму, але під кутом психологічно-біологічним, як піднесення духової й біологічної сили здоровля українського народу і під кутом суспільно-національним, як очищення України від зайвого різнонаціонального елемента: москалів, жидів, поляків, мадярів татарів і т. п.

Після совітсько-московського хаосу Україна мусить піднести й розвинути всі свої біологічні сили, й расово оформити себе, щоби заповнити й наситити весь український етнографічний простір, викинути з себе весь різнонаціональний елемент і охоронитися від хаотичного перемішання з расовими елементами москалів, тюркських і кавказьких народів.

Теорія расизму поставила о проти України всі народи й раси, поневолені Московією. Знову ж злегасваження ваги расово-біологічних чинників могло о причинитися до погамонення хаосу й суперечностей в національній психіці внаслідок мінання різних рас.

Українська нація, щоби опанувати хаос на Сході Європи, та принести новий український лад народам і расам московської імперії, мусить творити здоровий і сильний, одностійкий організм під оглядом психіч им, біологічним і суспільно-політичним.

Український народ виказав не лише великі скарби духа, але також величезну біологічну силу, здоровля, плодучість й живучість. Краса та плодучости української землі відповідає краса та плодучість української раси. Мимо страшних мхоліть і довгого поневолення український народ не лише не затратив своїх сил, але зумів здосуги розвитком своїх біологічних енергій та завзятої праці степи, береги Чорного Моря і досягнути до Кавказу й до Каспійського Моря, посуваючись далше на сід. Ми мусимо змагати до оздоровлення та зміцнення біологічних сил української нації та дальшого формування української раси при допомі таких засобів:

1. сили й здоровля української родини,
2. чистоти осмчаїв й моралі, відповідної постановки і чистоти сенсуальних справ проти вільної морови,
3. виховання сильних характерів, сильної волі й дуза,
4. мілітарного й фізичного виховання,
5. охорони та плекання здоровля народу, народньої гігієни та суспільної евгеніки, відповідного природнього досеру здоровля і висоловартісних подруж, боротьбою з кворосами, алькоголізмом, проституцією і т. п.

6. опікою над матір'ю, дитиною і відповідного виховання молоді,
7. охорони праці і будови нового свеспільного ладу, щоби усунути апіталістичний визиск і соціал-комуністичну нужду.
8. піднесення культурно-цивілізаційного рівня
9. піднесення і розвитку господарського життя, добробуту народу та справедливого розподілу матеріальних діор,
10. привязання до землі та природи.

Нація й родина.

Нація є найвищим типом людської спільноти. Знову ж родина є початковою і вихідною формою людської спільноти, немов відзеркаленням і мініатурою національної спільноти. Нація є великою духовою сім'єю всіх поколінь. В родині дитина розвиває свої суспільні почування, що переносяться далі на нцію. Родина є органічною клітиною і підставою національної спільноти. Здоровля нації залежить від здоровля й чистоти родинних родин. Тому більше треба нам звертати увагу на здоровля й чистоту української родини, що особливо шевицький лад своєю вільною любов'ю, колективізмом і матеріалізмом підривають органічні й моральні підстави родини й нації. Також капіталістичний лад своїм егоїзмом, визиском, матеріалізмом, механізацією життя, сексуальною рознузданістю та інтелектуальною вирафінованістю підривають біологічні й моральні сили і почування родини і нації. Тому треба нам плекати чистоту родинного життя, шанувати вартість і гідність жінки й достоїнство материнства, як джерело сили та здоровля української раси. Українське жіноцтво та здоровля української родини у великій мірі причинилися до біологічної й моральної сили й тугости українського народу, що пройшов погідно крізь такі лихоліття. Український націоналізм трактує жінку як рівноправного члена нації, яка має рівні умовини та шанси доходити до різних станович залежно від своїх здібностей, вартости та праці. Одначе найвищим пошланням жінки є ідеал материнства, що вимагає живої участі жінки в цілому національному житті; жінка вносить великий вклад у розвиток культури, моралі, почувань і господарського життя нації.

Нація не є лише сумою одиниць чи родин. Істоту нації становить дузова і суспільно-політична зв'язь всіх поколінь у творенні історичного розвитку. Не спільність території, раси, мови, звичаїв, традицій, економічних інтересів опреділяє націю, ані не спільні голосування чи воля більшости жити спільним життям, але спільна воля та ідея творити історію, творити власне життя, бути підметом історичного ставання. Отже націю опреділяють: єдність волі, окремішність і своєрідність національної психіки, єдність ідеї - національної свідомости, свідомість єдности і тягlosti цілого ряду поколінь, запсвітів мигулого, сучасних потреб, і змагань на судуче, усвідомлення свого історичного пошлання і своєї ролі в історії та історично-творчий чин.

Істоту нації творять внутрішньо-динамічні, субективні чинники:

1. психологічно-біологічний,
2. суспільно-історичний,
3. духовно-етичний,
4. політичний.

Істоти нації не охоплює ані біологічна расова теорія, що уважає національну спільноту як явище природи, як кровно-родову спільноту. Істоти нації не відповідає індивідуалістична, механічно-атомістична теорія, що розуміє націю, як суму одиниць звязану спільними зовнішніми при метами. Істоти нації не одначує раціоналістична теорія, що уважає націю тільк як твір розуму, фікцію для охоплення життя одиниць спільним поняттям і назвою.

Нація, як психологічно-біологічний твір, як принцип і форма життя, проявляється в істинній самозбереженні й росту гатунку, у волі життя й могутности. Принципом життя є не одиниця, але спільнота, що продовжує тяглість і різnorodність життєвих форм і творює історію. Бо ані родина, ані рід, ані племя, ані раса не дають тако го багатства, різnorodности й гармонійности життєвих форм і змісту, що нація. Нація це найвища й найповніша форма життя. Нація й особистість - це дві форми й постаті творчого процесу життя й історії. Нація, як суспільно-історичний твір спільного пережиття історичної долі й дальшого творчого розвитку та змагань на судуче проявляється у спільній волі й ідеї цілого ряду поколінь творити історію, творити власне життя. Бо істота нації не вичерпується психологічно-біологічною тяглістю й єдністю та багатством життєвих форм і змісту, як пр. рід, племя чи раса, але проявляється тим, що творює нові вартості й нові форми життя і починається до історичного ставання. Націю опреділяє історично-творчий чин, воля й ідея спільно творити історію. Нація, - це спільнота дуза, ідеї, спільно пролятої крови, історичних змагань, чину, праці й боротьби. Саме воля й ідея спільно творити власну історію, історично-творчий чин і спільна боротьба за самостійність створили підстави під формування американської нації, що складається з різних расових мовних і релігійних елементів. Подібно мається справа зо швайцарською нацією. Нація не є ли є чимсь ідеальним, раціональним твором, але чимсь реальним, вона не є ли є лише сіологічним натуралістичним явищем, бо починається до зміни природних форм своєї території та життя, нація не є ли є витвором зовнішних составин географічного положення, бо творить історію й культуру, але є дузово-суспільним організмом, синтезом духових, спиритуальних і реальних вартостей.

Нація, як дузово-етичний твір проявляється в духово-ідейній звязі всіх поколінь, в єдності волі, спільних змагань, почувань ідей, шаповітів і задумів, у спільних моральних поняттях і ідеалах. На протязі історії у спільних змаганнях формується душа нації, національна духовість і характер, формується національна свідомість і власна національна ідея, як синтеза і змість національного розвитку й образ майбутнього життя і як самосвідомість нації, що діє в цілomu ряду поколінь і в боротьбі за майбутнє. Це свідомість свого дузового змісту й внутрішньої форми, історичної тяглісти й опремінности, свідомість національного повликання й свого мусця та завдань в історії. Коли отже ідеї нації, або національній свідомості, як лише Дугел "приписуємо ту сильну, творчу, конститутивну й заховавчу функцію, то мусимо про це пам'ятати, що ідея не є ли є інтелектуальним представленням, але обіймає також травалу чуттєву й діючу підставу, бо є почуванням посвяти для нації /ст. 257/.

Нація - це не ли є біологічно-психологічний, суспільно-історичний і духово-етичний твір, але це також політичний твір, що проявляється у волі й єдності кермувати самим собою, творити власне самостійне життя, творити власну державу. Тільки через державу на-

ція виступає як самостійний підмет історії, як суверен. Нація є джерелом і підставою найвищої неподільної державної влади. Поняття держави й нації не по риваються. Бо існували держави поодиноких племен, рас, міст і династій, а мимо цього не були вони націями й не витворили окремих націй, як пр. Вавилон, Атези, Ассирія, Австрія, і т.д. Більше спільне пережиття історії під одною державною владою впливає на формування національної спільноти, як прим шкоти віспоїлися з Англією не лише державно, але також дузово, перенялися імперіальною ідеєю Англії, або провансальці віспоїлися з Францією мимо своєї відрусної культури та традиції. Означе спільна державна влада Росії чи Туреччини не зміщила національних відрусностей поневоленних народів. Т кож німецька нація чи італійська мимо розиття на різні державки вікінці віспоїлися в один моноліт. Держава є природньою формою політичної організації життя нації.

Нація або є вже державно оформлена, або бореться за власну державність. Нація змагає не лише до внутрішньої дузової єдності й відрусності, але до політичної самостійності й соорності. Одна нація - одна держава, одна національна ідея - один провід.

Воля нації проявляється не як сума індивідуальних волей, чи як загальна воля всіх для спільної користи всіх пр. у справі митних тариф, податків і т.п., але як діяння і змагання для добра цілоти, не лише для користи даного живучого покоління. Воля нації проявляється найкраще у спільній боротьбі в часі війни за вбереження підстав її життя, за могутність і велич, або в часі боротьби поневоленого народу, у спільних змаганнях і переживаннях. Нераз велика індивідуальність пр. Шевченко, або гурт активних борців краще висловлює волю й ідею нації, чим пасивна більшість. Довгел пише: "Воля всіх, спрямована для добра всіх відноситься одиноко до безпосередньої будуччини, знову ж на правдиву національну волю впливає не лише згляд на добро всіх живучих громадян, але в ще більшим ступені думка про тревале добро цілої нації в далекій будуччині.

Нація й земля.

Спільне життя на одній території не означає нації, бо пр. поляки, жидаї, москалі та другі хоча мешкають на українській землі, одначе лишилися дальше членами своїх націй: Хоча українці йдуть на примусову чи добровільну еміграцію, одначе не затрачують своєї національної єдності й відрусності. Т, лише тоді стає хтось членом нації, коли чинно бере участь у боротьбі та праці для добра цієї нації, коли живе й переймається ідеєю нації, коли засвоє собі властивості національної психіки й характеру. Бо хтось може мари орати участь у революційній боротьбі чи державній праці даного народу, перенятися його долею й йому співчувати, знати його історію й культуру, одначе не мусить стати членом національної спільноти, як пр. ватрон захопився визвольними змаганнями Греції, а багато чужинців брало участь у визвольних змаганнях України. Географічне положення, природа, властивості території, впливають на життя націй, оскільки людина на впливи природи й фізичних обставин реагує психічно своєю волею, своїми почуваннями та працею. Фізичне середовище, природа,

географічне положення впливають на життя нації тим, що діляють на:

1. психіку людини, її змісли, враження, уяву й темперамент,
2. на природну селекцію в боротьбі за буття, і
3. на заняття й суспільну організацію.

Судаче суспільно-історична і мілітарна селекція, культурно-цивілізаційна і господарська праця, перемагають вплив фізичного середовища і географічного положення. Бзперечно інакше є життя ескімосів у підсігунових олодцях, а майяців у рівнинній полосі, інакше укладається життя на пустині чи степах, а інакше у рірських околицях. Судаче самі властивості землі не опреділяють характеру й сили народів. На тій самій грецькій землі й серед того самого географічного положення колись Агени створили величаву культуру й історію, а опісля прийшов упадок. Також і Україна на тій самій території створила могутчу імперію, а опісля прийшов упадок;

Індії чи Абеснія мимо гарного географічного положення й багатства природи не зуміли створити багатого й творчого життя і сильної держави.

Серед тих самих географічних обставин раз Іспанія була світовою потугою, то знову славою. Для здосувчого й винахідливого людського духа немає ніяких географічних перешкод, яких не старався б перемогти, як пр. Олександр Великий, Цезар, Наполеон, Колумо, конквістадори, завойовники-Вікінги, відкривці й винахідники і т.п. Характер і ширина простору впливають на характер культури і цивілізації й на суспільно-політичну організацію населення пр. ширина й величина простору Росії вимагає сцентралізованої влади. Надмірне поширення простору без опанування людсь ім елементом і культурно-цивілізаційним змістом доводить до застою або розвитку пр. поширення володарства Риму, монгольської імперії.

Треча простір перемогти й наситити біологічною силою й культурно-цивілізаційною працею й зорганізувати під оглядом державно-політичним. Властивості української землі, природи й географічних обставин впливали на українську психіку й характер, на оушність темпераменту й уяви, поетичну вдачу, людсьв траси.

Фізичні обставини не опреділяють життя й сили народу, лише уможливають використати різні природні можливості й багатства. Пр. положення над морем уможливає розвиток мореплавства й торгівлі.

Нація є звязана зо своєю землею більше психічно, історично й культурно. Цлий ряд поколінь ту землю здосув своєю кровю та працею, на тій землі творив і пережив свою історію, ту землю й ті багатства перетворював своєю культурно-цивілізаційною працею. Пдісно українська земля, Кавказ, Карпати, Дупро й Черне Море є нерозлучною частинкою національного життя, обвіяні національними почуваннями, просяяні кровю предків, опановані українським національним духом і волею. Земля - це немов той грунт, у ялу коріниться дерево людської раси, одвлене со ами крові з величавою короною людського творчого духа під сонцем великої ідеї.

Нація й нарід.

Нація - це вищий ступінь розвитку народу. Це ідейно-політичне оформлення й завершення народу. Нарід стає нацією, коли витвориться у нього спільна воля й ідея творити власне життя, політично себе оформити, коли усвідомить собі своє історичне покликання й духову звязь з минулими поколіннями та змагає творити свою майбутність.

Нарід - це суспільна група, що зв'язана спільною мовою, спільним пожиттям на спільній території, спільною расою, культурою та традицією. Нарід - це також кожночасне живуче покоління даної нації.

Нарід стає нацією, коли піднімає боротьбу за власну державність, або в державі витворює почуття й свідомість духово-етичної зв'язи всіх поколінь і ідею добра цілоти.

Н а ц і я й п р а в о .

Право по своїй істоті мусить випливати з духа нації, з волі та ідеї нації, з національної свідомості, характеру й моралі та мати на оці добро й розвиток національної спільноти. Український націоналізм протиставляється індивідуалістично-формалістичному правові, опертому на поняттях римського права, що має на оці особну одиницю та збереження державного порядку. Український націоналізм протиставляється також матеріалістично-класовому поняттю права у совітській дійсності. Український націоналізм творить свою систему українського національного права, що випливає з національної свідомості й з національного характеру, відображає розвиток цілого національного життя і є оформленням волі та ідеї нації. Нація творить право. Держава надає правові відповідного оформлення, санкцій і виконавчої сили. Державна влада є лише органом права, якого джерелом є нація. Поневолені нація творить своє право, свої правні ідеї, со не признає окупантської влади й з нею бореться. Нові правні норми й засади повставали революційним порядком. Французька революція втворила нову правну систему. Також національні революції поневолені народів були підставою для повстання нового права. пр. революція Хмельницького.

Український націоналізм розбудовує цілу правну систему на національному принципі: добро й охорона нації є підставою цивільного /спадкового родинного/ карного й політичного права.

Чому нас українців обов'язують закони української нації й революції. Ворожі правні системи є фізичним насильством і безправ'ям, проти якого ми боремося за українську владу, силу та право. Українська правовість є сильно зв'язана з національністю. Українська правовість це українська "правда", свідомість обов'язків і внутрішнього ладу. Нація є підметом і джерелом права, держава чи Вождь є лише речником і органом правних функцій нації, що дістають як виразники волі нації. Також воля механічної випадкової більшості демоліберального парламентаризму не є виразником і творцем права. Лише воля нації та її добро є мірилом права, со лише нація виявляє волю і тяглість життя цілого ряду поколінь і означає дальший розвиток цілоти на будуче. Також джерелом права не може бути воля одної класи колись родової аристократії й династії, а тепер воля пролетаріату коштом безправного поневолення цілої нації.

Н а ц і я й л ю д и н а .

Людина не вибирає собі довільно нації, але родиться, росте, живе, розвивається, працює та творить серед даної національної спільноти. Людина родиться з даними здібностями, психічними диспозиціями та психологічними енергіями. Національна спільнота надає якостевому змісту й оформлення її волі, інстинктам, почуванням, свідомості й поступованні. Національна спільнота з цілим своїм минулим, з дузо-

во-культурним спадком і впливами суспільного середовища, з цілим життям і розвитком теперішності та змаганнями на майбутнє, впливає на формування душовості, характеру, світогляду, моралі й якості та роду праці людини. Якщо істотою душовості людини є суспільна форма та зміст, а нація є найглибшим і найповнішим усупільненням, то властивістю душовості людини й особовості є найповніше й найглибше зіспоєння з нацією, просягнуте національним змістом і формою. Національне якість є важ означення людської душовості й особовості найраче відзеркалюється у великих постатах. Данте, Шекспір, Гете, Шевченко, асо Ріттер і Мусоліні, є найрачими виразниками властивостей своєї нації. Саме на тих просторах, де є загострені національні суперечности й напружені в боротьбі й суперництві всі сили, там дуже часто виростають великі індивідуальности, як пр. Кмальницький і Шевченко. Важначні полки звичайно походили з. т. зв. "кресів": Гулківський, Чарнецькі, Собескі, Мцкевич, Словацькі, Пінсудські в Німеччині: Гінденбург, Гітлер і т. п.

Людина стає ційно тоді повною й цілою людиною, коли зіспоєна всіми силами душі, волі, серця й думки з нацією. Рівноградність національних спільнот витворює різноградність і багатство особовостей. Сила та творчий розвиток нації є підставою багатства змісту і типів людини. Різноградність національних спільнот і рас є підставою творчого процесу історичного ставання. Через націю людина вривується своєю волею й чинами у творчий процес історії.

Н а ц і я й л ю д с т в о .

Коли б не було різних рас і націй зо своїми суперечними змаганнями, а були лише поодинокі люди обняті в людство, тоді історія була б дуже бліда, культура й цивілізація однотипна й закованіла, люди стали б плиткі й подібні до себе, вияловів би дуз, заниділа б воля, заскелілися б асо розстепілись би почування й думка, заниділа б творчість. Немає людства як якоїсь надградної душово-культурної чи політичної спільноти, є лише поодинокі раси, народи, держави й нації. Зо всяким всесвітянським гаслом криється імперіалізм сильних народів, цеси ослабити чужність і відпорність слабших народів, яких хочуть завойувати. Польща йшла на Україну під плащиком ширення культури і цивілізації та "охорони" України перед дикими ордами турків і татар. В 1920 р. Польща пішла спільним походом на Київ під плащиком боротьби проти большевиків за "нашу й вашу вольнобць" а в дійности замірала відновити Польщу в англійонських рамках "від моря до моря". А увсі ці високопарні гасла кінчилися поділом України асо в Андрусіві асо в Ризі. Та ож Москва йшла на Україну, при риваючись то спільністю православної віри, то всеславянством, то знову большевцьким інтернаціоналізмом, солідарністю всіх "гноних і голодних" пролетарів. Та всякі всеславянські чи всесвітянські гасла притуплювали й приковали національну волю боротьби за державність, ослаблювали й розладали українські сили, затирали національну відрусність, гамували розвиток національно-державницької свідомости. У старині Мітридат використовував гасла охорони й визволення малих народів Греції й Малої Азії в боротьбі з римською імперією. Католицька Іспанія поширювала свій імперіалізм під омофором боротьби з еретиками в Нідерляндах. Німецькі ж орден крестоносців при ривав свої завойовницькі апетити гаслом ширення християнізму серед поган. В імя ширення європейської культури й цивілізації відбувався імперіалізм Англії, Франції, Італії. За прапо-

рами французької революції: "свобода, рівність і братерство", йшли завойовницькі штики наполеонських військ. Подібно за червоними прапорами псевдівної революції й міжнародного братерства пролетаріату йшли на Україну завойовницькі орди червоної Москви, щоби загарбати її землю й багатства. Чи ж не користають більше інші народи, коли нація є сильна і могутча, чим слаба?! Чи ж не принесла більшої користі для розвитку культури й цивілізації могутча Англія, Франція, Італія, Україна Воле миру Великого і Ярослав Мудрого, чим слаба Малоросійська Провансія під чоботом царської Росії?! Яку користь принесла для людства, для міжнародного пролетаріату т. зв. Радянська Україна?! Хіба що її коштом, на її праціта крові жирує московський вампір. Як можна піддаватися всевітнським ідеалам вселюдського братерства, справедливості й гуманності, коли між народами панує заперка боротьба й суперництво, де перемагає сила, а не гуманність чи вселюдська справедливість? Всякі вселюдські гасла міжнародного братерства, всевітнього миру й поступу, міжнародної солідарності пролетаріату є тою тяжкою мрякою, що впроваджує слабші народи в блуд і заслонює величавий схід сонця національного відродження та власної ідеї ідеї. Тільки сильна самостійна Україна може своєю творчістю внести вклад в європейську культуру й цивілізацію та взяти в опіку менші народи перед хижацькими кігтями московського імперіалізму.

Тільки самостійна могутча Україна може принести іншим народам нові вартости нового кращого життя. Коли Україна розвине усі свої творчі сили під охороною меча, тоді з її недобань скористають інші народи. Боротьба за визволення України є гаслом боротьби за визволення всіх поневолених Росією Народів. Тільки завзятою боротьбою та працею для добра України, для її могутчості й величі принесемо свободу й нове життя, нову культуру й цивілізацію для всіх поневолених ігнолених Росією Народів.

Англіїці держаться такої засади: "Слушно чи не слушно, мій край передусім!" Коли йде про долю й добро власної нації, тоді не сміє бути ніяких вагань і оглядання на вселюдську справедливість, тоді рішає аргумент сили й боротьби. Тільки сильні й войовничі народи ростуть і розвиваються, слабі упадають і стають знаряддям в руках сильніших.

Н а ц і я й д е р ж а в а .

У відношенні до інших народів тільки власна самостійна держава дає силу внутрі й навні й дає нації право виступити як суверен і підмет на історичній арені. Держава є природною формою життя нації й найвищою політичною організацією всіх сил нації. Державні форми й державні ідеї проходили свій розвиток від племінних держав, держав-міст до феодалних, династичних, імперіальних і національних держав. Розвиток державного життя є залежний від суспільної зрівнячкості, від розвитку культури й цивілізації, від соціального й господарського розвитку, від властивостей поодиноких рас і народів. Теперішній національно-суспільний, культурно-цивілізаційний і господарський розвиток допровадив до повстання націонратичних, корпоративних і тотальних держав, що озоплюють і організують ціле життя, народу. Треба відрізнити підставову внутрішню форму орга-

нізації держави від державно-правного устрою, який залежно від потреби і розвитку може бути монархією, республікою чи диктатурою. Державна влада може находитися в руках кількох, одної чи групи чи класи в аристократії чи олігархії пр. аристократична монархія й республіка, пр. Греція, Рим, італійські республіки і т. д., в руках загально за посередництвом своїх представників у демократичній мі, охлократії чи соціалізмі, або в руках одного пр. абсолютного монарха, деспота /султана чи каліфа/, або диктатор. Такою підставою внутрішньою формою організації держави є національна спільнота, а не династія чи клас.

Український націоналізм дає нове розуміння й нові засади організації держави, що називається націократичною державою.

Розуміння націократичної держави протиставляється ліберал-індивідуалістичному розумінні держави, якої ціллю є хоронити права одиниці та служити інтересам одиниці. Розуміння націократичної держави в демократичній системі, де держава є організацією населення, живучою на одній території під спільною владою, щоби забезпечити користь і свободу різним групам з механічним розподілом влади. Звичайно в такій державі бере верх одна національна або класово-партійна група над іншими групами населення.

Також націоналізм протиставляється соціалістичному розумінні держави, як організації влади панівної класи коштом виласкуваних клас.

Теоретично, соціалістична держава має бути організацією продукції та праці, що має на цілі забезпечити користь і суспільну справедливість для угнетених клас. Однак в такій соціалістичній державі приходить до влади одна класова чи класка, що жирує коштом інших верств і народів як у СРСР. Націократична держава українського націоналізму забезпечує розвиток одиниці, цілого народу та всіх працюючих груп на підставі національної солідарності та суспільної справедливості. Державне життя організує надбання всіх поколінь минулого, сучасних потреб і змагає на будуче, а не має лише забезпечити інтереси одиниць, поодиноких клас і групе

Також не відповідає істоті держави синдикалістичне розуміння і організація держави, як спілки працюючих груп. Професійні синдикати - це лише органи й функції національно-державного життя: Не відповідає істоті держави платонівська чи геглівська концепція держави, як оформлення й реалізація абсолютної моральної ідеї, як вияву й органу волі та ідеї абсолюту. Держава є твором суспільно-історичного розвитку. Концепція націократичної держави українського націоналізму є відрубною від концепції абсолютної держави фацизму, де держава є вищим поняттям від нації.

Також держава не є лише самим знаряддям і засобом розвитку національної спільноти. Держава є природнім оформленням і політичною організацією нації, що має на цілі зберегти тугість розвитку і надбання усіх поколінь для добра й сили цілої нації. Держава, як витвір боротьби та праці цілого ряду поколінь, не може бути знаряддям у руках якоїсь одної династії, класки, партії, класки чи навіть цілого живучого покоління але добром цілої нації. Поняття держави не можна утотожнювати з одним її органом, чи з одною її функцією, пр. одночасним внутрішнім ладом. Держава є не лише органом права і політичного життя, але є підметом історії, великим моральним добром і культурно-цивілізаційною силою. Завдяки державі людина й нація не лише одержують правну охорону життя й майна, але мають змогу розвиватися під оглядом культурно-цивілізаційним, моральним і вплива-

ти на хід історії.

Держава зберігає тяглість життя і розвитку нації, лучить надбання минулого з сучасними потребами й організує майбутнє. Зберігає й передає надбання ульфури, цивілізації й господарського життя й їх лучить в одну органічну цілість, щоби не роздрісались і не засклячили в собі поодинокі ділянки життя й поодинокі суспільні групи. Держава зберігає й передає грядущим по оліньям не лише матеріальні здобутки, але твори дуза й думки, прапори великих історичних чинів і малять про великі подвиги й історичні постаті.

Держава уможливає розвиток культури /науки, мистецтва, виховання/ розвитку цивілізації, нових відкриттів, винаходів і завоювань здобучої волі й творчого дуза, причиняється до піднесення господарського й суспільної, зрізничкованости. Держава дає силу, організацію та координацию. Держава є тілом, органом нації. Нація є підметом і джерелом влади. Держава є власністю всіх членів нації. Держава виявляє свою істоту в таких функціях: 1. політично-організаційній, 2. правовій, 3. культурно-цивілізаційній, 4. виховній, 5. соціальної, 6. економічній, 7. мілітарній, 8. зовнішнь-політичній.

Чинність держави є всеобіймаюча й координуюча. Функція держави опирається на таких підставах:

1. національній спільноті й політичній організації народу під одним авторитетним проводом, посилюючи здоровля і плодючість біологічних сил народу /націополітика/.

2. на організації, перетворюванні й поціренні території відповідно до своїх політичних, господарських і стратегічних потреб /гесполітика/,

3. на організації сильної авторитетної влади, опертої на сили та праві /кратополітика/

4. на співпраці й організації всіх суспільних верств на підставі суспільної справедливости й організації праці, щоби втягнути всі верстви в процес державного життя /соціополітика, ідея усупільненої держави/,

5. на організації господарського життя на організації й розсудові всіх продукційних сил і багатств країни, щоби досягнути не лише політичну, культурну, мілітарну силу, але також і господарську самостійність і розвиток /економполітика/.

Українська націоратична держава є державою нації та праці. Тотальність держави спирається на тотальности нації, а не на всевладности адміністрації, державного апарату. Тотальність держави треба розуміти не механічно, але внутрішньо і органічно, це однацілість нації, держави, й суспільности, це суцільне повязання в одну органічну цілість всіх ділянок і інтегральна єдність всіх продукуючих верств, а не "уравніловка" чи "зривальтування" всіх під один стрихулець доктрини чи режиму.

Нація, держава, суспільність і націоналізм творять одну органічну цілість, що себе взаїмно доповнюють. Знехтування суспільних сил державною владою доводить до внутрішнього розбиття, ослаблення і закостеніння держави, як пр. у Франції перед французькою революцією, у царській Німеччині, Австрії, царській і совітській Росії, в імператорській Японії, в монархійній Іспанії. Також знехтування значення й авторитету держави всіма демобілітарними, соціалістичними й анархосиндикалістичними групами доводить державу до сезладдя й упадку та розбиття цілого життя, як в Україні 1917 р. в іспанській революції.

Треса, щоби всі суспільні сили зрозуміли вагу державности, удержалися а держава вросла і оформила всі сили і потреби продукуючих груп. Українська держава буде державою працюючого народу, опертою на сили і єдності національної спільноти і на всеобіймаючости націоналізму під одною великою ідеєю, під одноцилим авторитетним провідом і сильною владою для добра і розвитку цілости: всіх верств і всіх поколінь.

Державний лад України мусить органічно виростати й відповідати психіці, характерові, суспільній структурі, політичному положенні, історичному розвитку, життєвим потребам і примуваннєм на судуче української нації.

Державний лад в постановці українського націоналізму є органічно-інтегральним устроєм, що судуче синтезує всіх діючих сил і всіх діянок життя на одному фундаменті національної спільноти і співпраці всіх продукуючих верств під одною копною сильною державною владою. Український націоналізм не бореться за такий чи інший державний лад, пр. за монархістичну чи республіканську Україну, але за силу і розвиток цілої Нації - Держави.

А в державі за такий лад, щоби уможливив розвиток всіх сил нації і причинився до піднесення на вищий рівень культурного життя і господарського добробуту українського працюючого народу. Підставою як української нації, так української держави є працюючий народ, селянство, робітництво та інтелігенція, мода духової і фізичної праці. В часі боротьби і закріплення української держави український націоналізм видвигає потребу національної диктатури, що зосередить всі сили внутрі, опанує залізною рукою всіякі відосередні анархічні прояви і ворожі зазіхання, а на зовні дасть рішучий відпір ворогам і чужинецьким апетитам.

Вимога національної диктатури є тільки переходною фазою будівництва української держави, як твір національної революції. Брак сильної диктаторської влади, як у часі Хмельницького причинився до кровавих судорогів української національної революції 1917 р. і до розбиття молодої української державности.

Нова влада здобува в революції чи війні мусить бути сильною, диктаторською, як влада Наполеона, Хмельницького, Мусоліні чи Гітлера. Зокрема Україні треба сильної та твердої диктаторської влади і залізної дисципліни, щоби опанувати наслідки довголітнього поневолення всі анархічні відосередні сили і хаос на Сході Європи, по розвалі совітської імперії. Та оскільки політичне положення України: "при битій дорозі" між Заходом і Сходом під напором московського молоха вимагає великої зорганізованости і сильної державної влади. Однак диктатура не може бути довготривалим державним устроєм, щоби не заклепилася в собі і не стала механічно-фізичною диктатурою, опертою на фізичній силі війська і державної бюрократії, як пр. у Польщі, Світах, чи в монархічній Іспанії диктатура Прімо де Рвера. Диктатура мусить опиратися на моральній та політичній піддержці цілого народу. Диктатура мусить так довго тривати, аж доки не упорядкує внутрішніх відносин, не зорганізує і не утривалить здобутої влади і нового ладу. Бурхливий час переломів, революцій і воєн, що витворюють великі зміни і потрясення, є часом диктатур, як пр. по світовій війні. По зникненні закріпленні і упорядкуванні української держави на підставі засад націоналізму, український націоналізм видвигає потребу націократичного республіканського устрою, судованого на засадах:

1. найвищої неподільної влади нації та її добра,
2. на засадах одноцілої сильної, авторитарної державної влади, а не механічно розділеної,
3. на засаді верховної влади голови держави, що координує й символізує єдність державної влади,
4. на засаді тривалої виконавчої влади, поклианою головою держави й перед ним відповідальною, а контролюваною представниками народу,
5. на засаді представництва всіх працюючих верств у державних законодавчих органах,
6. на засаді провідницької організації та особистої відповідальності адміністративного апарату: провідник, керівник і фаховий штаб співробітників, при співпраці з починності - цілого населення в самоуправі: громадській, господарській і культурній;
7. на засаді організації й єдинокії національно-державного проводу з усіх верств;
8. на засаді одної світоглядно-політичної організації в цілі ідеологічної синтези і суспільно-політичного вироблення народу,
9. на засаді незалежності національного судівництва від адміністративної й виконавчої влади, лише формальне підпорядкування голові держави. Суди вирокують в ім'я нації й голови держави.

Державне законодавче представництво всіх зорганізованих продукуючих груп, мусить складатися не лише з представників господарського життя, професійних організацій, але з представників усіх громадянських виховних і культурних організацій і товариств вищої ужиточності, як пр. Провісита, Рідна Школа, організації комбатантів, високих шкіл, виховання молоді і представників політичної думки і т. п.

Державне законодавче представництво мусить узгляднити представників не лише суспільно-професійного й господарського життя, але представників політичного й громадського життя.

Державне законодавче представництво мусить узгляднювати з одної сторони всі нуртуючі потреби, інтереси й думки цілої суспільності, сути на правду представництвом цілого національно-суспільного життя, істотних потреб всіх верств і ділянок, сути діловим і відповідальним органом, а не партійною безвідповідальною пустомельщиною і дискусійною трибуною демоліберальних парламентів.

З другої сторони національне представництво мусить репрезентувати інтереси і добро не лише існуючого покоління даної суспільності, але цілої Нації та Держави, зложене з досвідчених фахових дорадників, державних мужів і людей праці. Тому впливає потреба, щоб законодавче представництво складалося з двох органів: Національної Ради Праці, що відзеркалювала б потреби, інтереси й нуртуючі думки існуючих суспільних груп, і Державної Ради, що складалася б з старших, досвідчених мужів, яка репрезентувала б національно-державницьку політичну думку й потреби не лише сучасності, але й майбутніх поколінь.

Ті два органи доповняли б себе взаємно, а не гамували, як у демоліберальному парламентаризмі. Один орган підходив би до всіх справ більше під кутом тривалих державно-політичних потреб, а другий під кутом існуючих безпосередніх потреб життя і всіх працюючих груп. Представників до одного видвигали б всі суспільно-професійні й громадські організації, а представники другого органу емов політичного сензату складалася б з представників, видвигнених світоглядно-політичною організацією, самоуправними тілами й в частині іменованих головою держави. Після цілий нарід вибирає видвигнених представ-

ників у загальному, безпосередньому, рівному й тайному голосуванні, пропорційно до ролі та значіння поодиноких суспільно-господарських і громадських організацій для цілоти життя Нації-Держави.

Націократична система українського націоналізму дає рівні умовини і шанси для всіх членів уся національної спільноти замати найвищі громадянські й державні становца, мати вплив і брати участь в державній діяльності національно-державним життям без огляду на походження й матеріальне становище. Всі члени національної спільноти є співгосподарями української землі, цілого національного господарства, й держави. Держава, господарство й культура і ціле національно-суспільне життя є спільним доором всіх членів нації, які є співвідповідальні за цілість, силу й розвиток нації-держави. Тому мають рівні права й обов'язки не лише відповідати за силу й долю держави, але брати активну участь у кермі державою; тим різниться засадничо націократія від демократії, що демократія віддає керму національно-державного життя в руки хаотичного демосу, поділеного на рівні частини анонімової маси, яка руководиться не доором та істотними потребами цілоти, але безпосередніми інтересами поодиноких партійних чи класових груп. Звичайно на плечах спантеличеної народньої маси доходить до влади невідповідальні партійні демагоги, що вмють масі приподобитися різними обіцянками, або представники багатих класів, як у плітократичній демократії Франції, Англії чи Америки. За лаштунком т. зв. "радянської демократії" криється всевладність партійної клітки й бюрократії коштом інтересів працюючого народу й цілої нації.

В націократії мірилом оцінки людини й її права є умова чи фізична праця, а не приналежність до якоїсь партії чи класу. Хто працює з користю для нації-держави, той має право не лише висирати й бути висираним, але брати діючу співучасть у кермі державою. Обов'язок праці й постава до праці є підставою права. Український націоналізм підчеркує діловість, компетентність і відповідальність. Що може говорити приміром професор чи мистець про потреби хліборобства чи промислу, а купець чи селянин про високі школи, хто судову коаролів чи ведення війни? Знову ж цю поодинокі суспільно-професійні й громадські організації не засмелалися тільки у своїх професійних і господарських інтересах, вони охоплюють на терені законодавчих установ цілість національно-державного життя й беруть у ньому співучасть і співвідповідальність. В націократії національні представництва репрезентують інтереси цілої нації й істотні потреби всіх діяльних життів і всіх верств, а демократії вибрані представники доають переважно про інтереси своєї партії чи висираної округи, цю не втрачати висирочих голосів. Також поодинокі партії не руководяться доором цілої Нації - Держави, але доають про те, цю не втрачати впливу серед своїх висирочів. В націократії підставою й мірилом є влада й дооро нації та праця.

Формування української нації

й розвиток національно-державницької думки.

При організації національно-державницького життя й боротьби за державність, при її судорі й закріпленні треба звернути увагу на процес формування нації й на стан розвитку національно-державницької думки й сили. Яким ми шлях пройшли? В якому положенні нааходимоса, де стоїмо? Яким стан наших сил і які завдання перед ними? Треба

^п
Үїнського закритоного народу за національні й соціальні права, за вільне життя української людини, яка не хотіла бути рабом, кріпаком, ворожої держави. Крім цілу історію України кровавою ниткою тягнеться ідея вільної нації, вільного народу, вільної людини й вільної праці. Національна ідея є підставовою, центральною ідеєю і рушійною силою цілої історії України.

Мімо упадку козацької держави й розбиття козацької правовірної верстви, почуття національної окремішності заховалося в душах і серцях народу, зберігалося в козацькій традиції немов передавана козацька шабля й козацькі звичаї й думи. Найкращим доказом незнищимості й живучості української нації є поява та творчість Т. Шевченка, який втілює і вивів волю та ідею нації й подав у заповіті майбутнім поколінням. Від появи Т. Шевченка наступає нове велике відродження нації, гамоване ворожими силами й розкладовими течіями провансальства "малоросійства", українофільства, Драгоманівщини, всеславянства, демодієралізму, космополітизму й соціалізму. У визвольних змаганнях 1917 р. наступає зрив національної стихії, неформальною виразною національно-державницькою ідеєю. Акти 22-го січня самостійності й особорності, 1. листопада, Крути, боротьба з наступом ворожих сил на Україну є виявами й доказами дальшої кристалізації національно-державницької ідеї, що нашла своє дальше продовження й всестороннє оформлення в націоналістичному русі на всіх українських землях і всюди, де тільки ється українське серце. В ідеї й чинах українського націоналізму формидася й виявляється істота й сила України, об'єднався весь український нарід в одну велику неособорну національну спільноту.

Н а ц і о н а л і з м і п а т р і о т и з м .

П с и х о л о г і я н а ц і о н а л ь н и х п о ч у в а н ь .

Патріотизм є початковою стадією розвитку національних почувань і національної свідомості. Патріотизм проявляється у сфері почувань, привязання до рідної землі, минулого, звичаїв, обичаїв та спільної симпатії й позиття без політичного оформлення й політичної акції. Дуже часто патріотизм є зв'язаний з даною територією т. зв. регіональний чи партикулярний патріотизм, пр. шотоський чи провансальський, патріотизм Басків, фламандців, з даною державою чи династією як пр. колишній австрійський патріотизм. Колись царська Росія старалася витворити серед українців всеросійський патріотизм "ошчеросів," а українцям позвонити на регіональний, "малоросійський" патріотизм. Подібно тепер большевиками стараються вловати людев до "советської батьківщини" і "советський патріотизм", шою й чуттєво привязати поневолені народи до московського державного воза. Українцям позвонити на малоросійський патріотизм народу-племени у видиваній сорочці, "українізації".

Подібно колись чежи старалися штучно витворити "чехословацький" патріотизм, а сероа ягославянський. В англійських домініях пр. у Канаді, Австралії витворюється своєрідна форма територіального патріотизму, що не виключає й не суперечить імперіальній ідеї гордого Альбіону. Націонал-соціалізм мусів опа овувати й перетопити в один все-національний, політичний світогляд різні партикулярні патріотизми пр. баварців, саксонців, австрійців, і т. п.

Український націоналізм не шаперечує вгачення патіотизму в житті і розвиткові народів, він вимагає не лише почування привязання до рідної землі і минулого, але політичної активності і боротьби за власну державність.

Не вистарчає сам сентимент до України, як колись у різних українців, народників і літератів типу Котляревського, Метлинського чи Кирило-Матодіївців, або сучасних совітських патріотів. Крім того в нас витворилися своєрідні партикулярні патріотизми, як Галицький, карпато-український, буковинський чи може кубанський, що треба перетопити в одному націоналістичному світогляді і у спільній суспільно-політичній боротьбі на всіх землях за українську державність, заховуючи різnorodність народніх звичаїв, ноці і властивостей поодиноких теренів, але в одній соборній українській Нації-Державі.

Націоналізм як світогляд і суспільно-політичний рух є чимсь вищим, глибшим і повнішим чим патріотизм, що задовольється самим почуванням любови та привязання до рідної землі і народу. На сіці території, льного патріотизму, що його видвигать гетьманці, треба нам заховати і поставити національний патріотизм, як плекання і заховання українства, властивостей української Нації, звичаїв, обичаїв, традицій, культу предків, як любови до свого, і а не-нависти до ворожого, як вреті вростання і нерозлучне привязання до рідної землі.

Почування національного патріотизму треба плекати там, де поодинокі терени і частини народу ще не дозріли до сприймання націоналістичної ідеї, як пр. Холмщина, Лемківщина, Полісся, Бессарабія, Кубань і т.п. Крім почувань патріотизму відіграють велику роль в житті народів почування "шовінізму", що означає виключність і вороже відношення до ворогів у чужинців. В шовінізмі гострота почувань є дуже відьше розпалена і піднесена. Патріотизм це, немов шаля, шовінізм - обосічний, гострий меч, що відтінає від ворожих сил. Патріотизм - це немов лямада вічного вогню на олтари батьківщини, шовінізм, це жар серця і вогонь непримиримих очей вряків, що з готовою зоркою идуть до наступу на ворога і бережуть своїх кордонів. Шовінізм переходить у пристрасть. Істота шовінізму не проявляється у засліпленому захопленні всім своїм, мовляв воно найкраще. Це відьше почування засліпленої і вічно наїженої виключности до противних сил, як пр. польські україножери ставляться до українців. На ворожий шовінізм треба відповісти запеклістю і виключністю власного національного шовінізму. Бо любови до свого відвідає ненависть до чужого. В житті і визволенні народів відіграє велику роль не лише любов до свого, але ненависть до ворога немов друге вістря обосічного меча. За запеклою ненавистю до Англії соролиса ірландці кілька століть за своє визволення, з ненавистю соролиса балканські народи проти Туреччини. Ненависть українців до Польщі і Московії зсерегла національну відрусність і сула руйнівною силою в запеклій боротьбі з ворогами. Треба ненавидіти все те, що є рідке, низьке, підле і вороже і це безпощадно нащити. Треба, цю ненависть впливала з великої любови і відданости ідеї і була чинною, революційною, а не пасивною ненавистю раба, що уміє лише ненавидіти свого пана і проти нього сунтуватися, а не хоче стати сам паном своєї долі і життя. Нехай наша любов і ненависть буде така гостра і чужна як той меч у руках воїна, готовий до удару. Не меншу роль від ненависти відіграє жадоса помсти і почуття реванжу за стоптану національну честь, яка пхили французів до відплати за програму під Седаном, знову ж запаловала німців до боротьби проти версайської системи. Такі почування, як жадоса помсти за заподіяні кривди і переслідування, почуття ненависти, несправедливости і т. п. є великими руйнівними силами в різних революціях, які те почування треба вмілою пропагандою і акціями розбуджувати і відповідно організувати. В азійських або фариканських расах є почування недовіря і ворожости до інших рас, т. зв. ксенофобія, це в перцу чергу племінне і расове почування.

Таку расову ненависть відчують німці до жидів, українці до москалів, як інстинкт і осягання зберегти чистоту раси й її розвиток.

Велике значення в національному житті має почування національної гордості й чести, як почуття своєї сили й вартості, пр. у Гордо-го Альбіону, що є підставою могучості, відручності, почуття вищості й самопевності англійців, зокрема у відношенні до інших рас жовтої чи червоної.

Великою рушійною силою є почуття своєї національної вищості й історичного післанництва, як пр. у жидів почуття вибраного народу або в німців почуття вищості германської раси й її післанництва, що є підставою їхнього імперіялізму.

Відвертеним почуванням є почуття нищевартості, що витворюється дуже часто у поневолених народів, яке ослаблювало почуття могучості й боротьби. Таке ослаблююче почування треба викорінювати. З почуванням національної вищості є зв'язані почування слави й величчя, як відчуття своїх ми улих великих чинів і змагання до могучості в майбутньому. Тільки треба уважати, щоби почування своєї вищості й величчя не перейшло в дешеву й пустопорожню мегаломанію, як пр. польська зарозуміла "моцартствосць". Багряницю й маєстат володаря чи героя не можна порівняти з пестрим одягом театрального актора, а правдиву силу з котурнами. Копулою почування величчя й слави є почування маєстату держави чи нації.

Почування посвяти, відданості й вірності Нації, що проявляється в культу погиб і в культі невідомого серця, є тим зруженням крови національного організму.

Національні почування надають національній ідеї оживчої сили, не- мов биття серця й моторичної енергії актам волі в боротьбі, праці та творчості.

Національні почування це немов образи, мальовила, вітражі, різь- би, олтарі й копули в драмі національної ідеї. Це подув вітру для напнятих вітрил національного духа й ідеї. Українську націоналістич- ну ідею треба глибоко закорінити в національних почуваннях: чести, слави, гордості, історичного післанництва, любові й ненависти, посвяти й маєстату нації, їх оформити й зорганізувати, щоби проя- вилися в національній етиці, мистецтві, вихованні й в запеклій не- примиримій боротьбі з ворогами. Треба українську національну ідею поставити яскраво, всьогобімаючо й ударно, щоби національні почу- вання сули виразно оформлені, вилючні, всьогобімаючі й ударні. Не- ясність і невизначність ідеї, не лише спричинює житкість, хаотичність і розливність почувань, але орак гострої далекосягної думки, роз- порошення й житання волі, орак рідучості в чинах і витворює поло- винчасті, роздвоєнні душі й характери.

Глибокі, сильні почування, зорганізовані довкруги ударних і вираз- но поставлених ідей формують сильні душі й виразно означені рідучі характери, здійсні до рідучих чинів. Всякі інтернаціональні всє- людські ідеї, всєлюдської справедливості, людяности, пацифізму, братерства народів чи "гнаних і голодних" відвертають почування від національного грунту, розводняють, розпорошують і ослаблюють, при- тупляють чуйність і вразливість на ворожі зазіхання.

Н а ц і о н а л і з м і і м п е р і а л і з м .

Українська національна ідея, національна воля й національні почування мусять бути імперіалістичні, щоби протиставитися наступам ворожого світу.

З поняттям імперіалізму звичайно влянуть гнет, визиск і поневолення слабших народів. Большевики вмовляють всіх і вся, що імперіалізм, це крайня форма капіталізму, а самі виявляють як найбільший імперіалізм під новою фірмою. Безперечно і різні прояви імперіалізму: Однак український націоналізм розуміє імперіалізм, як природній вплив волі могутости й розросту даної нації, що поширює чи то впливи свого духа, культурно-цивілізаційні вартости, чи поширює ~~на~~ свої біологічні сили своєю плодючістю та здоров'ям, чи здобуває нові простори для життєвих потреб і піднесення своєї сили й багатства, чи займає важні стратегічні пункти, щоби вдержати свою могутість і випередити ворога.

Кожна нова ідея була здобувчою і імперіалістичною, як пр. ідея Магомета, що підняла арабів з невідомого племені до світової імперії та підняла їх на підвісний світ.

Ідеї християнізму своїм імперіалізмом духа здобули майже цілий світ. Ідеї французької революції чи большевицької були надихані імперіалістичним духом і здобувчою волею завоювати світ. Також ідеї фашизму і націонал-соціалізму розбудили волю могутости й повели свої народи до нових завойовань.

Кожна здорова й повна сил нація є здобувча. Колишня Іспанія в боротьбі з маврами за своє визволення розбудила такі сили, що вони стали підставою її могутости та підняли відважних конкістадорів на завойовання нових світів.

Взагалі істотною прикметою шодського духа й волі є здобувчість і розріст, а незаспокоєне бажання могутости й великості.

Рости, мислитися, боротися, здобувати, перемагати, творити нове життя, бути сильним і могутим - отсе вимоги життя та прикмети здорових народів, що панують над світом. Треба плекати внутрішній, потенціальний імперіалізм до як найбільшого росту й могутости, щоби не датися взяти під ноги чужим здобувчим націям.

Московському імперіалізмові, що суне на Україну під різними видами царського чи совітського імперіалізму, зломить зуси й вирве хижацькі кігті тільки сила і розмах українського імперіалізму.

Ідея української великодержавности, яку видвигає український націоналізм, є вимогою історичної долі України, її історичної місії, геополітичного положення між Європою й Азією, врешті є вона впливом стратегічно-політичних потреб. Щоби відомити наступ московського імперіалізму, треба йому протиставити могутість і здобувчість українського духа й волі, імперіалізм духа й меча, здобувчу імперіалістичну ідею великої революції, визволення й оборони всіх поневолених Росією народів в ціли повного розвалу московської імперії. А на місці совітського хаосу й тиранії треба створити новий український лад на сході Європи під володарством України.

Український націоналізм приносить новий героїчний імперіалізм, імперіалізм духа, ідеї, культурно-цивілізаційного ренесансу, визволення й охорони слабших народів і збування нового ладу під охороною української сили, влади й меча.

Націоналізм і милітаризм.

Напрямні української воєнної доктрини.

В нас вмовляли всякі пацифісти, космополіти й соціалістичні доктринери, що милітаризм, — це вияв капіталізму в ціли поневолення угнетених клас і народів, щоби приспати й притупити волю та ідею нації й її "в огні окрадену здуудити". В житті народів рішає закон сили, й боротьби. Тільки войовничі народи вдержуються на поверхні життя. Тому український націоналізм мусить посорювати пацифістичну духовість і світогляд, всякі мрії про вічний мир і гуманність. Про це переконався англійський пацифіст і вчений Рускін, що у своїй промові до учнів воєнної школи сказав таке: "...всі народи пізнавали правдивість якоїсь науки або значення якоїсь думки щойно у війні: що вона їх підсилювала, а мир розривував, що війна їх вчила, а мир сдукував, що війна їх ставила, а мир ослаблював. Одним словом, що війна є батьком усіх народів, а в часі миру вони нидіють." В іншому місці сказав таке: "...всі гарні та благородні штуки спираються на скальній підложжі війни. Тільки у войовничих народів цвіте гарне мистецтво".

Духовість і сприймання життя українського націоналізму спираються на героїчних елементах чи у, сили й боротьби, "Найістотніше є чин", як сказав ген. пол. фон Селт.

З боротьби й чину повстав український націоналізм. Боротьбою й чином переможе, бо перемагають тільки узброєні ідеї й народи, надихані войовничим, милітарним духом. Тому дух милітаризму, ідея милітаризації, милітарного виховання молоді й цілого народу, ідея узброєного народу в підставовою вимогою життя й боротьби українського народу за власну державність та її закріплення.

Ціла Україна мусить переіменитися у воєнний табор, у воєнну твердиню, як колись запорожська Січ, "Військо Запорозьке" в доі Кмелницького чи "Вільне Козацтво" у часі визвольних змагань.

Найбільшою честю й ознакою українця повинна бути воляцтва зме корості і праця, а найкращою озброєною України — меч.

Крім сталої регулярної армії, що має бути гордошами українського народу, ціли український народ повинен бути зорганізований в парамилітарні організації, як др. "Вільне Козацтво," щоби просякти військовим духом, перейти відіськовий вишкіл, щоби Україна була непоборною силою й потугою на Сході Європи, щоби працею й мечем створити новий український лад. "Най у світі буде слава, що пред шаблю маєм права". Це відповідає українській традиції. Батько передавав своєму синові в спадку шаблю, яку перековували покоління, як великі святоці. Коли в давних часах в Україні родилася дитина то клали коло неї меч, щоби тим мечем колись здобувала світ.

З націоналістичної героїчної духовости та світогляду, з національно революційної боротьби з сучасного стану воєнної штуки й розвитку воєн, з милітарної традиції й досвіду України, з нашої історичної місії, з географічного положення та стратегічно-політичної ситуації випливає українська воєнна доктрина, що мусить взяти під увагу складники українського військового потенціалу, стратегічно-політичне положення України, досвід недавних воєн і воєнну доктрину й сили

наших ворогів у першу чергу советів, як також воєнну доктрину наших сусідів пр. Німеччини.

Ген. М. Капустянський пише: "Керівництво нашого Руху зосвязане як у періоді підготовки національної революції, так і в її вирішальному, збройному етапі, забезпечити постійний зв'язок і гармонійне співділення чинників політичної стратегії," чого не було в нас у 1917 р. Даліше Ген. М. Капустянський пише: "Досвід державних націй вказує, що свої зовнішньо-політичні завдання вони розрідували тим успішніше, чим у більшій узгодженості пересувала їхня політика та стратегія." Про це свідчать такі історичні факти, як співділення Бісмарка й Мольтке, Клемансо й Фоша, політика Мусоліні та Гітлера.

Війна й політика. Політика та стратегія.

Клявзевиц у своїй класичному творі "Про війну" пише слідує: "Війна є ніщо інше, як продовження державної політики іншими засобами". "Бо політичні заміри є ціллю, війна є засобом, отже не можна подумати засобу без цілі."

"Війна є інструментом політики. Вона мусить мати конечно її характер. Вона мусить міритися її міркою. Ведення війни у своїх зарисках є самою політикою, яку переминає на шпаду"...

Знову ж Мольтке пише таке про війну: "Війна це завзяті змагання народів, щоби перевести в чий заміри державного кермування або здержати посідані права".

Тим більше в революції політичний і військовий чинник зливається в одно. Революція - це нова ідея, що знаходить свою зорю, що зоройною рукою хоче зничити старий лад і творити новий. Революція - це ідея, що идосула душі, сили мас і зорю і веде їх до перемоги й боротьби за владу. Кожна революція мусить бути тотальною. Про політику і війну пише ген. Лудендорф у своєму творі: "Тотальна війна" таке: "Вона /політика/, як тотальна війна, мусить мати тотальний характер."

Якщо війна є найвищим напруженням народу, щоби вдержатися при житті, то тотальна політика мусить полягати на протиставленні вже в часі миру свої життєвої боротьби народу в війні та зміцнювати підстави для тієї життєвої боротьби в одну міць"...

"Політика й війна сужать вдержанні народу на поверзні життя":... З зміною політичних ідей та воєн мусить змінитися і характер революції. З вирішальним, ударним і тотальним характером війни й сучасних воєнних доктрин мусить йти в парі удар а, тотальна, революційна, доктрина, стратегія й тактика.

Про відношення між політичним і мілітарним проведом війни пише Ферстер у своєму творі "Воєнна штука": "Ціль війни мусить виходити від політики і політика її назначає"... А даліше: "Якщо війна є засобом політики, іншою формою продовження політики, і коли ведення війни - це свого рода річ політики, то кермування війною мусить виходити від політичного відповідального державного мужа, зглядно від сил, що відповідальні за політику." Всяке роздвоєння між політичним і мілітарним проведом війни доводить дуже часто до заломання та програю як пр. по програмі під Седаном у Парижі вибухла комуністична революція. Хоча німці виграли битви у 1914 г. - 18 р. одначе програли війну, бо програли її на політичному фронті внаслідок вибуху революції. Хоча ми в 1917 р. мали до 2-ох мільйонів потових багнетів, одначе з огляду на брак відповідного політичного проведу і відповідної політики ми програли революційну війну.

В сучасній тотальній війні відіграють величезну роль не лише технічна зброя, але духовна зброя пропаганди, суспільно-політична й економічна зброя. Як каже Ферстер: "... видно наявну доцільність підпорядкування керівництв військового, духовного й економічного - одному загальному керівництву війни, як у війні так і в революції. Треба створити один, сильний, керівний центр: духовий, ідейний, політичний і військовий як прим. в часі Амеліницького, в руках Муссоліні, й Гітлера. Тільки компетенції й відповідальність мусять бути однакові. Милітарне керівництво війни диспонує застосуванням військових засобів, як каже Ферстер."

"Не сміє бути сумнівів, що внутрішня й економічна політика, політика фінансова й соціальна мусять в загальному служити керівництву війни" /Ферстер/. Однак, як каже старий Тольтне - : "політика не сміє пхати носа до воєнних операцій", як це діялося у нас в часі 1917-1920 рр. де різні партійні доктринери й старани жертували вимоги стратегії та воєнних операцій своїм доктринам і партійним комбінаціям."

"Стратегія в операціях мусить бути незалежна зовсім від політики" як каже Мольтке.

"Всі труднощі зникнуть", як пише Ферстер, коли вже в мирні часі політик навчаться думати по військовому, а воєк по політичному." Кожний член нації - воєнком, а кожний воєк - свідомим членом політичної спільноти. За ідеєю мусить йти чин, як за олимавицею прим. За фронтами боротьби мусять розтягатися фронти випучої праці. До голосу воєнних гармат і гуркоту мотобів мусить долучитися гамір фабрик, в парі з працею воєнних піонерів мусить йти невипуча праця гірників, і рілників. За прапорами ідеї мусять йти залізні колони модерної зброї. Вимогою українського милітаризму й організації українських збройних сил, є як найбільша індустріалізація й технічний розвиток України, щоби збудувати сильну повітряну і морську флоту ф ударні амоторизовані частини.

Українська воєнна доктрина мусить опиратися на українські стратегії яскраво офензивного духа й маневрово рухливого характеру, на боротьбі цілого народу на всіх теренах, на милітарній підготові й обрездатності цілого народу, на ідеї милітарної організації цілого народу, на синтезі спідділення регулярних армій і повстанчих акцій.

Українська воєнна доктрина мусить бути просягнута офензивним духом об офензивним духом авіана ціла наша традиція, того вимагає наше положення на Сході Європи, властивости терену, воєнна доктрина Росії в наступі на Україну, наша політично-стратегічна ситуація й наші завдання. Тільки рішучим ударом і наступом на всіх відтинках на терені цілої країни підірвемо намування окупанта й виженемо його з укр. земель, що більше - наша революційно-військова акція мусить по критися на всі терени поневоєних народів, щоби внести хаос і фермент у вороже запілля, ударити на нього відразу з кількох відтинків, нанести йому рішучий удар зо сторони Кавказу й відтяти його від важких стратегічних і економічних баз, задати йому охоплюючий удар в плечі зо сторони Сибіру при допомозі тих українців, що неводяться на Сибірі в далеко-східній армії й на Зеленому Клині. Масовий повстанчий рух і революційні зриви на цілому терені совітів розпоршують сили ворога, внесуть хаос і фермент у його запілля, та ослаблюють ворожий наступ в Україні. Треба наступати й бити ворога на всіх відтинках й зо всіх сторін, як найбільш рішучо й ударно і перенести відійськово-революційні акції на його територію, отже вимога нашої стратегії й тактики.

Ворожій пропаганді й революційно-диверсійним планам треба протиставити силу й велич національно-визвольної ідеї, добре зорганізовану українську пропаганду, щоби здосудити й піврати всі шари українського народу до боротьби на життя й смерть, розложити ворожу армію, зламати а то й унешкідливити вороже населення і відповідними клячами підірвати до боротьби проти Росії поневолені народи. В той спосіб українська революційна й воєнна стратегія буде боротися зрештою, ідеєю, національними й суспільно-політичними клячами самостійності поневолених народів і охорони слабших, вільної людини й вільної праці, ідеєю культурно-цивілізаційної місії України та добре зорганізованою пропагандою.

"Наша стратегія", як пише ген. М. Капустянський, "буде скерована на рішучий наступ з метою, погромивши ворога, відіорати українські землі від окупантів. Знов же тактика, як учить мексиканська військова школа, повинна бути гнучкою та різноманітною в способах боротьби."

"Тому гнучкість, активність в атаці, упертість і завзятість в обороні, а рішучість і маневрово-рухливий характер - повинні бути ознакою нашої тактики."

"Докладне вивчення повстанчо-партизанських акцій та способи підпорядкування їх іноді зважливих та атаманів, конче потрібне."

Характер нашої збройно-революційної акції представляє ген. М. Капустянський так: "Боротьба розгорнеться на великих просторах на фронті та в глибину, наші основні відділи судуть чинити на окремих відтинках, часто, густо не пов'язаних зі собою. Але цього не треба лякатися, а треба завчасно приправитися до рішення боротися до загину. Гнучке маневрування, вперта оборона, короткі протинаступи, потреба ворожому запілку нашим повстанцями знесилити ворожий наступ і дати нам можливість виграти на часі. Во врешті перемагає дух, а не матерія."

Українська воєнна доктрина та стратегія мусить пізнати воєнну доктрину свого ворога, себто червоної армії.

14-та стаття радянського "Лівого статуту 1936 р." каже: "Притягання на сторону пролетарської революції російсько-селянських мас армії ворога й населення театру воєнних операцій є найважливішою умовою перемоги над ворогом. Це досягається політичною працею, яка повинна провадитися в армії й поза нею всіма командирами, начальниками й політичними організаціями РСЧА" /полк. Колосовський: "Воєнна доктрина Червоної Армії."/

Воєнна доктрина більшовиків змагає до цього, щоби імперіалістичну війну "буржуазних держав перемінити на громадянську, внутрішню війну, та перекинути воєнні дії на територію ворога."

"Червона Армія має бути озоровим відділом світової революції." "Червона Армія мусить стати не лише зброєю охорони соціалістичної батьківщини, проти можливих нападів імперіалістичних держав, але й дати рішучу підтримку тих держав у його боротьбі з імперіалізмом", як каже резолюція 8. Зізду комуністичної московської партії. Відповідно до таких планів більшість червоної кінноти, летунства й змотомеханізованих частин знаходиться в Україні, щоби кинути ті частини до першого наступу й перекинути воєнні дії на ворожу територію. Б. маршал червоної армії, Тухачевський так пише про воєнні завдання червоної армії та Союзів: "Червона армія спирається: 1. на масовість армії народів СРСР, 2. на класову революційну війну, на повалення буржуазних урядів, і на 3. стратегію рухливості та знищення ворожої сили." Воєнна доктрина Советів змагає до перетворення імперіалістичної війни в класово-революційну, пролетарську революцію, змагає

до встановлення радянської влади, диктатури пролетаріату, і тим починається до позавлення політичної незалежності через приєднання до "сателітними всіх трудящих" червоної Москви, як це сталося з Україною, Грузією й іншими поневоленими народами.

Дальшою вимогою українських географічних й історичних обставин і політично-стратегічного положення, є, щоби не вести офензивних акцій в той саме час, на заході та на сході. Бо засадою військової а також і політичної стратегії є засада економії й конценрації сил, осягнення переваги шляхом зосередження сил до концентричного уряду в одній точці тяжости при дефензиві чи позірній офензиві на інших відтинках.

Поююно Німеччина роздудовує свою військово-політичну стратегію, йде до рішучої офензиві на одному фронті пр. на заході план Мольтке й Бісмарка й план офензиві Дліффера на заході при дефензивній поставі на сході, хоча з позірними офензивними операціями. Поююно тепер Німеччина найперше всіми силами вдарила на Польщу при замирненні зовнішніми Світами, а станула в дефензиві на лінії Зигфрида. На тім полягала воєнна стратегія Наполеона, щоби створити перевагу на одному відтинковій й розбити поодинокі ворожі сили чи фронті, заки вони злучаться. Одначе це не означає, що Україна уступає полякам, щоби розправитися з Москвою, як це робив Вугорський чи Петлюра, або навпаки щувати до розвитку й розподілу України. Україна мусить опертися на ЗСУ, Черне Море й Кавказ з оглядів національних, політичних і стратегічних, щоби протиставитися наступові Московії. ЗСУ - це запілля й резерви сил, в боротьбі з Москвою. Знову ж Карпатська Україна є потрібна до бічного окрилення Польщі. Коли идемо до рішучої офензиві на протимосковському фронті треба нам вести рівночасну позірну духову й політичну офензиву назаході, але це будуть переважно окронні й дефензивні стратегічно-політичні діяння. Треба нам на заході створити духову, політичну, біологічну й мілітарну лінію Зигфрида, щоби бути в офензиві на сході проти Московії, зокрема зокрема Кавказу, Волги й Донбасу, де Москва може своїм напором прорвати українську звужену територію й відтяти важні стратегічні й економічні бази України. Завжди з півночі й на пд.-східні кордони йшов наступ Московії на Україну.

Треба собі усвідомити гру й взаємодіяння тих осок фронтів проти московського та протипольського; Коли на одному фронті ми є в військової офензиві, то на другому фронті треба бути в політичній офензиві й в чуйній поставі при дефензивних діяннях, тоді другий фронт творять запілля й резерви наших сил. Рівночасна революційна боротьба на всіх українських землях проти кожного окупанта не дає можности ворогам порозумітися й спільно знищити Україну, підносити революційно-воєнний потенціал і політичне значення України проти кожного окупанта зокрема. Коли б була революційна акція тільки проти одного окупанта й під одною айманцією, тоді обнижувався б політичний і воєнний потенціал і сила України. Тоді ворогам було би легше розправитися з українством по черзі кожний окупант у себе. Тому вимогою української зранно-революційної стратегії є підняти революційну акцію на всіх теренах України, хочби на деяких теренах пришла хвилива невдача. Перемога української революційної зорі на одному терені підсилює боротьбу на інших теренах.

У. ЕТИКА НАЦІОНАЛІЗМУ.

ЕТИЧНИЙ ЗМІСТ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ.

Наша доба в часом великих перемін не лише національно-політичних, культурно-цивілізаційних, суспільних і господарських, але також є глибоким духово-етичним переломом, як у часах повстання християнізму й боротьби нових моральних вартостей з поганським зматуріялізованим світом старинного Риму. Цей глибокий духово-етичний і світоглядний перелім позначається найвиразніше в Україні в боротьбі з советсько-матеріалістичним світом. Зміна вартостей - це зміна до духа часу, це зміна наставлення людського духа, людської долі, що цукає свого оформлення в нових вартостях і в новій творчості. Український націоналізм є не лише світоглядним і суспільно-політичним запереченням існуючої ворожої дійсності, щоби творити нове життя нації, але також глибокою духово-етичною поставою до внутрішнього й зовнішнього світу й цілого життя. Український націоналізм формує не лише нову духовість, світогляд і нову суспільно-політичну дійсність, але також визначає і формує моральне наставлення і поступування людини. Світоглядні й суспільно-політичні основи українського націоналізму опираються на глибоких етичних підставах. Підставою етичної оцінки є не лише встановлення вартостей, засад і норм поступування, але творча, чинна, постава до світу, до людей і життя в ім'я ідей формування того життя. Іде про те, що в етичній оцінці стараємося означити не лише чистоту та правильність мотивів і внутрішньо-духового наставлення, якостевого наставлення нашої волі й почувань, але також доцільність і вартість наших чинів. Іде про те, який світ, який стиль і зміст життя, який напрям розвитку, й який тип людини формується під впливом нашого етичного поступування. Етика оцінює вартість внутрішньо-духових і зовнішніх чинів не лише щодо змісту й напрямку, але також і на підставі натури й діючої сили. Не вистарчає стисло придержуватися етичних правил і норм, але це треба робити з якою найбільшим напруженням волі й духа повнотою душі. Етика націоналізму звертає увагу на: 1. внутрішньо-духову сторону, на мотиви діяння і духове наставлення, на стан душі. і на 2. зовнішньо-суспільну сторону, на наслідки й вартість наших вчинів, праці, боротьби та творчості. Засадною етики націоналізму не є пасивне співчуття й формальне застосування етичних правил і норм, але вимога чину, боротьби, праці, зусилля в ім'я ідей.

Для пізнання етики не вистарчає суб'єктивне наставлення нашої душі, нашого "я", совісти, почувань, волі чи розуму, як каже суб'єктивна етика. Також не вичерпує істоти етика об'єктивна етика, яка каже, що зовнішні приписи й норми опреділюють етичне поступування /обличчя, релігійні норми, суспільні приписи, право і об'єктивні ідей/.

Етика не є втіленням і виявом ані тільки суб'єктивного духа й ідей, ані тільки об'єктивного духа, але впливом і оформленням нашої внутрішньо-духової постави до світу й життя в чині та творчості.

Не зовнішній примус встановлених приписів і норм означає моральну вартість поведінки і не сама формальна згідність із загально прийнятими засадами й етичними законами, але це, що людина їх робить справою власної душі, серця й волі. Безперечно, встановлення нових засад етики, не має залежати від згоди чи апробрати людини. Іде про те, що людина своєю волею, всіми силами душі й серця зіспілася з етичними засадами й наказами. Помішання поють впливає з неправильного розуміння суспільності. Як ми вже попередньо обсновували, що суспільність - це форма й зміст людської душовості, що суспільність діє та проявляється в душовості людини, а душовість у суспільності, що душовість і суспільність ще дві форми: внутрішня й зовнішня одної й тої самої творчої засади життя, тоді не має різниці між суб'єктивною й об'єктивною етикою, є лише суспільна етика душово-творчого процесу, етика ідеї й чину.

Кли б уважати, що мають значення лише зовнішні приписи й накази, то як тоді пояснити глибокі душово-моральні й світоглядні переломи, що зривали зо заскурозлом етичною формалістикою чи фарисейським книжництвом. Чоже суддизм виступив проти заскурозлом приписів браманів, християнізм повстав проти закостерілих, бездушних форм книжників і фарисейів і встановив нові етичні вартості. Опісля внутрі самого християнізму повставали проти бездушного формалізму як пр. протестанти в Німеччині, пуритани в Англії і т. п. Також боротьба великих індивідуальностей проти утертих форм і перестарілих етичних норм поведінки пнула вперед душово-етичний розвиток:

Всякі революційні зміни були б з точки погляду формальної етики неморальними. Також не може бути мірилом добра чи зла індивідуальне наставлення волі, совісти, почування чи розуму одиниці, тоді було б стільки різних етик, скільки в людських совістєй. Безперечно етичні вартості впливають з душової, метафізичної вічної істоти людини, що проявляється в суспільному діянні. Також одиниця на протязі свого життя змінює б етичні норми залежно від своїх уподобань, зміни свого наставлення і своєї совісти чи почувань. Не сама воля є джерелом і підставою етики, як пр. сам ріст волі могучости є "поза добром і злом" у Ніцше. Рішає не сама сила волі, але її оформлення на підставі засад і вартостей та спрямування до цілі. Ідея, ціль, вартість і якість чину цішає про етичне означення волі. Бо нараз люди великої волі могучости можуть діяти шкідливо та злочинно.

Безперечно істотою етики є чин волі в ім'я ідеї, вартостей і засад. Також підставою етики не може бути сам розум, самопізнання, як пр. у Сократа. Бо інтелектуальний стан народу й людини не покривається з його етичним станом, пр. вчені книжники, шалудисти, грецькі філософи чи римські інтелектуалісти під оглядом етичним стояли нище від звичайних простих пастирів - християнських апостолів і мучеників. Бо суттю етики не є само-пізнання і знання добра чи зла, але чин. Щонно в життя, з чинів повстає пізнання добра і зла. Тим, що ми живемо, діємо, та творимо пізнаємо істоту добра та правди, а не самим розумуванням. Розум не теоретичний, але практичний, звязаний з творчим процесом життя, причиняється до означення етичних засад і вартостей цілей і ідей. Етика мусить дати синтезу наставлення волі, почувань і розуму в ідеї й чині. Суспільність і нація, що діють в душовості,

в почуваннях і свідомості одиниці є підставою етики. Ідея й добро суспільності ідея й добро нації є мірилом і підставою етики. Бо суспільність і нація щерігають надбання і вартості всіх минулих поколінь і сягають у далеке майбутнє. Національні вартості є по своїй істоті етичними вартостями, бо розвивають ідеалізм, мужність, шліхтність, жертвенність, посвяту, вірність, обов'язок і відповідальність, а спановують egoїзм, матеріальну користололюбивість, нечесність і приземність.

Виконання свого обов'язку повністю сам і з цілковитим відданям згідно з ідеєю для добра нації є підставою і мірилом етики націоналізму. Обов'язку не треба розуміти як формальне виконання й посутування згідно з приписами й наказами, як у війську чи в уряді. Найбільші зусилля і жертви - це лише наш обов'язок супроти минулих і майбутніх поколінь. Не треба розуміти обов'язку формалістично, мовляв, все, що ми робимо, посвячуємося для когось, любимо, працюємо, то тільки з обов'язку, а не з внутрішньої натури. Також не можна уважати, що робимо добре лише для заспокоєння нашої совісти, для внутрішнього щастя і задоволення. Хочби нам було найтяжче і найприкріше, хочби проти цілого світа, одначе ми мусимо виконати свій обов'язок, як внутрішній категоричний наказ національно-суспільного обов'язку. Одначе емоціональне забарвлення не оснижує етичної вартості наших вчинків, як уважав Кант. Внутрішня радість і душевне щастя з діяння - тільки людину щогачує і підносить на вершини духа - ідеї й чину. Ми не маємо бути сухими пуританами обов'язку, але життєрадісними творцями й борцями за нові вартості. І вообличчю смерті сміятися й уважати що сповняємо лише свій обов'язок. Етика впливає з духової, метафізичної істоти людини, що є одночасно суспільною, історично-творчою, діючою силою. Етичні засади й вартості залежать від духово-суспільного розвитку. Іманна едуксність первісної людини чи дикунів, іманна їхня етика. Етика може повстати тільки у двійності у суспільності, у відношенні людини до других людей, до Бога, родини, роду, племені, раси, нації. Духово-суспільна істота людини, дух і ідея спільності історичності - моральний капітал минулого та творення майбутнього є підставовими чинниками етики, етики ідеї й чину, етики обов'язку та праці.

Мірилом і ціллю етики не може бути ані суспільний утилітаризм, як найбільша користь як найбільшого числа людей, ані індивідуальне щастя, але виконання обов'язку, чин в ім'я ідеї та для ідеї. /ідеї Бога, правди, спільноти/. Етичність є це обов'язок супроти минулого та праця для майбутнього. Людина виказує етичність, коли почувається до обов'язку перед другими істотами чи силами, що є поза нею, чи понад нею, як пр. пошана і культ предків, обов'язок супроти свого ратунку, родини, роду, племені, раси, спільноти. Коли людина жде не для себе, але для продовження роду, коли жде, працює і посвячується для вищої цілі, для майбутності, тоді вона поступає етично.

Етика є абсолютним добром а не зглядним і суб'єктивним, бо впливає з духово-суспільної істоти людини у нерозлучному зв'язку з життям спільноти. Це не означає, що етичні засади є згори дані всім людям по всі часи, та всюди однакові. Як зміст, якостеве забарвлення й оформлення духовості розвивається і наростає новими надбаннями і пруживаннями в суспільно-історичних діях, так і етика мимо своєї абсолютної вартості набирає рідного змісту, якостевого означення та

встановлення вартостей з розвитком життя спільноти.

Етичним покликанням і призначенням людини є праця, боротьба за творчість для майбутнього, для тягlosti життя розвитку й сили національної спільноти. Бо тільки працею для розвитку й сили нації, що охоплює вартости й надбання всіх поколінь творимо історію, майбутнє, діємо для вищої цілі. Хоча нація живе в нас, але сягає поза нас в минуле й майбутнє. Бо дух творить і сягає далеко в майбутнє. Ідея нації передає надбання, вартости, заповіти й жертви минулих поколінь, зроджує й плекає почуття обов'язку взяти участь у дальшому розвитку життя нації. Тим ідея нації починається до морального піднесення людини. На якому рівні стояв би моральний розвиток людини, коли б у нації не думали надбання й вартости минулих поколінь, коли б на промовляв до неї своїми жертвами, заповідями й історичними чинами голос віків і не вказував майбутнього розвитку? Яку вагу має етичну вартість і добро представляє нація, яка цюгерігає у собі працю, жертви й історичні чини цілого ряду поколінь, яка поривала й одушевляла в боротьбі, освячувала героїчні жертви, підносила на вершини посвати, давала цілі життя, словила родинне життя в імя продовження гатунку й тягlosti життя, оживляла віру в краще майбутнє серед терпіння і лихоліть. Нація дає життю глибину і вартість, бо людина вірить, що її труди, праця, жертви й терпіння не підуть на марню, але будуть жити в майбутніх поколіннях, будуть діяти й формувати майбутнє життя.

Тому ідея і добро нації є підставою і мірилом етики українського націоналізму, що нормує відношення людини до нації до всього минулого, сучасного й майбутнього, а через націю до других народів. В імя надбання минулого та творення майбутнього, в імя вдержання й поцирення своєї життєвої сили ідея й добро власної нації наказує протиставитися й боротися проти наступу інших чужих і ворожих народів. Власна нація передусім, бо вона нам дала друге історичне життя, бо чере націю й в нації живемо далеким минулим і для великого майбутнього. Тому сила, добро і розвиток української нації є нашим кайви им історичним наказом і законом. Тому боротьба й посвяти за визволення, силу й велич нації є нашим історичним обов'язком, нашою честю й щастям. Ми щасливі й горді з цього, що нам пришлося дати свій вклад у розвиток української нації, для якої жили, працювали, боролися й гинули на полі слави "хорообрі Русичі", завзяті козаки - борці за волю народу, цілий ряд нещасливих воїнів України, борці визвольних змагань, герої Крут і герої української націоналістичної революції. Нашою честю й добром, нашим обов'язком є стати в ряди нових борців за силу й велич України, за славу Володимирського Тризуса.

Хай згинуть наші імена, бо ми тільки жила вічно українська нація!

Чи ж ті мільйони незнаних жертв і борців не живуть в історичній долі, славі й честі України, чи не живуть вони у наших душах і серцях, чи не ведуть вони нас до дальшої боротьби? Чи ж добро, слава і честь України, великі надбання праці та крові минулих поколінь не освячують і не одушевляють націоналістичну революцію, не закликають до безпощадної революційної боротьби проти наїздників і проти всіх руйнівних і розкладових сил і течій внутрі? Велич минулого, могучий дух

Святослава й Володимира Великого, героїчні чини та кроваві жертви по ацьких повстань, сировавлені й закатовані постаті героїв України з палів і галів, в турецькій неволі, могутий дух Хмельницького й Магвиг Поссевиц з шибениць і льохів чека кличуть до нас: вставайте й боріться, здобувайте й перемагайте, боє Україна володіла світом, як колись. За честь і кроваву славу України, за гнет і поневолення українського народу, за стоптання національних святощів, за руїну надсам цілого ряду поколінь, за кроваві жертви й переслідування, за велике майбутнє, за творення нових вартосстей і нового вільного державного життя безпощадно розправляється наша націоналістична революція з наїздниками та шкідниками України. Брати участь у революційній боротьбі є найбільшим моральним обов'язком і відповідальністю за долю й надбання цілої нації. З ким лицем ми станули б перед минулими й майбутніми поколіннями, перед історією, перед саперими Мосою, коли б не вибухнули революційною боротьбою проти ворожих сил і нище ня України?! Хіба з ганьбою і пятном расів?! З нечесною й неморальністю спокійно сидіти й дивитися як шлеться братня кров, як топче наїздики національні святощі, як гиоить і поневолює нарід. Боротьба проти гнету й поневолення за повне визволення нації й людини, за нове життя є найвищим обов'язком і етичним законом. Українська націоналістична революція є моральною коначною й моральною освяченою, є не лише світоглядно-політичною революцією, але й духовно-ідейним і етичним поривом проти гнету і поневолення за визволення, силу й велич української нації в імя творення нового життя. Революційна мораль українського націоналізму є суворою мораллю сильних, героїчних дуц і чистих сердець, що з всецілої відданости нації підуть не лише на смерть, але будуть задавати смерть усім ворогам і шкідникам нації. Добро революції й нації вимагає безпощадної боротьби. Революційна боротьба як оперативнає знадіба, вимагає як найбільшої чистоти й гостроти, боє не затріти національного організму, не ослабити його своєю нерішучістю, слабкістю й м'якксердністю. Тому, що українці людяно й з милосердям ставилися до ворогів України, не тім потерпів український нарід. Бо вороги скористали з гуманности й милосердя, вимордували найкращих синів України, поневолили український нарід і голодом, гнетом і терором його викичують. "Не я воюваю, а присяга" - як казав Онта.

Підставовими вартостями й засадами націоналістичної етики є :

1. ідея й добро нації
2. обов'язок і відповідальність,
3. дисципліна й честь,
4. мужність і любов
5. солідарність і справедливість.

Етика націоналізму є повнотилла й повнокровна, вимагає повної, цілої людини, повноти життя, повноти й чинного нап'яття всіх сил, оформлення ідеєю й обов'язком. Етика націоналізму вимагає повного зіспєення всіх творчих сил душі і серця з моральною чистотою, й здоровлям тіла у праці. Треба уміти опанувати й відповідно наставити всі сили душі й тіла для вищої цілі. Пристарсти, змісли, самі по собі не є ані добрі ані злі, подібно як воля. Це залежить від її хнього оформ-

лення й наставлення. Як каже Гінтер: "Іде про те, чи змісли спановують людину, чи людина змісли, чи чорний кінь душі є сильніший чим іздець або чи вузда спочиває в сильній руці. Змісли є цяккетні, наставлення може бути нічемене. Чорний кінь душі є так само величавий як і білий, іздець може бути слабосилим."

Радість повноти життя та творчого напняття навіть і на хресті й в соличчю смерті є підставою героїчної етики. Людина гине на полі бою чи на хресті за вищу справу, за святу правду, за свого Бога, за свою ідею, за свою батьківщину, щоби повстало нове, повне життя, щоби нація жила вічно.

Тає мати терпить, трудиться а навіть і не раз гине, щоби видати на світ і виховати нове покоління. Так працюють, борються і гинуть одні покоління, щоби проторувати шлях майбутнім поколінням. Найкращою ознакою української людини є праця й боротьба для добра України, що є її обов'язком і честью. Найкращою с накою української жінки є її достоїнність і честь, шляхотність і сила любови, вірність і чистота раси, здоровля душі і тіла.

Найкращою оздобою і чаром української жінки є її достоїнство і чистота любови, глибина серця. Найбільшим моральним і природним поклонянням жінки є материнство і героїчне серце, повне любови. Треба, щоб з героїчними чинами мужа йшла в парі героїчна любов і достоїнство жінки.

Під оглядом національно-суспільним і моральним є мужеськість і жіночість рівновартісими й однаково достоїнними видами й діючими силами життя. Тим здоровіший є нарід духово й фізично, чим більше жіночою і достоїнною є жінка і чим більше мужеським і героїчним є мужчина.

Ідея божества та правди є великою моральною силою й етичною вартістю, що виже людського духа з творчим процесом всесвіту й підносить людську душу до вічності.

НАЦІОНАЛІЗМ І ХРИСТІАНІЗМ.

Етика націоналізму не заперечує ані ідеї божества, ані безсмертності духа, ані позагробового життя. Це справа віри, релігії. Український націоналізм не творить якоїсь нової теології, лише має свою етику і мораль. Націоналізм ставиться позитивно до релігії, що не підриває духово-моральних і суспільних підстав української нації.

Релігія не була б правдивою релігією, а Бог Богом, коли б заперечував існування нації, її етику й історично-творчу вартість.

Чи ж Христос не шанував законів свого народу? Чи ж Христос не виганяв з храму свого народу міняйлів, щоби не безчестити святині предків? Чи ж Христос не казав, що він найперше прийшов спасти свій нарід? "Не віднімається хліба дітям і не видається псам", як казав. Чи ж Христос не плакав на вид Єрусалиму, святого місця його народу? Христос так сильно й безмежно любив свій нарід, якого хтів спасти, що навіть розпятий на хресті простив йому.

Чи ж Христос не освячував і не придержувався звичаїв свого народу, а картав заскурузних і облудних книжників і фарисеїв? Чи ж цілими Старим завіт не просякнутий безмежною любовю "вибраного народу" і його місії? Чи на протязі історії любов Бога не йшла в парі з безмеж-

ною любовю батьківщини? Св. Іван каже: "то каже, що любить Бога, а брата свого ненавидить, це орокня". Тільки любовю та посвятою для добра батьківщини, нації, виказуємо свою любов до Бога. Тільки божественною любовю України віддаємо належну Божові почесть. Що Боже - Божові!

Тому тотальність, всеобіймаючість націоналізму й нації не виключає віри в Бога. Бо націоналізм означає й нормує відношення людини до нації в минулому, сучасному й в майбутньому, релігія - це відношення людини до Бога й віра в Бога.

Тому, що немає якоїсь абстрактної людини, відірвано від національної спільноти, тому кожна людина приймає релігійні правди й вірує в Бога серед своєї національної спільноти. Могутчий Бог Володимира В, Бог наших предків, "віра наших батьків" є нашою вірою.

Християнська релігія і націоналізм взаємно себе не виключають, лише доповнюють. Український націоналізм формує всторичне життя нації під кутом добра нації, релігія нормує відношення людини до Бога й підготовляє її до позагробового життя. Іде про те, щоби релігія не вставала в не свої справи й не уважала, що має мсп роль на ціле життя. Релігія є одною з потреб людської душі й серця, які має заспокоювати. Український націоналізм є так проти папоцезаризму як і проти цезаропалізму. Справою і завданням релігії є справи людської душі, справи совісти й позагробового життя, "Царства Божого" у серці й душі та на другім світі. Завданням націоналізму є збудувати володарство нації в людських душах: на землі, в історичній дійсності. Тому, що предмет і завдання націоналізму та християнізму є інші, хоча збіжні й рівнобіжні, не треба творити всяких штучних, механічних синтез в роді якогось християнського чи католицького націоналізму. Бо націоналізм є виявом всіх сил і потреб нації, а не лише релігійних. Хоча релігійні правди є загальні для всіх людей, однак кожна нація сприймає їх по своєму, вкладає свій зміст залежновід свого характеру, духовости, моральних понять і ідеалів, історичної долі й культурного розвитку. Як відрубаності й окремності людської особовости, так національні окремності збагачують загальні релігійні правди своїм різномод ім змістом немов різні форми представлення в поезії чи змальовані образи з життя Христа, апостолів і мучеників. Така різномодність національного змісту й форми хоронить релігію перед закостенінням і формалістською византишщиною чи сухою одностипною схоластикою, надає релігії живучости й постійного духово-морального оновлення, як пр. протестантизм, чеський гуситизм, соротьба українського православ'я. Коли б релігія не углядиювала національних відрубаностей і багатства національної душі й історії, тоді сула б обліда й безбарвна і перейшла б асо в моральну аскезу й містику, відірвану від життя, асо в суху схоластику й обрядовщину, як це сталося зо східними релігіями. Чи ж це вишло на эле релігії, коли вола в Україні зіспоілася з національною духовістю, зо звичаями й обичаями українського народу?! Християнська релігія лише збагатилася різномодністю й багатством національного змісту й форм. Український націоналізм противиться всякому втручуванню в національне життя зовнішніх церковних чинників. Церква має свою самостійність у справах психологічних, канонічних, літургічних і т. п. у справах внутрішньо-релігійних.

Справи віри нормує Церква, справи цілости життя нації організує й формує український націоналізм. Такса справа виховання належить до на-

ціональної спільноти й націоналізму, лише справи заспокоєння релігійних потреб, справи совісти належать до церкви. Націоналізм співдіє з християнізмом у моральному вихованні, лише протсмавляється всім ананаціональним тенденціям релігії. Християнізм й український націоналізм мають багато спільних і рівнозначних завдань. Український націоналізм і християнізм плекають ідеалістичні перви в житті, борються проти раціоналістичних і матеріалістичних доктрин. Визнають вартість людської особистості й чистої здорової родини. В суспільно-господарському житті борються як проти матеріалістичного визиску так і проти соціалістично-комуністичного рабства, а плекають потребу співпраці всіх верств та значення суспільної справедливості. В решті націоналізм і християнізм лучить спільна боротьба проти більшовизму. В боротьбі з по упадку більшовицько-матеріалістичного світу справа релігії буде дуже гостра й важна. Здавлена й стоптана людська душа буде шукати свого релігійного вияву й оформлення, буде шукати Бога. З відродженням і визволенням нашої наступить відродження релігії. Тільки треба уважати, щоби релігійний патос і шукання Бога не виявилися в хаосі сектанства чи у всяких релігійних війнах. Український націоналізм мусить дати світоглядове й суспільно-політичне оформлення й духово-етичне одушевлення, при чому мусить звернути увагу на релігійне оформлення розбудженої національної стихії. Національнi й релігійні катакомби створять нове відродження релігії. Треба, щоби Київ став не лише політич им, але також культурно-цивілізаційним і релігійним центром, Сходу Європи, щоби переніс в відродив спадщину давньої Візантії. Український націоналізм уможливить релігійну працю і місію православної й греко-католицької церкви, щоби вони виявили й докадали свою духово-моральну силу й вартість в опануванні й переформуванні Сходу Європи для величі України.

Як православна так і греко-католицька церква повинні знайти спільну мову та зближення, до чого буде змагати український націоналізм. Католицизм дає вартості авторитету, ієрархії, внутрішнього оформлення й дисципліни й канонічного порядку, знову ж православна дає живу зв'язь з життям і народом. Для української духовості є олице православна, але треба оновити і оживити новим національно-героїчним змістом і дати йому сильне організаційне й екзотичне оформлення. В серці України, в Києві треба створити український патріархат, який був би релігійним центром і осницею на Сході Європи і переніс би традиції візантійського патріархату, щоби Україна була провідником у цілому православному світі. Знову ж через греко-католицьку церкву Україна може взяти й об'єднати Захід з Сходом. З героїчним, воюючим націоналізмом мусить йти в парі героїчний воюючий християнізм, з визволенням і відродженням нації - оновлення релігії й церкви. У вільній Нації - Державі буде вільна Церква й свобода совісти й релігії.

УІІ. НАЦІОНАЛІЗМ ЯК НОВА СИСТЕМА ВИХОВАННЯ. /До основ волюнтаристично-національної педагогії./

За нового духа.

Український націоналізм, як новий, всеобіймаючий національно-суспільний світогляд, заперечує існуючу дійсність поневолення українського народу та змагає до збудовання нової дійсності, нового могутнього життя. В тій цілі дає нову синтезу вартостей, ієрархію потреб і цілей, сораз нової наростаючої дійсності, розбудовує й організує духово-моральні, суспільно-політичні й революційно-мілітарні сили до боротьби

за створення нової дійсності. Знову ж цю переформувати життя на образ нових ідей, треба змінити духовність, характер і мораль і ціле поступування людей. Треба надати їм іншого якоевкого оформлення, змісту, напрямку і цілі.

Започаткування нових цінностей це започаткування нового духа, це -
вимога нової людини.

Тому виховна функція українського націоналізму є нерозлучно зв'язана з цілістю потреб і завдань української нації, з цілістю змагань українського націоналізму, як духовно-світоглядowego, національно-політичного, революційно-державницького і національно-суспільного руху. Суспільно-політична революційна боротьба українського націоналізму є нерозлучно зв'язана з його духовно-світоглядовою і морально-виховною чинністю.

Хто хоче змінити світ і життя, мусить змінити характер і душу людей та пірвати їх образом нової дійсності, до змагань і чину.

Зокрема для українського поневоленого і розбитого народу вимога нової
духовності, нового суцільного характеру української нації і
української людини іде в парі з затяжкою боротьбою за власну
державність. Тому в парі з формуванням національно-державницької та військової думки і сили, в парі з устаткуванням нового суспільно-економічного ладу, в парі з визначенням плану діяльності, програми і стратегії суспільно-політичних акцій, революційної боротьби та праці треба звернути на меншу увагу на формування націоналістичної педагогічної думки, на національно-виховну і моральну чинність і цінність українського націоналізму.

Бо не допоможуть найкращі концепції, програми та стратегічні плани, коли не виховається характерних, сильних і здібних до чину людей. Нові ідеї, нові цінності - це нова творчість, це вимога нової духовності, нової людини, нового життя.

Це виразно позначається в переломових епохах, коли наростання нових ідей вимагає формування нових систем виховання, цю змінити обличчя світу. Так було в часах народження християнства, так було в часах боротьби гуманізму з схоластикою, так було в часах енциклопедистів і французької революції, так було в часах передвоєнних і так є в повоєнних часах, в яких сильно позначається шукання нових систем і метод виховання від інтелектуалізму і індивідуалізму до волюнтаризму, активізму і націоналізму, зворот до суспільно-національної педагогії нової "школи життя", "школи праці". Також пламенні "Промови до німецького народу", фіксують про потреби започаткування нового духа і про нове національне виховання зв'язані з Бефранунскіте з відродженням і формуванням модерної німецької нації. Також у часах занепаду і розщорощення духовно-національних сил проявляється велика потреба нової системи виховання, цю піднятися з упадку і розсудити духовно-моральні сили. Спеціально гостро позначається велика потреба нової системи виховання в житті української нації, яка переживає глибокий перелом на тлі потрясення і глибоких перемін, що заходять в цілій Європі.

Перед українською нацією отворюються величезні перспективи, до чого треба нових сильних, з широким горизонтом людей. Перед Україною стоїть завдання розторопити матеріалістично-світський світ і створити новий світ на Сході Європи і тут викликати глибокий перелом духовно-ідейного, морально-релігійного, культурно-цивілізаційного, на-

ціонально-політичного і суспільно-економічного життя: Принести нові морально-виховні й культурно-цивілізаційні вартості, дати нові національно-політичні й соціально-економічні концепції, дати революційно-стратегічні плани, щоби доудувати новий світ і новий лад на руїнах совісько-аційської тюрми народів. Такий епохальний історично-творчий змаг ідей та сил отвиряється перед українською нацією. На тім полягає ідея українського Ренесансу, який у своїх далекосяглих епохальних перемінах мусить бути глибокий і більший, як розмах італійського ренесансу чи французької революції.

Цей епохальний перелім, що граде, можна порівняти хива з тим величезним потрясенням і зривом, що викликав християнізм і мандрівка народів у зударі з римською перегнилою імперією. Проти московсько-большевицького руйнуючого світу треба поставити новий світ історично-творчих ідей, нової системи культур о-цивілізаційних і моральних вартостей, нового духа, нових людей, нового порядку.

Підстави й цілі націоналістичного виховання.

/Ідея нації в вихованні/.

На виховні вартості й чинности треба дивитися під кутом нерозлучної органічної звязи з нуртуючими потребами даної нації на тлі даної епохи. В теорії та практиці у систематиці й методиці виховні вартості й чинности є органічним витвором духа, характеру, історичної дійсности, культурно-цивілізаційного рівня, потреб і змагань даної нації й даної епохи. Сучасна педагогія зрвала з інтелектуалістично-індивідуалістичним вихованням, що брало під увагу абстрактний тип людини взагалі, відірваної від національно-суспільного середовища. Не має абстрактної людини взагалі. Виховання мусить орати під увагу конкретних, живучих і діючих людей серед даної національно-суспільної дійсности, що цілою своєю істотою звязані з життям даного народу, з його надбаннями, потребами та змаганнями.

Отож виховання у своїй генезі, підставах, методах і цілях - творить одну нерозлучну цілість з цілим національним життям. То ж з одної сторони ціле національно-суспільне життя зо своїми надбаннями, вартостями, звичаями, порядками й установами відповідно несвідомо або свідомо виховує й відповідно наставляє людей. З другої сторони виховання, формуючи людей, впливає н формування й розвиток національно-суспільного життя.

Тому, при розгляданні проблеми виховання, треба взяти під увагу цю подвійну функцію виховання: стивійну виховну чинність національно-суспільних впливів і планово зорганізоване виховання й освіту. Ані ідеал абстрактної, досконалої людини й людства раціоналістичного виховання, ані класові інтереси панування і привілеїв расової фєвдаліної аристократії чи колективізму, ані професіоналізм середно-вічних цехів чи сучасного синдикалізму, ані навіть вірування даної конфесії, релігійної громади: католиків, православних чи протестантів не можуть стати джерелом, підставою й ціллю виховання. І тільки ідея нації й добро нації можуть стати джерелом, підставою і ціллю виховання.

Бо національна спільнота охоплює в собі розвою тяглість і духово-ідеїну єдність надбано й творчости всіх поколінь. Творить орга-

річну цілість всіх ділянок життя, всіх верств і суспільних груп, творить одну духово-суспільну підставу до дальшого розвитку і дальших змагань. Тільки ідея національної спільноти виже органічне виконання з даною духовою й суспільно-історичною дійсністю та з усіма ділянками й потребами життя в одну нерозлучну цілість: з родиною, культурою й релігією, з політикою, державою і з правом та господарством. Тільки ідея нації виже виконання з наданнями минулого з потребами сучасності та з змаганнями та творчістю майбутнього ім розвоює тяглости й єдності. Через націю набилає виконання історичности, всеосямаючости та впливу на формування історичної дійсности. Навіть всі пориви духа, верця, волі, почувань і думки, всі надання праці та творчости, всі змагання цілого ряду поколінь одної національної спільноти творять величезний морально-виховний капітал для грядучих поколінь. Національні вартости - це великі етично-виховні вартости. Тому виховання мусить прямиувати до того, що як одна з форм виву національного життя, причинитися до зміцнення розвитку всіх сил і вартостей національної спільноти. Виховання мусить прямиувати до зміцнення тої спільної національної підстави та національно-життєвих сил, з яких виростає й черпає оживчі соки, мусить прямиувати до формування сильної організованої волі нації до життя владарности, могутости та творчости, мусить причинитися до зміцнення, визволення й оформлення життєвих національних енергій, до зміцнення духово-моральної й суспільно-політичної єдности всіх поколінь і суспільних груп, до формування спільних національних почувань, спільної національної духовости та свідомости, до плекання суцільної національної психіки, національного характеру та всесторонньої творчости. І так націоналістичне виховання має зміряти до формування сильного, владарного, національного характеру, суцільної національної духовости - одної великої соборної української нації на підставі одної національної ідеї та всеосямаючого світогляду понад усі історичні, партикулярні, класові, партійні, громадські суперечности, понад усі кордони й ворожі зації, щоби підняти Україну в упадку й розсити до нової могутости та творчости.. А цю підности Україну упадку нового псевдення й розвити до визволення всіх сил, всестороннього розвитку та збудування власного державно-творчого світу, мусить виховання поставити собі друге засадниче завдання, формування нового типу української людини.

По третє, націоналістичне виховання має зміряти до формування і зацілювання в житті всех духово-моральних, світоглядних, культурно-цивілізаційних і суспільно-політичних вартостей на зміну всього матеріалістичного совітського світу та творити новий світ українського ренесансу.

Націоналістичне виховання - це така практична система цінностей, надбань, вчень, метод і впливів, що виростає з найглибших духово-культурних первнів національної спільноти, в даної національно-історичної дійсности, життєвих потреб і розвоює творчих процесів на майбутнє, і зміряє до всестороннього розвитку і зміцнення духово-суспільних сил, інстинктів, волі, почувань, свідомости і чинности національної спільноти й суспільно-активної особовости для добра, сили та творчого розвитку української нації на підставі одної національної ідеї, творчої психосинтези, волонтаристично-героїчного світогляду, етичних вартостей та змагань українського націоналізму.

Виховна чинність українського націоналізму проявляється у двох напрямках: з одної сторони треба так уложити ціле національно-суспільне життя, так організувати й поставити всі ділянки: культурно-цивілі-

національного, морального, релігійного, політичного, державного, соціально-економічного, громадського, родинного, товариського та приватного життя, та їх організації. Завданнями є надати їм такі форми, зміст, напрям і ціль, організувати й вести так революційно-державницькі змагання, працю й боротьбу, цими формувати та зміцнювати сильну суспільно-активну волю, морально дисципліновану та світоглядно унаправлену, сильні, глибокі почування та свідомість в одній суцільній, сильній характер і силу нації та української людини. З другої сторони - дати в теорії та практиці нову систему національно-волево-педагогічної та програму й організацію суцільного шкільництва, що відповідає духові, потребам і змаганням української нації та досвідові й новим здобуткам сучасної педагогії та психології.

Що цікує й опреділяє націоналістичне виховання? Націоналістичне виховання має за свою підставу й ціль добро, силу та творчий розвиток національної спільноти, а в нації всебічний розвиток суспільно-активної особистості. Націоналістичне виховання має плекати й розвивати національно-державницькі, владарні, героїчні первні й сили, цими Україна не була тою історичною чайкою, що скиталась над зруйнованим гніздом при битій дорозі, але показала давню львину силу, цими стала знову володарем і творцем нового, могутнього життя. Зокрема владарні, творчі первні, волево - чинні, є слабо розвинені у владі українського народу внаслідок довголітнього поневолення й історичних переживань. Плекати сильну волю могутності, владарності та творчості в рямцях залізної моральної дисципліни й суспільної зорганізованості, національної самостійності й солідарності під кутом великої ідеї та добра нації. Сила й витривалість волі, залізної дисципліни й зорганізованість, почуття самостійності, самодіяльності та владарності духа, агресивності та здобування, героїзм праці та боротьби, радість труду, культ слави, гвардійськість, мушність, почуття обов'язку й відповідальності, глибоке почуття чести, відданість ідеї та повна підпорядкованість проводові - отсе примети, до їх нам треба.

Органічність, суцільність, всесторонність виховання опирається на суцільності національної спільноти, на єдності національної ідеї. Ідея й добро на її перевиховання народу й розвиток всіх його живучих сил, формування нового типу української людини, нові вартості націоналістичного світогляду, етики та змагань, пле анні героїчних національно-державницьких первнів, історичність і зміна матеріалістично соціального світу на новий світ, на нове життя, спреділяють націоналістичне виховання. Націоналістичне виховання дає нову теорію, нову систему вартостей і метод волево-педагогічно-національної педагогії.

Націоналістичне виховання, це не статичне виховання - нагинання суспільності й людини до даної доктрини й державно-правного устрою, як це діється в бюрократичних устроях і совітах, але це використання всіх надсань і вартостей культури, цивілізації, релігії, національно-суспільного життя, професійно-господарського життя, опертих на спільній духово-ідейній поставі національної спільноти і спроектованих вартостями суцільного світогляду, цими формувати єдність національного характеру, плекати творчі, життєдатні, національно-суспільні сили і національно-державницькі первні та впровадити людину в життєву дійсність даної нації й епохи, дати підстави й напрями до дальшого творчого розвсєсто процесу.

